

PROGRAMBUDGET 2019

Antagen i kommunfullmäktige 2018-11-26

**VAGGERYDS
KOMMUN**

Innehållsförteckning

Kommunfullmäktiges beslut 2018-11-26	3
Kommunstyrelsens ordförande har ordet	6
Politisk organisation	8
Inledning	9
Planering och uppföljning.....	10
Vision och värdegrund.....	11
Kommunfullmäktiges mål 2015-2019	12
God ekonomisk hushållning och balanskrav.....	14
Mål inom arbetsgivarpolitiken	16
Kommunfullmäktiges uppdrag för 2019.....	17
Vi och vår omvärld	17
Budget 2019.....	19
Valnämnd.....	39
Revisionsnämnd.....	40
Överförmyndarverksamhet	41
Kommunstyrelse	42
Kommunstyrelse - Räddningstjänst	47
Teknisk nämnd.....	50
Elverksstyrelse	54
Miljö- och byggnämnd.....	56
Barn- och utbildningsnämnd.....	59
Kultur- och fritidsnämnd.....	64
Socialnämnd.....	68

Kommunfullmäktiges beslut 2018-11-26

Budgetberedningens förslag till kommunstyrelsen

Vid valår beslutar de nya ledamöterna för kommande mandatperiod 2019-2022 om budgeten för 2019 med planer för 2020-2021. Av det skälet blir detta beslut överordnat det beslut som kommunfullmäktige antog vid juni sammanträdet avseende Strategisk plan och budget 2019 – 2021.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige anta:

1. Budget för åren 2019-2021 för Vaggeryds kommun. Dokumentet innehåller de övergripande målen och de finansiella målen som ska styra verksamheten.

2. Resultat-, kassaflödes- och balansbudget för åren 2019-2021.

Driftsbudgeten för år 2019 om 785,2 miljoner kronor, samt 815,5 i plan för 2020 och 851,9 mnkr för 2021 fastställs per nämnd och styrelse enligt följande fördelning:

- Kommunfullmäktige beslutar att fastställa budgeterad nettokostnad till drift för Valnämndens verksamhet med sammanlagt 300 tkr för 2019. Anslagen för 2020 om 25 tkr och 2021 om 25 tkr antas som underlag för fortsatt planering.
- Kommunfullmäktige beslutar att fastställa budgeterad nettokostnad till drift för Revisionsnämndens verksamhet med sammanlagt 750 tkr för 2019. Anslagen för 2020 om 750 tkr och 2021 om 750 tkr antas som underlag för fortsatt planering.
- Kommunfullmäktige beslutar att fastställa budgeterad nettokostnad till drift för Överförmyndare verksamhet med sammanlagt 800 tkr för 2019. Anslagen för 2020 om 900 tkr och 2021 om 925 tkr antas som underlag för fortsatt planering.
- Kommunfullmäktige beslutar att fastställa budgeterad nettokostnad till drift för Kommunstyrelsens verksamhet med sammanlagt 67 639 tkr för 2019. Anslagen för 2020 om 69 422 tkr och 2021 om 72 259 tkr antas som underlag för fortsatt planering.
- Kommunfullmäktige beslutar att fastställa budgeterad nettokostnad till drift för Räddningstjänstens verksamhet med sammanlagt 11 501 tkr för 2019. Anslagen för 2020 om 11 846 tkr och 2021 om 12 201 tkr antas som underlag för fortsatt planering.
- Kommunfullmäktige beslutar att fastställa budgeterad nettokostnad till drift för Teknisk nämnd med sammanlagt 28 959 tkr för 2019. Anslagen för 2020 om 29 828 tkr och 2021 om 30 723 tkr antas som underlag för fortsatt planering.
- Kommunfullmäktige beslutar att fastställa budgeterad nettokostnad till drift för Elverksstyrelsens verksamhet med sammanlagt -2 000 tkr för 2019. Anslagen för 2020 om -2 000 tkr och 2021 om -2 000 tkr antas som underlag för fortsatt planering.
- Kommunfullmäktige beslutar att fastställa budgeterad nettokostnad till drift för Miljö och byggnämndens verksamhet med sammanlagt 5 863 tkr för 2019. Anslagen för 2019 om 6 039 tkr och 2021 om 6 220 tkr antas som underlag för fortsatt planering.
- Kommunfullmäktige beslutar att fastställa budgeterad nettokostnad till drift för Barn och utbildningsnämndens verksamhet med sammanlagt 381 308 tkr för 2019. Anslagen för 2020 om 394 248 tkr och 2021 om 409 075 tkr antas som underlag för fortsatt planering.

- Kommunfullmäktige beslutar att fastställa budgeterad nettokostnad till drift för Kultur och fritidsnämndens verksamhet med sammanlagt 30 807 tkr för 2019. Anslagen för 2020 om 31 731 tkr och 2021 om 33 433 tkr antas som underlag för fortsatt planering.
- Kommunfullmäktige beslutar att fastställa budgeterad nettokostnad till drift för Socialnämndens verksamhet med sammanlagt 243 014 tkr för 2019. Anslagen för 2020 om 252 305 tkr och 2021 om 264 789 tkr antas som underlag för fortsatt planering.
- Kommunfullmäktige beslutar att fastställa budgeterad nettokostnad till drift för Central lönepott med sammanlagt 14 817 tkr för april – december 2018 samt januari - mars 2019. Anslagen för 2020 om 17 000 tkr och 2021 om 18 000 tkr antas som underlag för fortsatt planering.
- Kommunfullmäktige beslutar att fastställa budgeterad nettokostnad till drift för Finansförvaltningens verksamhet med sammanlagt 1 943 tkr för 2019. Anslagen för 2020 om 3 407 tkr och 2021 om 5 500 tkr antas som underlag för fortsatt planering.

3. Investeringsbudgeten, skattefinansierad del för år 2018 och 2019 med en nettoutgift på 145,8 miljoner kronor respektive 145,6 miljoner kronor för år 2018 och 2019 exklusive självfinansierade investeringar, den avgiftsfinansierade delen om 38,2 miljoner kronor och 82,2 miljoner kronor samt exploateringsbudgeten om 86,1 miljoner kronor och 166,0 miljoner kronor. Investeringsplanen, den avgiftsfinansierade planen samt exploateringsplanen för 2020 – 2021 antas som underlag för fortsatt planering. Kommunstyrelsen ges rätt att besluta om omprioriteringar av investeringar inom totalramen med 4 mnkr under 2019 samt att löpande återrapportera besluten till kommunfullmäktige.

Investeringsbudgeten för år 2018 (reviderad) om 184,0 miljoner kronor och 227,8 miljoner kronor för 2019, samt i plan för 2020 219,5 mnkr och 39,9 mnkr för 2021 fastställs per nämnd och styrelse enligt följande fördelning:

Investeringsram, skattefinansierad verksamhet, för mandatperioden 2019- 2022 fastställs till 338 mnkr vilket motsvarar en självfinansieringsgrad om cirka 71 %. Investeringsnivå för taxefinansierad verksamhet budgetåret samt påföljande två planår framgår i kommunens Budget för 2019- 2021.

- Kommunfullmäktige beslutar att fastställa investeringsbudget för kommunstyrelsens verksamhet med sammanlagt 118,5 mnkr för 2018 och 98,2 mnkr för 2019. Planen för 2020 om 113,2 mnkr och 2021 om 7,5 mnkr antas som underlag för fortsatt planering.
- Kommunfullmäktige beslutar att fastställa investeringsbudget för Teknisk Nämnd med sammanlagt 42,6 mnkr för 2018 och 52,0 mnkr för 2019. Planen för 2020 om 39,8 mnkr och 2021 om 18,5 mnkr antas som underlag för fortsatt planering.
- Kommunfullmäktige beslutar att fastställa investeringsbudget för Kultur och fritidsnämndens verksamhet med sammanlagt 4,4 mnkr för 2018 och 3,2 mnkr för 2019. Planen för 2020 om 0,9 mnkr och 2021 om 0,8 mnkr antas som underlag för fortsatt planering
- Kommunfullmäktige beslutar att fastställa investeringsbudget för Barn och utbildningsnämndens verksamhet med sammanlagt 4,2 mnkr för 2018 och 4,2 mnkr för 2019. Planen för 2020 om 4,2 mnkr och 2021 om 4,2 mnkr antas som underlag för fortsatt planering.
- Kommunfullmäktige beslutar att fastställa investeringsbudget för Socialnämndens verksamhet med sammanlagt 2,1 mnkr för 2018 och 7,3 mnkr för 2019. Planen för 2020 om 1 mnkr och 2021 om 0 mnkr antas som underlag för fortsatt planering.
- Kommunfullmäktige beslutar att fastställa investeringsbudget för Räddningstjänstens verksamhet med sammanlagt 40 tkr för 2018 och 2,8 mnkr för 2019. Planen för 2020 om 1,4 mnkr och 2021 om 1,9 mnkr antas som underlag för fortsatt planering.

- Kommunfullmäktige beslutar att fastställa investeringsbudget för Elverkets verksamhet med sammanlagt 11,0 mnkr för 2018 och 60,0 mnkr för 2019. Planen för 2020 om 59,0 mnkr och 2021 om 7,0 mnkr antas som underlag för fortsatt planering.
4. Utdebiteringen för 2019 fastställs till 21:49 per skattekrona.
  5. Kommunstyrelsen har under 2019 rätt att nyupplåna det vill säga öka kommunens skulder med totalt 260 miljoner kronor.
  6. Förvaltningen får i uppdrag att ta fram internbudget för 2019 och verksamhetsplan för 2019 utifrån anslag och politiska mål och ambitioner som beskrivs i budgeten.
  7. Kommunstyrelsen och nämnderna får i uppdrag att utreda beslutade uppdrag som specificeras i budgeten. Uppdragen redovisas till kommunfullmäktige enligt plan i budgeten för 2019-2021.
  8. Kommunstyrelsen och nämnderna får i uppdrag att fortsatt arbete med effektivitetshöjande insatser för att nå långsiktig balans i resultatbudget 2020 och 2021.
  9. Kommunfullmäktige beslutar att utdelnings-/ersättningskravet på Vaggeryds Energi AB ökar med 250 tkr från och med 2019.
  10. Kommunfullmäktige beslutar att borgensavgiften förblir oförändrad, d.v.s. 0,5 % av beviljad borgenssumma. Detta innebär tack vare stor upplåning av Vaggeryd – Skillingaryds Bostads AB att avkastningen till Vaggeryds Kommun ökar i storleksordningen 250 tkr och uppåt från och med 2019.
  11. Internräntan för 2019 fastställs till 1,5 % enligt Sveriges kommuner och landstings rekommendation (cirkulär 18:5). Nämndernas ramar räknas om till följd av förändrad internränta under våren 2019 utifrån faktiska utfall 2018. Ekonomichefen har rätt att fördela om budgeterade medel utifrån effekter av förändrad kapitaltjänst innefattande intern ränta och avskrivning efter beredningen i KSAU under våren 2019.
  12. Kommunfullmäktige beslutar att taxor och avgifter fastställs i separat ärende.

Kommunstyrelsens ordförande har ordet

Femklövern

Vaggeryds kommun präglas av fortsatt tillväxt. Under perioden 2015-2018 har vi ökat lika mycket i invånare som vi gjorde under tidigare tre mandatperioder. Vårt utmärkta geografiska och strategiska läge tillsammans med den drivkraft och entreprenörsanda som finns bland våra invånare gör oss till en stark tillväxtkommun. Detta både ger och förutsätter en styrka i ekonomin.

Den svenska ekonomin närmar sig nu konjunkturrell balans från ett högkonjunkturläge, vilket innebär att sysselsättningen kan förväntas utvecklas svagare framöver. Därmed kan vi också förvänta oss en svagare utveckling av det reala skatteunderlaget. Antalet unga och äldre i befolkningen ökar kraftigare framöver jämfört med antalet invånare i arbetsför ålder. Detta ger oss utmaningar när gäller framtida finansiering av välfärdsuppdraget.

Statsbidrag har varit till stor hjälp de senaste åren på olika områden. En svårighet är när staten gör förändringar i dessa statsbidrag och minskar dem i en takt som är svår att möta, särskilt om behovet av medlen i kommunens olika verksamheter i verkligheten kvarstår.

Önskemålet från kommunerna är att använda långsiktiga generella stadsbidrag istället för kortsiktiga riktade bidrag som bidrar till ryckighet i planeringen och en stor byråkrati i att söka dem på rätt sätt.

Kommunfullmäktige har beslutat att kommunen ska ha ett överskottsmål på 2 % vilket motsvarar 15 miljoner kronor för hela kommunen. Att kommunen behöver ha ett överskott beror på att det är många investeringar som kommunen måste klara av att betala utan att låna för mycket. Till exempel investeringar i nytt vård- och omsorgsboende och skolor.

Budgetberedningen har politisk samsyn om de finansiella målen och befolkningsprognos för 2019 och framåt som bygger på regionförbundets byggprognos. Dock är det viktigt att följa utvecklingen noga. Vi kan inte bygga och finansiera mera än vad långsiktigt klarar av.

Budgetberedningen signalerade tidig vår till nämnder och styrelser att vi behöver nå ett effektiviseringskrav på 1 % för att nå vårt mål om 15 miljoner i resultat för 2019.

Nämnder och styrelser har återkommit till budgetberedningen med effektiviseringsförslag och också prioriterat nya äskanden för att säkerställa kvalitén.

Budgetberedningen har med detta underlag som utgångspunkt haft samtal kring hur vi kan hantera både driftssidan och investeringssidan. Den styrande Femklövern (M, Kd, C, L, Mp) har i denna stora process strävat efter att lyssna in andra partiers synpunkter för att få ett starkt budgetförslag som bygger på politisk samsyn.

Då det ekonomiska utrymmet ytterligare har begränsats bl.a. på grund ökade kapitaltjänstkostnader har vi ytterligare en gång tittat över all verksamhet som ligger under driftssidan under 2019. Detta betyder att alla verksamheter fått bidra till att nå ett balanserat budgetresultat.

Vi har även valt att lägga oss på en något lägre nivå 2,7 % i prognos än vad SKL bedömer när det gäller kommande löneutrymme. Om den offentliga sidan ökar betydligt mera än den privata sidan på löner uppstår det till sist obalanser som är omöjliga att hantera.

Vi bedömer att med denna strategi tillser vi att kostnadsutvecklingen och intäktsutvecklingen löper parallellt.

Men vi har ett fortsatt ett arbete kvar att jobba vidare med att säkerställa två procents överskott 2020 och 2021. Inför budgetarbetet 2020 har vi också att ta ställning till förslag på nya modeller för resursfördelning till Barn och Utbildningsnämnd och Teknisk verksamhet.

I den politiska processen av fördelningen av budgetmedel har vi valt att särskilt prioritera till Socialnämndens Barn och Utbildningsnämndens och Kultur och fritidsnämndens verksamhet. Vi värnar också om våra idrottsplatser Vaggeryds IP och Movalla som ytterligare får 100 tkr till drift.

Om driftsidan av budgeten präglas av återhållsamhet så beror det till stor del att investeringssidan är så otroligt expansiv. Vi utökar utrymmet på skattefinansierad verksamhet under 2019-2022 till 343 miljoner kronor. Ungefär hälften ca 170 miljoner är avsatt till Skolor och förskolor i både nytt och i upprustningar. Ca 100 miljoner går till Socialnämnden och Kultur och fritid lite beroende av de nya objektens utfall i tid.

Vi gör mycket stora satsningar i nya områden att bo, verka och leva i vilket leder till att en mindre del hamnar i skattefinansierad investeringsbudget och en mycket stor del i exploateringsverksamhet som på sikt förväntas bli neutral när det gäller nerlagda kostnader.

Även affärsdrivande verksamhet är mycket tung investeringsmässigt kommande mandatperiod. Detta faktum kommer att ha en stor påverkan på taxor och avgifter kommande år.

Självkostnadsprincipen på skattefinansierad verksamhet kommer att sjunka till ca 70 % mot målet 100 %. Hur mycket det sjunker är beroende av i vilken takt vi orkar genomföra dessa stora investeringar.

Det mycket viktiga långsiktiga soliditetsmålet att inte understiga 30 % i soliditet klarar vi med en marginal som bedöms tillräcklig med hänsyn till eventuella ändringar i pensionsförpliktelser.

Femklöverns budgetförslag gör det möjligt att nå samtliga Kommunfullmäktiges övergripande mål, vilket bland annat gör att Vaggeryds Kommun blir en ännu bättre och attraktivare plats att bo, verka och leva i.

Att kommunens verksamheter är lätta att komma i kontakt med och få god service. Att vi aktivare jobbar med ett hållbarhetsperspektiv inom all verksamhet.

Att vi har kraft och förutsättningar för att göra vår del för att näringslivet ska växa och utvecklas och åstadkomma fler företagsetableringar i kommunen.

Att miljöfrågorna är i stort fokus med bland annat fler fossilfria bilar och ännu bättre cykelvägsnät.

Att ännu bättre efterfråga och uppmärksamma personalens förutsättningar genom ett tydligare underifrånperspektiv och ständiga förbättringar.

Att vi fortsätter den positiva trenden i att vara en attraktiv arbetsgivare och att vi har attraktiva arbetsplatser.

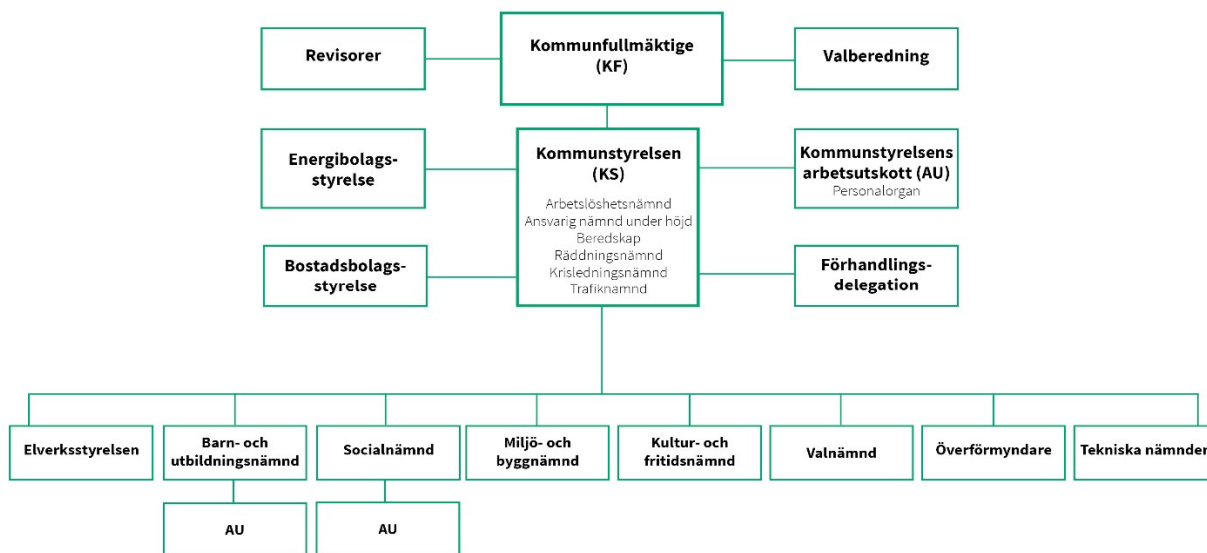
Att fortsätta det systematiska arbetet i att ha en god budgetföljsamhet, effektiv användning av gemensamma resurser och nå stark, långsiktig ekonomisk styrka. Mål, medel och kvalitet kopplat till hållbarhet få blir ledord.

För Femklöverns förslag till Programbudget 2019 med plan för åren 2020-2021

Gert Jonsson Kommunstyrelsens ordförande.

Politisk organisation

Nedan organisationskiss visar kommunens politiska organisering.

Inledning

Vaggeryds kommuns Strategiska plan och budget för 2019-2021 är kommunfullmäktiges (KF) övergripande styrdokument.

Budgeten lyfter fram de mål som är särskilt prioriterade. Övrigt ska utföras som tidigare, enligt gällande lagstiftning och övriga styrdokument. Syftet med att formulera mål för verksamheterna är att förtydliga inriktningen och ambitionsnivån för utvecklingsarbetet. De mål som KF beslutar om är viktiga för Vaggeryds långsiktiga utveckling. För kommunen innebär det att målen är styrande. I budgeten ges de ekonomiska förutsättningarna. Dessa förutsättningar anger takten i vår strävan mot att uppfylla målen. Grundläggande för en god ekonomisk hushållning är en ekonomi i balans och en välfungerande uppföljning och utvärdering av ekonomi och verksamhet där varje generation bär sin kostnad.

Det är i allt väsentligt nämndernas och bolagens ansvar att göra verklighet av budgetens prioriterade mål. Varje enskild nämnd värderar sin egen roll i arbetet med att nå intentionerna i budgeten. Med utgångspunkt i kommunfullmäktiges budget har nämnderna prioriterat de mål de ser som mest angeläget att särskilt prioritera kommande år. På så sätt tydliggör nämnder och bolag innebörden av KFs politiska vilja och prioriterar sedan i förhållande till sina förutsättningar.

Målen skall även vara kopplade till ett önskat resultat och varje nämnd har därför mått och metoder för uppföljning av måluppfyllelse.

När varje nämnd tagit beslut om budget, tar förvaltningen vid och arbetar in mål och uppdrag i sina verksamhetsplaner. Verksamhetsplanerna ska innehålla en mer detaljerad beskrivning med en strategi som konkretiserar hur verksamheterna tänker arbeta för att nå målen. En strategi beskriver olika vägar eller prioriteringar för att nå målet. En strategi uttrycks ofta som att öka, utveckla eller verka för något. Ett komplement för att bedöma måluppfyllelsen är resultatmätning. Verksamheterna arbetar fram handlingsplaner för att beskriva hur strategierna kan hanteras och prioriteras för att uppnå de politiska målen.

Budget för 2019 med plan för 2020-2021 har utarbetats i enlighet med kommunens planeringsprocess.

Under 2019 följs budgeten upp till kommunfullmäktige per april, per augusti via delårsrapport per 31 augusti och genom årsredovisningen. I varje nämnd sker en kontinuerlig dialog kring mål, medel och kvalitet.

Planering och uppföljning

I den Strategiska planen och budgetprocessen samlas merparten av de förändringsarbeten som kräver politiska beslut. Skälen till detta är många, bland annat är det ett effektivt sätt då samordningen ger tidsvinster. Metoden skapar också delaktighet och helhetssyn. Vidare är förändringsbeslut ofta förknippat med prioriteringar som i många fall behöver värderas av olika aktörer utifrån olika perspektiv och inte minst helhetens sammantagna utmaningar. Denna samordnade budgetprocess samlar helhetens utmaningar och väger dessa mot varandra utifrån de ekonomiska resurser som finns tillgängliga. Tydliga spelregler och tidiga planeringsförutsättningar ger stabilitet och är en central framgångsfaktor i god ekonomisk hushållning.

En av Vaggeryds kommuns framgångsfaktorer för att nå målet om god ekonomisk hushållning är en successiv utveckling av planeringsprocessen. Initialt fokuseras mycket på att förstå tidigare års resultat, därefter skapa en förståelse för planeringsförutsättningarna. Processen handlar i praktiken om att lyssna och kommunicera olika parter/verksamheters utmaningar inför kommande år och samtidigt skapa förståelse och ett gemensamt ansvar för helheten. Förutom att dialogerna i sig är viktiga, är det också viktigt att sända tydliga styrsignaler tidigt i processen. Politiken ger signaler om hur de ser på olika prioriteringar och nämnderna och förvaltningarna får möjlighet att skicka signaler om de långsiktiga behoven av resurser och verksamhetsprioriteringar.

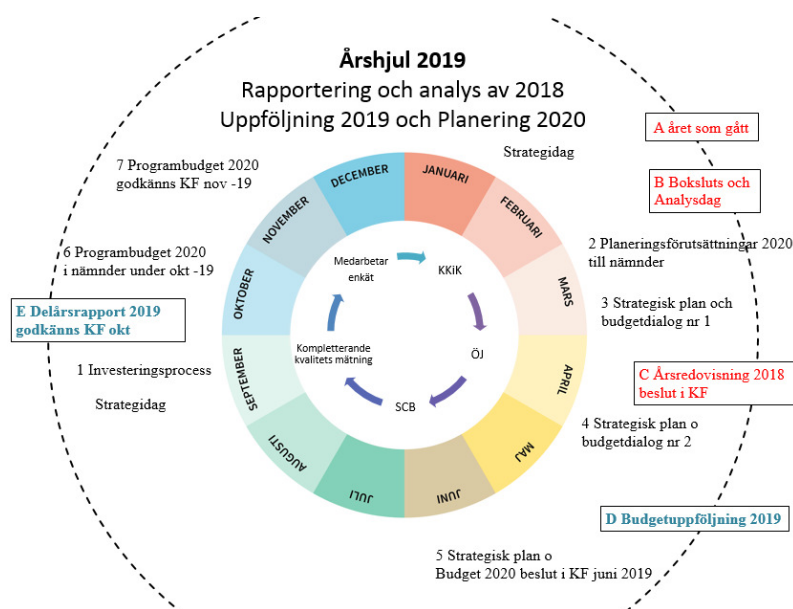
Strategisk plan och budget 2020-2022 beslutas av Kommunfullmäktige juni 2019

Budgetuppföljning 2019 per 31/4, godkänns Kommunfullmäktige juni 2019

Programbudget 2020, godkänns Kommunfullmäktige november 2019

Delårsbokslut 2019 per 31/8, godkänns Kommunfullmäktige oktober 2019

Årsredovisning 2018, beslutas av Kommunfullmäktige april 2019

Kvalitetsmått levereras under hela året;

KKiK Kommunens Kvalitet i Korthet inklusive servicemätning, Öppna jämförelser, SCB medborgarenkät, Medarbetarenkät, och presenteras samlat vid strategidagen i januari.

Dialogbaserad och samordnad budgetprocess

Kommunen samlar merparten av de budgetrelaterade ärendena till kommunens budgetprocess och dess budgetberedning. Metoden skapar delaktighet och helhetssyn. Processen handlar om att lyssna och kommunicera olika parter/verksamheters utmaningar och samtidigt skapa förståelse och ett gemensamt ansvar för helheten.

Tydliga riktlinjer och anvisningar tillsammans med tidiga planeringsförutsättningar ger stabilitet och är en central framgångsfaktor i god ekonomisk hushållning. Beslut som innebär en ekonomisk påverkan ska alltid bygga på en analys, vidare måste finansiering finnas i beslutsunderlag som får ekonomiska effekter.

Vision och värdegrund

Kommunfullmäktige beslutade i februari 2013 om en Vision 2020 för Vaggeryds kommun.

2013 antogs visionen för Vaggeryds kommun som plats. Den togs fram tillsammans av politiker, företagare, föreningsmänniskor, elever, tjänstemän och invånare. Visionen beskriver vilken plats vi vill sträva mot att vara, den är vår karta och målbild över vart vi är på väg.

Visionen ägs av alla och bygger stolthet, framtidstro och en anda för kommunen som plats.

Vision 2020, här ger vi plats att göra skillnad, är vår gemensamma viljeinriktning och visar hur vi ska arbeta utifrån en gemensam värdegrund:

- Idéer blir till verklighet
- Tanke och omtanke
- Där alla har betydelse

Kopplat till visionen finns vår externa marknadsföring och samverkan beskriven i en Marknadsplan framtagen

tillsammans med Vaggeryds Näringslivsråd. Marknadsplanen lever i symbios med visionen. Här ger vi plats för att göra skillnad – leder oss i allt det vi gör och säger i marknadsplanen. Marknadsplanens syfte är att skapa en samsyn kring hur vi bygger bilden och berättelsen om Vaggeryds kommun som plats och vilka områden.

Marknadsplanens hämtar sitt mål från ett av Kommunfullmäktiges övergripande mål:

Vaggeryds kommun ska vara en god och attraktiv kommun att leva, bo och verka i.

Det är också med koppling till Kommunfullmäktiges övergripande mål och med utgångspunkt från visionen, som mätning och uppföljning görs av mål, medel och kvalitet.

Mätning och uppföljning av kvalitet görs med fokus på de vi finns till för och hämtar resultat från bl.a. KKiK, Kommunens kvalitet i korthet, SCB medborgarundersökning, Öppna jämförelser och Medarbetarenkät.

För att uppnå visionen har Vaggeryds kommun år 2013 i ett Kommunfullmäktigebeslut initierat ett kommunövergripande internt kvalitetsarbete med inspiration av LEAN i syfte att skapa ett förhållningssätt som ger största nytta för invånaren. LEAN-filosofin härstammar från det japanska bilföretaget Toyota och bygger på att de som är närmast verksamheten i vardagen är de som bäst kan se vad som kan förbättras, och hur.

Värdeverkstaden knyter samma vision, värdegrund och ledningsfilosofi och är ett metodstöd för det interna kvalitetsarbetet. Syftet med värdeverkstaden är att med hjälp av en samlad översiktlig bild över verktygen vi använder för vårt interna kvalitetsarbete, få inspiration och stöd i vardagen.

Vi skall skapa en arbetsplats där medarbetare har en känsla för helheten, utvecklas och skapar ett ökat värde för våra medborgare. Delaktighet och engagemang genom ständiga förbättringar skapar förutsättningar för att frigöra resurser och använda dem där det behövs bäst. Målet är att vision och värdegrund är en naturlig del av vårt interna förhållningssätt och att alla medarbetare och ledare känner att de gör skillnad.

Kvalitetsarbetet skall leda till en ökad nytta, kvalitet och lärande i våra verksamheter och ge en resultatnyfiken organisation.

Kommunfullmäktiges mål 2015-2019

Kommunfullmäktiges tio övergripande mål för mandatperioden 2015-2018 förlängs till att gälla även 2019 och tillsammans med indikatorer för uppföljning av mål, medel och kvalitet återspeglar dessa en god ekonomisk hushållning i Vaggeryds kommun. De tio övergripande målen är vägledande vid fastställande av årliga nämnd-/inriktningsmål, verksamhetsmål och enhetsmål.

Nämnder och styrelser har i uppdrag att särskilt prioritera några av kommunfullmäktiges övergripande mål och arbeta med under 2018. Dessa mål återredovisas i samband med delårs- och årsrapport till kommunfullmäktige. Nämndmålen som har sin utgångspunkt i något av de tio övergripande målen bryts ner i förvaltningen som verksamhetsmål och enhetsmål. Det pågår ett utvecklingsarbete kring mål, mått och styrning med syfte att skapa en tydligare koppling mellan mål, medel och kvalitet. Det pågår också ett arbete med att koppla övergripande långsiktiga mål till Agenda2030.

Kommunfullmäktiges övergripande mål 2015-2019	Nämnder prioriterar målet 2019*
KF mål 01.a) Kommunen skall vara en god och attraktiv kommun att leva, bo och verka i. Det är viktigt att hela kommunen får möjlighet att utvecklas. b) Verksamheten på Skillingaryds skjutfält ska inte påverka bostadsutvecklingen utanför skjutfältets gränser	1,2,3,4,5,6,7,8
KF mål 02. a) Kommunens verksamheter ska vara lättillgängliga och ha ett positivt problemlösande förhållningssätt. b) Jämställdhet och ett barn och ungdomsperspektiv beaktas i den kommunala planeringen	1,3,4,5,6,7,8
KF mål 03. Kommunen ska arbeta för att fler företag etablerar sig i kommunen, såväl traditionella industriföretag som tjänsteföretag	1,3
KF mål 04. Miljöfrågorna ska vara en naturlig del i alla kommunens verksamheter bland annat genom minskade utsläpp av växthusgaser från energianvändning i byggnader och transporter ska den kommunala verksamheten bli klimatneutral	1,3,7
KF mål 05. Det ska vara ett gott förhållningssätt mellan personal, arbetsledning och politiken	1,3,4,5,6,7
KF mål 06. Politiken ska präglas av ekonomisk styrka och budgetföljsamhet	1,3,5
KF mål 07. Kommunens elever ska lämna skolan med godkända betyg	1,3
KF mål 08. Kommunen ska vara en aktiv part i den regionala utvecklingen	1,3,7
KF mål 09. Vaggeryds kommun ska stärka sin position som en god kulturkommun och verka för ett rikt och varierat föreningsliv i hela kommunen	1,3,6
KF mål 10. Mångfalden i de kommunala verksamheterna kan utvecklas genom att alternativa driftsformer prövas	1,3
KF mål 10. Mångfalden i de kommunala verksamheterna kan utvecklas genom att alternativa driftsformer prövas	1,3

* 1=KS, 2=RTJ, 3=BUN, 4=SN, 5=TN, 6=KFN, 7=MBN, 8=Elverk. Totalt 49 nämndmål är beslutade för 2019

Resultatmätning och uppföljning

Mätning och uppföljning av kommunfullmäktiges mål görs med fokus på de vi finns till för och hämtar resultat från KKiK (Kommunens kvalitet i korthet), Öppna jämförelser, SCB medborgarundersökning samt Medarbetarenkät. I mätningen finns också en koppling till kommunens vision och värdegrund.

Boendeutvecklingsprogrammet och marknadsplanen inkl. befolkningsmålet ger indikatorer till mål 1.

Marknadsplanen görs i samarbete med Näringslivsrådet. Näringslivets utveckling mäts bland annat genom:

- Svenskt näringsliv ranking totalbetyg (3,96 i betyg år 2018, rankingplats 20/290 år 2018) samt förvärvsfrekvens, skolans attityd till företagandet (4,01 år 2018), tillgång på arbetskraft med relevant kompetens (2,75 år 2018).
- Näringslivets omsättning för aktiebolag, antal anställda inom aktiebolag och antal nystartade bolag.

Samhällets utveckling mäts bland annat genom:

- Antal byggda lägenheter/småhus (49 st. 2017), inflyttning och befolkningsutveckling (+196 år 2017 med resultat 13840 invånare, mål 14 000 invånare år 2025 enligt boendeutvecklingsprogrammet)

- Nöjd Regionindex i SCB:s medborgarundersökning (betyg 62 år 2016 vilket är högre än samtliga kommuner (60) samt högre än kommuner av liknande storlek (58), ny undersökning görs höst 2018
- Antal besök på boivaggeryd.se (25 622 besök 2017, jan-jun 2018: 8 096).

I SCB:s medborgarundersökning får kommunens invånare tycka till om sin kommun och dess verksamheter. Vaggeryds kommun har deltagit vartannat år sedan 2006. Nästa undersökning sker hösten 2018. Tre områden betygssätts: Kommunen som en plats att bo och leva på (Nöjd-Region-Index), Kommunens verksamheter (Nöjd-Medborgar-Index), Medborgarnas inflytande i sin kommun (Nöjd-Inflytande-Index)

KKiK* Extern servicemätning kopplas till mål 2:

KKiK (Kommunens Kvalitet i Korthet)	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017
Andel som får svar på e-post inom två dagar, (%)	57		87
Andel som tar kontakt med kommunen via telefon som får ett direkt svar på en enkel fråga, (%)	33		63
Gott bemötande vid kontakt med kommun, andel av maxpoäng (%)			83

* KKiK (Kommunens kvalitet i korthet) visar kommunens kvalitet och effektivitet i jämförelse med andra kommuner och består av ett 40-tal nyckeltal fördelade på fem områden: Tillgänglighet, Trygghet, Delaktighet och information, Effektivitet.

Miljöprogrammets 105 indikatorer är kopplade till mål 4: Andelen genomförda åtgärder 2017 uppgick 50 % (45 % delår -18) och 42 % av åtgärderna bedömdes som påbörjade eller till hälften genomförda (44 % delår -18). Endast 8 % var ännu inte påbörjade (11 % delår -18).

Medarbetarenkäten och arbetsgivarmålen är kopplade till mål 5: Sjukfrånvaro (6,48 % år 2017, HME - Hållbart medarbetarengagemang – Totalt (81 år 2017) samt inom ledarskap (81 år 2017), motivation (83 år 2017) och styrning (79 år 2017)

Budgetuppföljning och de finansiella målen är kopplade till mål 6:

1. Det årliga resultatet ska vara minst 2 procent av skatter och generella statsbidrag, vilket motsvarar cirka 15 mnkr. (Prognos 2018: 16 mnkr motsvarar 2,0 %)
2. Investeringar i skattefinansierad verksamhet skall finansieras med egna medel över mandatperiod, vilket innebär att självfinansieringsgraden minst skall uppgå till 100 procent, vilket i nuläget motsvarar cirka 230 mnkr under en mandatperiod. (Prognos 2018: 82,4 % mandatperiod).
3. Soliditeten med pensionsförpliktelser t.o.m. 97-12-31 ska inte understiga 30 procent. (Prognos 2018: 34,0 %)
4. Den ekonomiska kontrollen och styrningen skall utvecklas, vilket dels innebär budget i balans och dels att prognossäkerheten ska förbättras och som mest avvika med 1 procent mot senaste prognos. (Prognos 2018, budgetföljsamhet: + 0,06 % Prognossäkerhet mäts i årsredovisningen, för år 2017: -0,2 %)

SKL ÖJ och KKiK Skolbetyg och skolenkät är kopplade till mål 7:

ÖJ (SKL Öppna jämförelser) och KKiK (Kommunens Kvalitet i Korthet) utdrag 2018	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018
Elever i åk. 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, kommunala skolor , andel (%)	86.6	83.5	60.9	69.3
Elever i åk. 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, hemkommun , andel (%)	85.5	80.8	64.8	70.9
Elever i åk. 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor , andel (%)	89.2	89.3	68.6	79.5
Elever i åk. 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun , andel (%)	88,1	88,0	73,0	80,6
Elever i åk 9: Jag är nöjd med min skola som helhet, positiva svar, andel (%)		45,7		
Elever i åk 9: Jag känner mig trygg i skolan, positiva svar, andel (%)		80,0		
Elever i åk 6 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen (som elev läser), hemkommun (%)	80,0	74,0	72,1	
Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesproven i SV, Sv2 och MA, hemkommun, genomsnittlig andel (%)	80,0	74,0	75,0	

SCB medborgarundersökning, områden kultur och fritidsmöjligheter är kopplade till mål 9.

SCB år 2016 NMI Kultur får 58, vilket är lägre betyg än genomsnitt samtliga kommuner (62), samt lägre jämfört med kommuner av liknande storlek (60). Lägst betyg för kultur ges av 25-34 år (45) och 18-24 år (52). SCB NMI Idrotts och motionsanläggningar får betyget 60. Lägst betyg ges av 35-44 år (54). SCB NRI Fritidsmöjligheter får 58, lägre än samtliga kommuner (60) men högre än kommuner av liknande storlek (57). Män ger något lägre betyg än kvinnor. Lägst ger 18-24 år (48) och 25-34 år (51)

God ekonomisk hushållning och balanskrav

Kommunallagen ställer krav på god ekonomisk hushållning. I budgeten ska anges mål för verksamheten som är av betydelse för detta krav. För Vaggeryds kommun innebär det att de prioriterade målen är styrande. I budgeten ges de ekonomiska förutsättningarna. Dessa förutsättningar anger takten i vår strävan mot att uppfylla målen. Grundläggande för en god ekonomisk hushållning är en ekonomi i balans och en välfungerande uppföljning och utvärdering av ekonomi och verksamhet där varje generation bär sin kostnad. För att upprätthålla en god ekonomisk hushållning måste det för verksamheten finnas ett samband mellan mål, medel och kvalitet.

För att våra verksamheter utifrån tillgängliga resurser ska utvecklas i riktning mot att uppfylla de prioriterade målen är det viktigt att ansvar och befogenheter fördelas i hela organisationen. Decentraliseringen är ändamålsenlig samtidigt som den förutsätter tydliga ansvarsnivåer. Helhetssyn är nödvändig så att fler dimensioner än den egna kärnverksamhetens behov och intressen beaktas. För att få effekt och uppnå gemensamma mål ska engagemang och kompetens tas tillvara i organisationens olika delar.

Strategisk plan och budgetprocessen ska ge utrymme för dialog, delaktighet och ansvarstagande.

För att upprätthålla kapaciteten på lång sikt måste intäkterna överstiga kostnaderna. Detta är uttryckt i kommunallagen i form av det s.k. balanskravet. Balanskravet innebär att kommunens resultat måste vara positivt vilket är den lägsta godtagbara nivån för kommunens resultat på kort sikt. På lång sikt räcker inte ett nollresultat för att bevara den långsiktiga kapaciteten. Bland annat måste det finnas ett positivt resultat för att kunna finansiera oförutsedda kostnader, del av investeringsverksamheten samt för att värdesäkra det egna kapitalet.

Strategisk plan och budget innehåller fyra finansiella mål. Dessa mål ska stödja förutsättningarna för att upprätthålla en god ekonomisk hushållning i kommunen över tid. Kommunens finansiella mål nr 2 har koppling till investeringsnivåer i den skattefinansierade verksamheten och fastställer investeringsramen för varje mandatperiod. Målet följs upp varje år, men slutlig måluppfyllelse erhålls först efter sista året i mandatperioden. Ett genomsnitt beräknas över fyraårsperioden och rapporteras till kommunfullmäktige inom ramen kommunens "Årsredovisning". Det enskilda året fungerar som en avstämningspunkt och ger ett stöd, en indikation till politiska beslut kopplat till investeringsbudgeten.

Beslut om att göra avsteg från investeringsmålet inför en ny mandatperiod kan medges i Strategisk plan och budget om investeringsbehovet bedöms vara av sådan art att en lägre självfinansieringsgrad är motiverad utifrån skäl som har stor betydelse för kommunens förutsättningar att hantera sitt grunduppdrag.

Det långsiktiga finansiella hållbarhetsmålet är kommunens soliditetmål (se mål 3 nedan). Detta mål anger hur stor del av kommunens tillgångar som kommunen själv äger. Måttets målvärde om 30 % utgör en lägsta nivå, ett golv, som inte får understigas. Investeringarnas påverkan på utrymmet i den löpande verksamheten, ska finansieras via driftsbudgeten och ska vägas in i beslut kopplat till investeringar där driftseffekten kan förväntas bli betydande. Mål nr 1 om ett årligt resultat om 2 procent av skatter och generella statsbidrag säkerställer att kommunens löpande verksamhet planeras inom ramen för tillgängliga resurser.

Finansiella mål

- 1. Det årliga resultatet ska vara minst 2 procent av skatter och generella statsbidrag, vilket motsvarar cirka 15 mnkr.**

Indikator 1.1:

Årets resultat, mnkr	Mål
Riktat till: Alla verksamheter	
Årets resultat ska vara minst 2 procent av skatter och generella statsbidrag, %	2,0
vilket motsvarar ett årligt resultat enligt resultaträkningen om cirka 15 mnkr	15,0

Ett överskott i verksamheterna skapar ett politiskt handlingsutrymme och möjliggör bland annat fortsatta satsningar och nyinvesteringar.

- 2. Investeringar i skattefinansierad verksamhet skall finansieras med egna medel över mandatperiod, vilket innebär att självfinansieringsgraden minst skall uppgå till 100 procent, vilket i nuläget motsvarar cirka 230 mnkr under en mandatperiod.**

Indikator 2.1:

Finansiering av investeringar, % Riktat till: Alla verksamheter	Mål År 1	Mål År 2	Mål År 3	Mål År 4	Mandatperiod År 1 – År 4
Självfinansieringsgrad, % (snitt mandatperiod)	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Investeringsvolym skattefinansierad verksamhet, mnkr	55 mnkr	57 mnkr	58 mnkr	60 mnkr	230 mnkr

Not: Genomsnittet beräknas genom att addera utfall per år under mandatperioden. Ex: Utfall 2015 avser endast år 2015, medan utfall 2016 är ett genomsnitt av 2015 och 2016.

Måluppfyllelsen uttrycks i procent, där målet är 100 %. En lånefinansiering av investeringar innebär på sikt ökade finansiella kostnader som tar resurser från kärnverksamheterna. En låg självfinansieringsgrad över lång tid skapar också utmaningar i den löpande verksamheten genom dess successivt högre kapitaltjänstkostnader. Beslut om att göra avsteg från målet inför en ny mandatperiod kan medges i Strategisk plan och budget om investeringsbehovet bedöms vara av sådan art att en lägre självfinansieringsgrad är motiverad utifrån skäl som har stor betydelse för kommunens förutsättningar att hantera sitt grunduppdrag.

- 3. Soliditeten med pensionsförpliktelser t.o.m. 97-12-31 ska inte understiga 30 procent.**

Indikator 3.1:

Soliditet inklusive pensionsåtagande för anställda och förtroendevalda, %	Mål År 1	Mål År 2	Mål År 3	Mål År 4	Mandatperiod År 1 – År 4
Riktat till: Alla verksamheter					
Soliditet, %	30 %	30 %	30 %	30 %	30 %

Definition: (Eget kapital minus pensionsskuld t.o.m. 97-12-31 plus realiserad avkastning finansiella placeringar) dividerat med totala tillgångar.

En ökad soliditet innebär bl.a. en minskad lånefinansiering och på sikt lägre finansiella kostnader. En hög soliditet innebär att både handlingsfriheten och förmågan att hantera svängningar i resultatutvecklingen ökar.

- 4. Den ekonomiska kontrollen och styrningen skall utvecklas, vilket dels innebär budget i balans och dels att prognossäkerheten ska förbättras och som mest avvika med 1 procent mot senaste prognos.**

Indikator 4.1:

Budgetföljsamhet, % Riktat till: Alla verksamheter	Mål
Budgetföljsamhet, %	0 %

Definition: Budgetföljsamheten mäts som nämndens resultat vid årets slut dividerat med dess nettoomslutning.

Indikator 4.2:

Prognossäkerhet, % Riktat till: Alla verksamheter	Mål
Prognossäkerhet, %	+/- 1 %

Definition: Prognossäkerheten mäts som (nämndens resultat vid årets slut minus nämndens prognostiserade resultat vid delårsbokslutet per 31/8 aktuellt budgetår) dividerat med nämndens nettoomslutning vid året slut.

En ökad kontroll och styrning innebär bl.a. en tidig indikation om lägesbilden och en förbättrad framförhållning i att agera utifrån eventuella oförutsedda händelser. Politiska beslut ska vara finansierade. Ett coachande och pedagogiskt förhållningssätt i syfte att bland annat öka den ekonomiska medvetenheten i hela organisationen är en framgångsfaktor.

Mål inom arbetsgivarpolitiken

För att Vaggeryds kommun ska vara en attraktiv kommun att leva, bo och verka i förutsätts ett kontinuerligt arbete med de personal politiska frågorna. Personalpolitik och personalfrågor är en stor och omfattande del av det kommunala uppdraget för att främja kvalitet och produktivitet och bidra till vår förmåga att skapa värden för kommunens invånare. För att nå en god måluppfyllelse är det viktigt med engagerade medarbetare och chefer.

Konkurrensen om arbetskraft ökar och kompetensförsörjning till våra verksamheter är en viktig fråga. Med en organisation i utveckling och förändring är det viktigt att stärka förutsättningarna för ett gott medarbetarskap och ledarskap. Det handlar om att attrahera nya medarbetare men också att utveckla och behålla dagens medarbetare. Med ett kommunikativt och närvarande ledarskap säkerställer vi att medarbetare känner sig sedda, hörda, respekterade och medskapande samt vet vart vi är på väg och varför.

1. Vi ska ha attraktiva och hälsofrämjande arbetsplatser

Indikator: Frisknärvaron, mäter antal medarbetare som har 0-frånvarodagar, 1-5 frånvarodagar, mer än 5 frånvarodagar på grund av sjukdom, sjukfrånvaro, total.

Frisknärvaro	Mål	Mål	Mål	Mål	Mandatperiod
Riktat till: Alla verksamheter	År 1	År 2	År 3	År 4	År 1 – År 4
0 – frånvarodagar p.g.a. sjukdom	45,0	50,0	53,0	55,0	50,75
1-5 frånvarodagar p.g.a. sjukdom	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0
Mer än 5 frånvarodagar p.g.a. sjukdom	30,0	25,0	23,0	20,0	25,5

Indikator: Sjukfrånvaro, %

Sjukfrånvaro	Mål	Mål	Mål	Mål	Mandatperiod
Riktat till: Alla verksamheter	År 1	År 2	År 3	År 4	År 1 – År 4
Sjukfrånvaro, %	6,1	5,8	5,2	5,2	5,6

2. Vi ska ha ett kommunikativt och närvarande ledarskap som skapar förutsättningar för goda resultat

Indikator: HME (Hållbart Medarbetar Engagemang), ledarskap, mäts i medarbetarenkät, resultat index

HME-Ledarskap	Mål	Mål	Mål	Mål	Mandatperiod
Riktat till: Alla verksamheter	År 1	År 2	År 3	År 4	År 1 – År 4
HME-ledarskap	81	82	83	83	82,25

3. Vi ska ha engagerade medarbetare med rätt kompetens

Indikator: HME, medarbetarskap, mäts i medarbetarenkät, resultat index

HME-Medarbetarskap	Mål	Mål	Mål	Mål	Mandatperiod
Riktat till: Alla verksamheter	År 1	År 2	År 3	År 4	År 1 – År 4
HME-Medarbetarskap	83	83	84	84	83,5

4. Vi ska heltid och tillsvidareanställning som norm eller möjlighet

Indikator: Tjänstgöringsgrad, tillsvidare- och visstidsanställd personal med månadslön. Mät punkt 1 april.

Tjänstgöringsgrad	Mål	Mål	Mål	Mål	Mandatperiod
Riktat till: Alla verksamheter	År 1	År 2	År 3	År 4	År 1 – År 4
Tjänstgöringsgrad	96,0	100,0	100,0	100,0	99,0

Kommunfullmäktiges uppdrag för 2019

Inom ramen för Strategisk plan och budget ger kommunfullmäktige (KF) uppdrag. Dessa uppdrag återredovisas till KF inom ramen för delårsrapport per 31 augusti eller i samband med årsredovisningen. För berörd nämnd, redovisas uppdragen som enskilda ärenden i den takt de färdigställs under året.

Område	Uppdrag	Beskrivning
Samordning av funktioner till KLK	Kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda en centralisering av olika funktioner till KLK i syfte att nå högre effektivitet och minska sårbarheten.	Kommunen har idag funktioner som är organiserade både under KS och i nämnderna. Behovet av att samla kompetens centralt jämfört att sprida ut kompetensen i organisationen varierar över tid. Uppdraget innebär att för och nackdelar ska värderas utifrån Vaggeryds kommuns behov, måluppfyllelse och framtida utmaningar. Det är också viktigt att väga in flexibiliteten i möjligheten att använda vår kompetens. Likaså förutsättningarna för att minska sårbarheten ska vägas in i översynen. Utredningen ska värdera om en centralisering stärker effektiviteten.
Översyn lokaler helhetssyn	Kommunstyrelsen	Syfte: Effektiv lokalanvändning i kommunen som helhet.
Investeringar och exploateringsverksamhet	Tydliggör kommunstyrelsens roll kopplat till kommuns investering och exploateringar.	Framtida reglemente ska harmoniseras med föreslagna politiska organisationsförändringar inför nästa mandatperiod.

Vi och vår omvärld

BNP i världen beräknas öka med kraftiga 3,9 procent i år och nästan lika mycket nästa år. Även i EU är tillväxten stark. Läget i världen är samtidigt osäkert och utvecklingen kan ta olika riktningar. Brexit kan komma att påverka den ekonomiska utvecklingen, liksom USA:s handelspolitik. Konflikthårdar i Mellanöstern, Asien och Afrika påverkar den geopolitiska och ekonomiska situationen i världen. Sverige har haft många år med stark ekonomisk tillväxt och ligger före EU i konjunkturcykeln. Här är högkonjunkturen påtaglig, och arbetskraftsbristen stor, främst inom offentlig sektor. Bristen på arbetskraft är en starkt begränsande faktor för fortsatt stark tillväxt. SKL räknar med att skatteintäkterna i kommuner, landsting och regioner kommer att öka betydligt långsammare de kommande åren än de har gjort under de gångna åren. Orsaken är främst att antalet arbetade timmar inte kommer att kunna fortsätta öka i samma takt som hittills.

SKL – Högkonjunkturen når sin topp 2019

Svensk ekonomi går fortfarande på högvarv. Olika bedömare ger något olika bild av när konjunkturen kulminerar. SKL gör bedömning att konjunkturen når sin höjdpunkt under 2018, medan vissa andra bedömare tror på en mer utdragen konjunktur. SKL menar att konjunkturavmattningen kommer synas allt tydligare under 2019, vilket innebär att det höga resursutnyttjandet successivt kommer falla nästa år och att den rekordhöga sysselsättningsgraden likaså. Det visas bland annat i deras bedömning av BNP och sysselsättningsutvecklingen under 2019-2020. De flesta kommuner använder sig av SKL som prognosinstitut. Det bör emellertid betonas att det finns olika syn på den ekonomiska utvecklingen kommande år. Både Konjunkturinstitutets och arbetsförmedlingens återkommande enkäter till företagen pekar på en fortsatt tydlig optimism, även om stämningläget dämpats något sedan förra hösten. Arbetsgivarna planerar för fler anställda, men svårigheten att få tag i personal och bristen på utbildad arbetskraft håller tillbaka. Sammantaget tror SKL, liksom i deras tidigare prognos, på att högkonjunkturen går in i en fas med lägre tillväxttal och små förändringar i antalet arbetade timmar. En naturlig utveckling när konjunkturen kulminerar.

Riksbanken förväntas höja räntan i december 2018, fler höjningar väntar 2019

Utvecklingen för priser och löner är trots högkonjunkturen relativt måttlig. Visserligen har konsumentprisinflationen på sistone tagit fart. Septemberutfallet för KPIF-inflationen nådde 2,5 procent och hittills i år (t.o.m. september) har KPIF-inflationen varit 2,1 procent (2,0 år 2017). Uppgången beror dock i hög grad på höga energipriser och den svaga svenska kronan. SKL tror i nuläget ändå att Riksbanken i december i år kommer att höja reporäntan, samt att fler höjningar väntar 2019. Som vi tidigare räknat med ser

löneökningstakten ut att bli högre i år än 2017. Däremot pekar nu tillgänglig statistik mot en långsammare ökning än vad vi tidigare beräknat och justeringar är gjorda skatteunderlagsprognosen.

Skatteunderlagstillväxt

Skatteunderlagsprognosen är baserad på den samhällsekonomiska bild som SKL utgår ifrån. Att skatteunderlaget förklaras främst av en stark sysselsättningstillväxt. År 2019 och 2020 förutser SKL en svagare utveckling av skatteunderlaget. Det beror på att arbetade timmar utvecklas betydligt mindre gynnsamt när konjunkturen når sin topp under 2018 och därefter rör sig ned mot konjunkturell balans 2020.

Regeringen har i sin senaste prognos en positivare skatteunderlagstillväxt än SKL, vilket beror på att regeringen tror att konjunkturen håller i sig längre, vilket medför en positivare syn på sysselsättningsutvecklingen än SKL. Regeringen lämnade sin senaste prognos i april, medan SKL lämnade i oktober 2018. ESV:s prognos i augusti är något sämre totalt sett än SKLs över hela perioden. För 2018-2020 är prognoserna i princip samma.

Nationalekonomiska nyckeltal

	Utfall 2017	Prognos 2018	Prognos 2019	Prognos 2020	Prognos 2021
Bruttonationalprodukt, BNP *	2,4	3,0	2,1	1,3	1,5
Arbetade timmar	1,9	2,0	0,3	-0,3	0,2
Timlön, konjunkturlönestatistik	2,3	2,8	3,1	3,4	3,5
Konsumentprisindex, KPIF	2,0	2,2	2,3	2,2	2,0
Realt skatteunderlag	1,1	1,6	0,6	0,2	0,8

Källa: Sveriges kommuner och landsting, Cirkulär 18:37 den 19 oktober 2018.

Not: * = Kalenderkorrigerad utveckling

Budget 2019

De skatteintäkter och statsbidrag som Vaggeryds kommun har till verksamhet under 2019 baseras på skattesats om 21:49 kr per hundralapp. Kommunens intäkter för 2019 innebär prioriteringar och arbete med att öka effektiviteten i hela kommunens verksamhet.

Risker och osäkerheter i budgeten

Den svenska ekonomin närmar sig nu konjunkturrell balans från ett högkonjunkturläge, vilket innebär att sysselsättningen kan förväntas utvecklas svagare framöver. Därmed kan vi också förvänta oss en svagare utveckling av det reala skatteunderlaget. Antalet unga och äldre i befolkningen ökar kraftigare framöver jämfört med antalet invånare i arbetsför ålder. Det förväntas leda till svårigheter vad gäller finansieringen av välfärdsuppdraget. Och även om finansieringsproblematiken får sin lösning kommer det att bli svårt att klara bemanningen. Det kommer därför vara viktigt att lyckas med rekrytering av ny kompetens och att behålla den befintliga. Bristen på utbildad personal tvingar ibland fram dyra lösningar i form av exempelvis temporära konsulrtlösningar inom välfärdstjänsterna, inte minst inom handläggningen. Kommunen behöver ta ett helhetsgrepp i olika frågor, skapa förståelse och ha god framförhållning och handlingsberedskap. Samtidigt behövs nya effektivare sätt att jobba, bland annat genom digitalisering. Vaggeryds kommun har totalt sett, ett starkt finansiellt utgångsläge, men tuffare tider väntar.

Statens statsbidrag har varit till stor hjälp de senaste åren på olika områden. En svårighet är när staten gör förändringar i dessa statsbidrag och minskar dem i en takt som är svår att möta, särskilt om behovet av medlen i kommunens olika verksamheter i verkligheten kvarstår. Då uppstår ett ställningstagande kring om skatt ska ersätta dessa uteblivna statsbidrag.

Flyktingsituationen är en aktuell utmaning då kommunen bland annat ansvarar för skolgång, utredning och boende och där det samtidigt i vissa delar sker en nedtrappning i statsbidragsnivåer. Osäkerheten är stor kring de ekonomiska konsekvenserna av asyl- och flyktingmottagandet. Ett lyckat arbete med att integrera nyanlända i samhället blir i detta sammanhang viktigt.

Ytterligare en osäkerhet är vad som händer inom LSS-området. Även här har konsekvenserna varit olika mellan kommunerna. Till följd av högsta förvaltningsdomstolens och försäkringskassans bedömningar har många kommuner fått betydande kostnadsökningar för personlig assistans när kommunen fått ta kostnader som tidigare staten har tagit. Många kommuner i Jönköpings län har snabbt fått underskott i funktionshinderverksamheten, vilket lett till tuffa handlingsplaner för budget i balans. Lagstiftningen är otydlig och öppnar för olika tolkningar. Det kommer att dröja tills tidigast 2020 innan effekterna av den pågående LSS-utredningen kan få genomslag.

De kommande årens ökade investeringar och exploateringar är en möjliggörare för fortsatt tillväxt på olika sätt i samhället, samtidigt innebär satsningarna att kommunens låneskuld stiger. Hittills under 2019 har skulden i kommunen ökat från 100 mnkr till 200 mnkr. Ytterligare extern upplåning om minst 50 mnkr bedöms nödvändig i slutet på 2018 för att upprätthålla likviditeten. Under 2019 beräknas lånebehovet bli ungefär 200 mnkr ytterligare. I takt med att skuldsättningsgraden ökar, växer kommunens känslighet mot ränteförändringar, om än från en låg nivå. Utmaningar i att finansiera expansionen i driftsbudgeten är förstas i många fall ännu större. Invånarantalet i Vaggeryds kommun beräknas stiga årligen under planperioden (se avsnitt befolkningsprognos). Hur mycket kommunen erhåller i skatt och statsbidrag beror förutom konjunktur och statliga beslut också på hur invånarantalet utvecklas.

Effektiviseringar behövs för att säkra välfärden

De närmaste tio åren beräknas rekryteringsbehoven till välfärdstjänsterna bli omfattande, om vi fortsätter att organisera, arbeta och bemanna på samma sätt som idag. Behoven kommer att se olika ut i olika delar av landet. Samtidigt ökar konkurrensen om arbetskraften på hela arbetsmarknaden. Bland de förändringar som måste till för att klara välfärden ingår att hitta nya arbetssätt för att använda kompetensen mer effektivt och att utnyttja tekniken bättre. För att klara denna utmaning behövs mer nytänkande, ett ökat samarbete över gränser och en mer utvecklingsinriktad statlig styrning.

Rekryteringsutmaningarna måste mötas

Det finns mycket som kommuner, landsting och regioner kan göra för att minska rekryteringsbehovet och öka möjligheten att rekrytera. Det handlar bland annat om att utnyttja tekniken bättre och skapa bra möjlighet till lön

och karriärutveckling. Det handlar också om att utveckla arbetsmiljö och arbetsorganisation samt skapa förutsättningar och motivera fler medarbetare att arbeta heltid och fler år i yrkeslivet. Det behövs ett nytänkande om vem som gör vad. Arbetsfördelningen mellan olika yrkesgrupper behöver ses över för att skapa en flexiblare arbetsmarknad. Rekryteringsbehoven beräknas kunna minska med 180 000 personer med hjälp av de tre strategierna:

- Fler arbetar mer.
- Förlängt arbetsliv med två år.
- Ökad användning av teknikens möjligheter.

SKL beskriver i sin ekonomirapport maj 2018 flera arbetsuppgifter som har en betydande potential att automatiseras. På kort sikt menar SKL att det främst handlar om att ta tillvara den potential som finns idag utifrån befintlig teknik, till exempel att automatisera befintliga enklare processer, som viss ärendehantering. Det kan kraftigt minska behovet av manuellt arbete i handläggningen samtidigt som kvaliteten ökar. Det pågår många försök i landets kommuner, där det mest kända exemplet är handläggning av ekonomiskt bistånd. En grov uppskattning (SKL:s beräkningar) indikerar att det finns en effektiviseringspotential på drygt en miljard kronor på riksnivå. Utvecklingsarbete pågår inom en rad andra områden, såsom bygglovsansökan, nyanställningsrutiner, it-hantering, administrativa processer, bibliotekstjänster, lokalbokning, dialogrobotar i kontaktcenter med mera.

I en rapport 13 från RISE 2014 framgår att kommunerna kan göra omfattande besparingar genom att använda digitala tjänster i hemtjänsten; videosamtal via tv, videosamtal via mobil skärm, tjänst för att skicka och ta emot meddelanden samt en mörkerseende nattkamera. Besparingarna ligger i färre transporter, kortare insatstider och mindre behov av fysiska besök. Idag sker cirka femtio procent av natttillsynen i Västerås stad med hjälp av trygghetskameror, vilket motsvarar runt 4 000 tillsynstillfällen i månaden. Man arbetar nu med att implementera motsvarande teknik i särskilda boenden. Samtidigt utvecklas tekniken löpande, bland annat har digitala medicinpåminnare och digital nyckelhantering en god potential.

Digitalisering i skolan har flera dimensioner. Dels bör eleverna lära sig digitalisering inför framtiden, dels finns möjligheter att använda digitalisering för att höja både kvaliteten och effektiviteten i lärandet. Det finns till exempel en stor potential att individanpassa lärandet med digitala hjälpmedel. Fjärrundervisning innebär en möjlighet att erbjuda ett allsidigt utbildningsutbud trots stora avstånd, små elevgrupper och brist på lärare.

Inom den tekniska verksamheten ökar användningen av sensorer nu på bred front. Dessa kan i kombination med ökad beräkningskapacitet och trådlös uppkoppling användas i många sammanhang, mäta läckor i VA-system, indikera när soptunnor är fulla. Det kommunala fastighetsbeståndet är omfattande och en effektiv övervakning och styrning av temperatur, luftmiljö etcetera i fastigheter har en nationell besparingspotential på närmare 2 miljarder kronor, enligt en grov överslagsberäkning som SKL gjort.

Befolkningsprognos

Befolkningen växer, särskilt i yngre och äldre åldrar, vilket ökar kommunsektorns kostnader om alla ska få samma välfärd som i dag. Sedan början av 1980-talet har demografiska förändringar inneburit ökade verksamhetskostnader med i genomsnitt cirka en halv procent per år. Det innebär att kostnaderna för välfärd ökat som en följd av förändrad befolkning, men kostnaderna har dessutom ökat utöver vad den förändrade befolkningen har föranlett. De senaste årens stora befolkningsökning har resulterat i att behoven nu ökar tre gånger så snabbt, cirka 1,5 procent per år. Den främsta orsaken till befolkningsökningen är nettomigration, men även födelseöverskottet bidrar till ökningen. Framtida nettomigration är svår att prognostisera och beror på en rad faktorer, inte minst förhållanden i omvärlden. Födelseöverskottet beror främst på att generationen från slutet av 1980- och början av 1990-talen kommit upp i barnafödande åldrar, men också på att en relativt stor andel av den invandrade befolkningen är i barnafödande åldrar. Samtidigt som vi har en snabb ökning av barn och unga blir kostnaderna för den stora fyrtiotalistgenerationen allt mer märkbara inom hälso- och sjukvården och så småningom även i äldreomsorgen. De personer som föranleder de högsta kostnaderna är barn, unga och gamla, då välfärdens verksamheter, såsom äldreomsorg, barnomsorg, skola och sjukvård, främst riktar sig mot dessa grupper. Dilemmat är att ökningen av de personer som står för det mesta av skatteintäkterna, personer i yrkesverksam ålder, är betydligt blygsammare. Om vi inte hade haft någon invandring skulle antalet personer i åldern 20–64 år till och med minska fram till år 2020. Så hela ökningen av gruppen i yrkesverksam ålder är ett resultat av vår nettoinvandring enligt SKLs ekonomirapport i maj 2018.

Regionförbundet lämnar vartannat år prognos på befolkningen för Vaggeryds kommun. I år har kommunen fått en ny prognos. Denna ligger till grund för de längre bedömningarna från 2020 och framåt. Nedan redovisas utfall 2017 samt Vaggeryds befolkningsprognos 2018 – 2025.

Vaggeryds kommun, prognos 2018-2025	Utfall 2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Invånarantal, per 31/12	13 840	13 966	14 121	14 344	14 528	14 697	14 865	15 017	15 169
Årlig förändring	196	126	155	223	184	169	168	152	152
Åldersintervall									
Antal 1-5 åringar	897	907	919	936	965	969	990	1 003	1 012
Antal 6-11 åringar	1 122	1 156	1 151	1 131	1 136	1 160	1 151	1 159	1 173
Antal 12-15 åringar	1 622	1 674	1 712	1 684	1 702	1 720	1 725	1 733	1 753
Antal 16-19 åringar	639	650	679	701	702	700	731	728	741
Antal 20-24 åringar									
Antal 25-29 åringar									
Antal 30-34 åringar									
Antal 35-39 åringar									
Antal 40-44 åringar									
Antal 45-49 åringar									
Antal 50-54 åringar									
Antal 55-59 åringar									
Antal 60-64 åringar									
Antal 65-69 åringar	786	743	728	747	744	760	795	816	821
Antal 70-79 åringar	1 288	1 342	1 368	1 396	1 411	1 410	1 393	1 386	1 388
Antal 80-84 åringar	320	328	345	367	393	445	478	502	531
Antal 85-89 åringar	205	218	223	222	219	216	225	239	256
Antal 90-94 åringar	137	120	116	107	104	99	106	110	110
Antal 95 år och äldre	31	29	34	38	40	42	37	36	33

Vaggeryds kommuns ekonomiska förutsättningar

Skatter och statsbidrag

Beräkningen av det ekonomiska utrymmet för åren 2019 – 2021 har utgått ifrån följande övergripande antaganden:

- Befolkningsunderlaget för budgetåret 2019 baseras på antal invånare den 31 december 2019 (Prognos 14 121 invånare).
- Utdebiteringen blir 21:49 under hela planperioden.
- Skatteunderlaget i Vaggeryds kommun justeras något jämfört SKLs prognos eftersom kommunen har en egen befolkningsprognos.
- Bidrag och avgifter inom den kommunalekonomiska utjämningen justeras något jämfört SKLs prognos eftersom kommunen har en egen befolkningsprognos.
- Den s.k. välfärdsmiljarden uppgår för Vaggeryds kommun enligt senaste prognos för 2019 till 8,65 mnkr och redovisas dels som generellt bidrag 4,8 mnkr och dels i regleringsposten med 3,85 mnkr år 2019.

Skatteunderlagsprognosen bygger på SKL:s bedömningar i cirkulär 18:37, daterat 2018-10-19. Vaggeryds kommun beräknas få 138,3 miljoner kronor för 2019 inom ramen för statens utjämningssystem. Som framgår i tabellen förväntas ökningen 2019 till 2020 och 2020 till 2021 bli något högre än mellan åren 2018 – 2019.

Skatter och statsbidrag	Prognos 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Skatteintäkter	607,0	628,5	654,7	679,3
Inkomstutjämning	138,9	143,8	144,9	152,5
Kostnadsutjämning	-0,7	-10,0	-11,3	-4,7
Regleringsbidrag	2,2	6,1	9,8	8,8
Utjämningsavgift LSS	-2,1	-1,7	-1,7	-1,7
Fastighetsavgift	29,6	30,1	30,1	30,1
Generella bidrag från staten	12,1	3,85	2,3	0
Totalt	787,0	800,7	828,7	864,3
Förändring jmf budget året innan, t-1:	+38,0	+18,2	+27,8	+45,8
Förändring jmf aktuell prognos t-1:		+13,7	+28,0	+35,6

Not: Befolkningsutvecklingen, som beskrivs i ovan avsnitt, är en av de faktorer som påverkar skatter och utjämning.

I Sverige finns också utjämningssystem som syftar till att garantera alla kommuner likvärdiga ekonomiska förutsättningar för att driva verksamhet, oavsett strukturella förhållanden. I kostnadsutjämningssystemet avviker Vaggeryds kommun relativt mycket år 2019, mot genomsnittet i riket. Det är framförallt inom förskola och inom äldreomsorg som förändringen är stor i förhållande till riket. I inkomstutjämningssystemet får Vaggeryds kommun emellertid ett stort tillskott (143,8 mnkr), vilket beror på att våra invånare har lägre medelinkomst än riket. I huvudsak finansierar staten inom ramen för utgiftsområde 25 inkomstutjämningssystemets effekter.

LSS-utjämningsystemet tillkom som ett led i att försöka utjämna de stora kostnadsskillnaderna avseende LSS verksamheten som finns mellan kommunerna. Alla kommuner ska ha likvärdiga ekonomiska förutsättningar för att bedriva denna verksamhet. Systemet är skilt från det ordinarie kostnadsutjämningssystemet för kommunerna. Skälet är att underlagen inte på samma sätt som i det ordinarie systemet kan anses uppfylla kriteriet att vara opåverkbara för den enskilda kommunen. Precis som i det ordinarie kostnadsutjämnings-systemet beräknas en standardkostnad för varje kommun. Denna standardkostnad är baserad på antalet verkställda beslut för tio olika LSS-insatser som viktas med en riksgenomsnittlig kostnad per insats. Dessutom beaktas skillnader i vårdtyngd och stordriftsfördelar i verksamheten. Beroende på hur kommunens beräknade standardkostnad avviker från den genomsnittliga standardkostnaden i landet får kommunen antingen ett bidrag eller betala en avgift. För budgetperioden 2019-2021 är avgiften för Vaggeryd beräknat till cirka minus 1,7 mnkr årligen. I och med att prognoserna är beroende av i vilken utsträckning kostnaderna i Vaggeryd förändras i förhållande till genomsnittet i riket är det svårt att med säkerhet bedöma i framtidsberäkningarna.

Staten har behov av att kunna påverka kommunsektorns samhällsekonomiska utrymme och statsfinanserna. Även förändringar i ansvaret mellan kommunsektorn och staten måste kunna regleras på något sätt. Därför finns en regleringspost i utjämningsystemet. Regleringsposten i utjämningsystemet fungerar så att om summan av

samtliga bidrag minus de inbetalda avgifterna blir lägre än det belopp staten beslutat tillföra kommunerna, får alla kommuner ett regleringsbidrag som motsvarar mellanskillnaden. Regleringsbidraget beräknas som ett enhetligt belopp per invånare. Om summan av samtliga bidrag minus de inbetalda avgifterna i stället blir högre än det belopp staten beslutat tillföra, ska mellanskillnaden tas ut i form av en regleringsavgift från kommunerna. Regleringsposten är negativ under hela planperioden. Regeringens så kallade välfärdsmiljarder, (se generella statsbidrag i ovan tabell), slussas successivt in i regleringsposten i ovan tabell.

Fastighetsavgiften utgör i statsrättslig mening en skatt, där riksdagen beslutar om underlag och storlek av fastighetsavgiften. Avgiften tillfaller dock kommunerna. Från och med 2009 anlitar SKL Statistiska centralbyrån (SCB) för prognoser av avgiften till landets kommuner. För Vaggeryd har fastighetsavgiften beräknats till 30,1 mnkr år 2019.

Specifisering av vissa statsbidrag

De statsbidrag som utgår till kommunerna har olika konstruktion. Vissa specifika statsbidrag ingår i anslaget för kommunalekonomisk utjämning och ligger i de generella statsbidragen, medan andra är riktade och kan sökas i särskild ordning. Dessa sökbara statsbidrag är ofta kopplade till att kommunen ska påvisa att man haft en kostnad eller utfört en prestation. Information om statens motiv och intentioner med dessa statsbidrag presenteras oftast i samband med budgetpropositionen på hösten. Sveriges kommuner och landsting (SKL) informerar också löpande om dessa bidrag i sina cirkulär. De bidrag som är generella är ofta angivna i kronor per invånare för att underlätta beräkningen av hur stor andel av det totala statsbidraget som tillfaller respektive kommun. I budgetprocessen i Vaggeryd är principen för fördelningen av de bidrag som ingår i det totala utrymmet, att de fördelas ut på nämnderna. De andra statsbidragen som ligger utanför det generella statsbidraget värderas och söks av varje nämnd enskilt. Listan över specifika statsbidrag som har haft och eventuellt kommer att få betydelse för Vaggeryds intäkter under 2019 – 2021 är omfattande och informationen finns i allt väsentligt på SKLs hemsida.

Driftverksamhet, budget 2019 med plan 2020-2021

Verksamheternas ramar uppgår till 785,7 mnkr 2019. För detaljerad information se respektive nämnd i denna handling. Kommunbidragen lämnas som en nettosumma till nämnderna. Nämnderna ansvarar för att beslutad verksamhet uppnås inom tilldelad budgetram. För att flytta kommunbidrag mellan nämnder krävs beslut av kommunfullmäktige. Aktuell budget 2018 kan avvika något mot SPB19-21 eftersom de ekonomiska ramarna justerats för utfall i den årliga löneöversynen (vissa år försenas förhandlingarna mellan parterna).

Budgetramar	Beslutad program-budget -18	Aktuell Budget 2018	Förändring 2019 vs 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Valnämnd	375	375	-75	300	25	25
Revisionsnämnd	750	750	0	750	750	750
Överförmyndare	900	900	-100	800	900	925
Kommunstyrelsen	54 818	56 009	3 430	59 439	61 222	64 059
Försörjningsstöd	8 200	8 200	0	8 200	8 200	8 200
Räddningstjänst	11 012	11 537	-36	11 501	11 846	12 201
Teknisk nämnd	27 710	28 964	-5	28 959	29 828	30 723
Elverksstyrelse	-1 500	-1 500	-500	-2 000	-2 000	-2 000
Miljö- och byggnämnd	5 715	5 906	-43	5 863	6 039	6 220
Barn och utbildningsnämnd	368 554	375 965	5 343	381 308	394 248	409 075
Kultur och fritidsnämnd	30 201	30 874	-67	30 807	31 731	33 433
Socialnämnd	242 873	245 654	-2 640	243 014	252 305	264 789
Central lönepott	15 806	4 092	10 725	14 817	17 000	18 000
Finansförvaltning	2 924	2	1 941	1 943	3 407	5 500
Nämndbudget	768 527	767 728	+17 974	785 702	815 500	851 900

Not: Centrallönepott i budget 2019 fördelas ut efter att avtal slutits mellan parterna. Finansförvaltningens medel avser kapitaltjänstkostnader som fördelas efter årsskiftet baserat på utfall 2018.

Årets fördelning av budgetmedel – ”steg för steg”

	1	2	3	4	5	6a	6b	7	8	9
Verksamhet	Aktuell budget 2018	Resursförd. modeller	Central lönepott 2,7 %	Struktur-förändring	Kapital-tjänst (vår 2019)	Politik - ökade resurser	Politik - minskade resurser	Rättelser	Effektivitet	Budget 2019
Valnämnd	375								-75	300
Revisionsnämnd	750							50	-50	750
Överförmyndar-verksamhet	900								-100	800
Kommunstyrelsen	56 009		323			700		3 955	-1 548	59 439
Försörjningsstöd	8 200	437					-437		0	8 200
Räddningstjänst	11 537		74						-110	11 501
Teknisk nämnd	28 964		73					215	-293	28 959
Elverksstyrelse	-1 500								-500	-2 000
Miljö- och byggnämnd	5 906		64						-107	5 863
Barn- och utbildningsnämnd	375 965	7 515	2 024	260				-770	-3 686	381 308
Kultur och fritidsnämnd	30 874		135			100			-302	30 807
Socialnämnd	245 654	1 807	1 382					-3 400	-2 429	243 014
Central lönepott	4 092	0	11 525			0			-800	14 817
Finansförvaltning	2	0			2 920	0			-979	1 943
S:a ramar:	767 728	9 759	15 600	260	2 920	800	-437	50	-10 978	785 702

Not: Finansförvaltningens minskning med 979 tkr (effektivitetskolonnen) utgör högre utdelning från Vaggeryd-Skillingaryds Bostads AB och Vaggeryds Energi AB med 250 tkr. Resterande inom finansförvaltningen avser temporärt positivt finansnetto. Central lönepott uppgår till 14 817 tkr år 2019. Några rättelser har gjorts. Politiken har beslutat att arbetsmarknadsenheten, organiserad under kommunstyrelsen övertar handläggning av försörjningsstöd från socialnämnden och 2,7 mnkr har flyttats från Socialnämnden till Kommunstyrelsen, arbetsmarknadsenheten (AME). Biståndet ligger kvar under KS, AME. Personalbudget om 700 tkr för Socialnämnden samt 770 tkr för Barn och utbildningsnämnden har på grund av omorganisering flyttats till KS. Teknisk nämnd har erhållit 215 tkr för ledamöter som tidigare fanns organiserade under tekniskt utskott, KS. Revisionsnämnden har korrigerats med 50 tkr utifrån KF beslut i augusti 2018.

Nedan följer en förklaring till respektive kolumn i vår s.k. härledningstabell som redovisas på föregående sida i detta avsnitt.

Kolumn 1 – Aktuell budget 2018

Planeringen utgår ifrån nämndernas budgetramar under innevarande år (2018) och förutsätter en budget i balans.

Kolumn 2 – Resursfördelningsmodeller

Olika resursfördelningsmodeller anpassar de ekonomiska ramarna för förskola, förskoleklass, fritidshem, grundskola, gymnasieutbildning, äldreomsorg (hemtjänst). Modellen kompenserar för rörliga kostnader, vilket innebär att lokalkostnader samt kapitaltjänst finansieras utanför modellerna. Faktiskt antal invånare i Vaggeryd den 31 december 2017 är utgångspunkten. Utfallet kompletteras med den förväntade befolkningsutvecklingen under 2018 och framåt. Ingen avstämning sker under aktuellt år, utan avvikelser mot befolkningsvariabeln förklaras i den ekonomiska uppföljningen samt i årsredovisning.

Modellen inom äldreomsorgen bygger på antalet invånare 80 år och äldre. Samma princip avseende mättidpunkt som ovan modell inom BUN. Det totala antalet invånare 80 år och äldre reduceras med antalet redovisade platser inom särskilda boenden i årsredovisningen. Nyttjandegraden av hemtjänst beräknas därefter genom att dividera antalet redovisade brukare i hemtjänst med antalet 80 år och äldre efter att minskning gjorts med aktuella SÄBO platser. I årsredovisningen hämtas verksamhetsnyckeltal för antal personer som utnyttjar hemtjänst. Likaså hämtas kostnaden per brukare i hemtjänsten.

Modellen inom Individ och familjeomsorg utgår ifrån antalet invånare totalt i Vaggeryd och 110 % av standardkostnaden som ingår i statens kostnadsutjämningsystem. Initialt beräknas skillnaden mellan den nya och den gamla standardkostnaden vilken därefter divideras med antalet invånare aktuellt budgetår. Samma

principer gäller för beräkning av befolkning som i tidigare modeller. Av resultatet tilldelas 75 procent IFO inom Socialnämnden och resterande 25 procent försörjningsstöd inom Kommunstyrelsen.

Kolumn 3 – Central lönepott

Utrymme för beräknade löneökningar är budgeterade centralt och fördelas till respektive nämnd när löneöversynen är klar. I denna pott finns också avsatt visst utrymme för särskilda satsningar.

Kolumn 4 – Strukturförändringar

I kolumn 4 redovisas förändringar i lagar och regler som föranlett ökning eller minskningar i respektive nämnds ram. Under strukturförändringar hanteras också eventuella omvärldsfaktorer som föranlett ramjustering. Här fördelas också specialdestinerade statsbidrag vidare till utförarnämnd, i de fall staten fördelat statsbidraget till Vaggeryd via det generella statsbidragssystemet.

De statsbidrag som utgår till kommunerna har olika konstruktion. Vissa specifika statsbidrag ingår i anslaget för kommunalekonomisk utjämning och ligger i de generella statsbidragen, men de flesta är riktade och kan sökas i särskild ordning. Dessa sökbara statsbidrag är ofta kopplade till att kommunen ska påvisa att man haft en kostnad eller utfört en prestation. Information om statens motiv och intentioner med dessa statsbidrag presenteras oftast i samband med vår och eller budgetpropositionen. Sveriges kommuner och landsting (SKL) informerar också löpande om dessa statsbidrag i sina cirkulär. Det åligger varje nämnd att bevaka och söka dessa bidrag.

Kolumn 5 – Kapitalkostnader

I samband med att större investeringar beslutade av kommunfullmäktige tas i bruk och/eller faller ifrån, sker också en förändring av nämndernas ram för avskrivningar och ränta. Grundregeln är att ramtilldelning sker året efter investeringsåret utifrån faktiskt utfall. Vid större investeringar och då investering tas i bruk under året sker dock ibland tilldelning för del av år. I kapitalkostnader ingår intern ränta (för 2019 = 1,5 %). Inom avgiftsfinansierade verksamheter såsom Vatten och Avlopp ersätts internräntesatsen på samma sätt som för den skattefinansierade verksamheten. Komponentavskrivning tillämpas från och med 2014 i kommunen.

Kolumn 6 – Politiska prioriteringar

Politiska satsningar framgår i verksamhetsberättelserna som är placerade i slutet på budgethandlingen. Utöver eventuella riktade satsningar har ytterligare medel fördelats genom resursfördelningsmodell och till central lönepott.

Kolumn 7: Rättelser

I denna kolumn redovisas kostnader för vilka ramtilldelning skett i tidigare budgetar men där medel av organisatoriska skäl flyttas mellan nämnder.

Kolumn 8 – Effektivitet

I budget 2019 har de flesta nämnderna ett uppdrag att effektivisera verksamheten med 1 procent av budgetramen 2018. Belopp per nämnd framgår i tabell ovan ”Årets fördelning av budgetmedel – steg för steg”.

Resultat, balans och kassaflödesbudget

Resultatbudget

Resultatbudget, mnkr	2019	2020	2021
Verksamhetens intäkter	253,4	258,5	262,2
Verksamhetens kostnader	- 994,0	-1 025,9	-1 063,5
Avskrivningar	-45,1	-48,1	-50,6
Verksamhetens nettokostnader	-785,7	-815,5	851,9
Skatteintäkter	628,5	654,7	679,3
Generella statsbidrag och utjämning	172,2	174,0	185,0
Resultat före finansnetto	15,0	13,2	12,4
Finansiella intäkter	5,0	5,0	5,0
Finansiella kostnader	-5,0	-5,0	-5,0
Resultat efter finansnetto	15,0	13,2	12,4

I ovan resultatbudget framgår att kommunen kontinuerligt behöver värdera varje krona noggrant. I de fall intäktsidan förändras positivt behöver detta ställas mot kommunens finansiella mål om 15 mnkr. Kommunen behöver även framöver att arbeta med effektivitetshöjande åtgärder som innebär lägre kostnader och/eller högre intäkter.

Finansbudget

Finansbudget, mnkr	2019	2020	2021	Medel för perioden
Medel från verksamheten				
Budgeterat resultat	15,0	13,2	12,4	13,5
Avskrivningar	45,1	48,1	50,6	47,9
Summa:	60,1	61,3	63,0	61,4
Använda medel				
Skattefinansierade investeringar	122,5	95,3	24,1	80,6
Taxefinansierade investeringar	30,6	13,0	13,0	18,9
Exploateringsverksamhet	166,0	23,5	-19,6	56,6
Summa:	319,1	131,8	17,4	156,1
Medel att anskaffa (70 %)	-259,0	-70,6	+45,6	-94,7

Ovan finansbudget visar ett beräknat kassaflöde utifrån den löpande verksamheten, investerings och exploateringsverksamheten för perioden 2019-2021. Finansbudgeten visar att kommunens interna medel i form av skatter och generella statsbidrag och verksamheternas intäkter (avgifter och specialdestinerade statsbidrag) inte räcker för att finansiera verksamheten kommande planperiod. Enligt finansbudgeten behövs i genomsnitt per år ungefär 94,7 mnkr tillskjutas via lån eller på annat sätt. Erfarenhetsmässigt hinner inte alla projekt genomföras i samma takt som planerna. Av det skälet har en bedömning om hur mycket som förvaltningen tros klara att förbruka (genomförandegraden) av de politiska investerings- och exploateringsplanerna kommande år. För 2019 är genomförandegraden för exploaterings- och investeringsverksamheten högre än genomsnittet (81 %) eftersom stora projekt är i fas att påbörjas och/eller redan har påbörjats. Utifrån detta antagande blir behovet av medel ungefär 259,0 mnkr år 2019 och ungefär 94,7 mnkr i genomsnitt över hela planperioden. För att säkerställa en viss marginal föreslås i denna handling ett beslut om nyupplåning om 260 mnkr år 2019. I de fall utrymmet inte skulle räcka får ett nytt kommunfullmäktige beslut initieras av finansförvaltningen.

Balansbudget

Nedan redovisas balansbudget för planperioden.

Mnkr	2019	2020	2021
Tillgångar			
Materiella anläggningstillgångar	797,3	857,6	844,0
Finansiella anläggningstillgångar	144,1	144,1	144,1
Omsättningstillgångar	510,9	534,4	514,8
Summa tillgångar	1 452,3	1 536,1	1 502,9
Eget kapital, avsättningar och skulder			
Eget kapital	616,2	629,4	641,7
Avsättningar	80,9	80,9	80,9
Kortfristiga skulder	186,0	186,0	186,0
Långfristiga skulder	569,3	639,8	594,3
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	1 452,3	1 536,1	1 502,9

Investerings- och exploateringsverksamhet

Investeringar under mandatperioden 2018, 2019-2022. Kommunfullmäktige fastställer investeringsbudget för 2018 och för 2019. Planen för 2020 och 2021 antas som underlag för fortsatt planering. Under hösten har budgetberedningen haft dialog med främst Barn och utbildningsnämnden i syfte att bland annat värdera projekt och eventuellt korrigera i tid och belopp. Dialogen har inneburit vissa justeringar mellan år och i belopp. Budgeten för kommunens största projekt, "Mejeriet" har förfinats något under hösten. Mejeriet är en fastighet som ska inrymma ett särskilt boende, kontor, gemensamhetslokaler med restaurang samt lägenheter för trygghetsboende. Fastigheten kommer ligga i Skillingaryd vid Hemköp.

I nedan tabell framgår investeringar per nämnd samt nederst en sammanställning av exploateringsverksamheten. I budgeten för 2019 med plan 2020 - 2022 (handlingen) redovisas varje enskilt projekt. De kommande årens ökade investeringar och exploateringar är en möjliggörare för fortsatt tillväxt på olika sätt i Vaggeryds kommun, samtidigt innebär satsningarna att kommunens låneskuld stiger. I takt med att skuldsättningsgraden ökar, växer kommunens känslighet mot ränteförändringar, om än från en låg nivå. Det största projektet är det så kallade "Mejeriet". En fastighet som ska inrymma ett särskilt boende, gemensamhetslokaler med restaurang samt lägenheter för trygghetsboende. Fastigheten kommer ligga i Skillingaryd vid Hemköp.

Barn och utbildning fick i Strategisk plan och budget för 2018 i uppdrag att revidera tidigare lokalplan, detta har gjorts, vissa justeringar i denna plan kommer föreslås kommunfullmäktige vid sammanträdet i november. Inom ramen för budgetprocessen har denna plan presenterats för politiken. Flera investeringsprojekt ska genomföras under 2018 och framåt med koppling till både förskola och skola. Under investeringsavsnittet, skattefinansierade investeringar, under den nybildade tekniska nämnden framgår beslutade projekt för 2018 och 2019. De projekt som fortfarande är under beredning främst avseende perioden 2020 och framåt återfinns under kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen lyfter successivt vid juni och/eller november sammanträdet i kommunfullmäktige in projekt till utförarnämnden (oftast teknisk nämnd). Nya insatser har varit viktiga att prioritera redan under 2018, vilket inneburit omdisponering av medel från tidigare investeringsprojekt till nya insatser främst kopplat till verksamhetslokaler. Ett fast anslag i investeringsbudgeten för inventarier respektive arbetsmiljörelaterade åtgärder finns också i investeringsbudgeten.

Inom Kultur och fritidsnämnden har utomhusidrottsplatserna fått 800 tkr i investeringsmedel under 2019 och därefter 400 tkr årligen under mandatperioden.

Kommunstyrelsen och Socialnämnden har redovisat möjligheter kopplat till digitalisering av verksamheten för att möta medborgarnas behov på ett effektivare sätt, och har av det skälet tilldelats medel 2019 i investeringsplanen.

Räddningstjänsten har i investeringsplanen för kommande år 2019 – 2022 ett tankfordon och ett släck/räddningsfordon.

Elverket erhåller extra medel inom den taxefinansierade verksamheten 2019 och 2020.

Inom den tekniska verksamheten är trycket högt även kommande år, både vad gäller nivåer inom vatten och avloppsverksamheten, men också inom andra områden såsom den fortsatta satsningen på centrumutveckling, gång och cykelvägar. Likaså fortsätter stora exploateringsansatser både kopplat till bostäder, men också kopplat till näringslivsverksamhet.

Investeringar och exploateringar under 2018 och mandatperioden 2019-2022

Investeringar och exploateringar	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Mandatperiod 2019-2022
SKATTEFINANSIERAD VERKSAMHET	145 754	145 619	136 440	24 725	41 135	347 919
<i>DÄRAV: SJÄLVFINANSIERADE OBJEKT</i>	<i>-7 875</i>	<i>-4 900</i>	<i>-3 900</i>	<i>-2 900</i>	<i>-900</i>	<i>-12 600</i>
SKATTEFINANSIERAD VERKSAMHET	137 879	140 719	132 540	21 825	40 235	335 319
AFFÄRSDRIVANDE VERKSAMHET	38 200	82 200	83 100	15 200	16 400	196 900
EXPLOATERINGSVERKSAMHET	86 100	166 000	23 500	-19 600	-3 000	166 900
TOTALT EXKLUSIVE SJÄLVFINANSIERADE OBJEKT	262 179	393 819	243 040	20 325	54 535	711 719

Not: Kommunen planerar utifrån mandatperioder. Beslut tas årligen, där budgetåret 2019 är fastställt och de två plan åren (2020-2021) antas som underlag för fortsatt planering. År 2022 ses som ett underlag för fortsatt planering, men tas inte ställning till i kommunens beslut.

Investeringar per nämnd under 2018 och mandatperioden 2019-2022

Skattefinansierad verksamhet	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Mandatperiod 2019-2022
Kommunstyrelsen	118 545	98 200	113 175	7 500	7 500	226 375
Teknisk nämnd	15 400	29 800	15 700	10 300	9 500	65 300
Kultur och fritidsnämnden	4 435	3 235	885	785	15 785	20 690
Barn och utbildningsnämnden	4 250	4 250	4 250	4 250	4 250	17 000
Socialnämnden	2 084	7 334	1 000	0	0	8 334
Räddningstjänsten	40	2 800	1 430	1 890	4 100	10 220
Miljö och byggnadsnämnden	1 000	0	0	0	0	0
TOTALT SKATTEFINANSIERAD	145 754	145 619	136 440	24 725	41 135	347 919

Affärsdrivande verksamhet	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Mandatperiod 2019-2022
Teknisk nämnd	27 200	22 200	24 100	8 200	9 400	63 900
Elverket	11 000	60 000	59 000	7 000	7 000	133 000
TOTALT AFFÄRSDRIVANDE	38 200	82 200	83 100	15 200	16 400	196 900

Investeringar per nämnd	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Mandatperiod 2019-2022
Kommunstyrelsen	118 545	98 200	113 175	7 500	7 500	226 375
Teknisk nämnd	42 600	52 000	39 800	18 500	18 900	129 200
Kultur och Fritidsnämnden	4 435	3 235	885	785	15 785	20 690
Barn och utbildningsnämnden	4 250	4 250	4 250	4 250	4 250	17 000
Socialnämnden	2 084	7 334	1 000	0	0	8 334
Räddningstjänsten	40	2 800	1 430	1 890	4 100	10 220
Elverket	11 000	60 000	59 000	7 000	7 000	133 000
Miljö och byggnämnden	1 000	0	0	0	0	0
TOTALT SKATT + AFFÄRSDRIVANDE	183 954	227 819	219 540	39 925	57 535	544 819

Total exploateringsbudget	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Mandatperiod 2019-2022
Båramo	-5 000	0	5 500	-1 500	0	4 000
Kombiterminal Båramo, etapp 2	0	0	0	0	0	0
Logpoint	83 100	48 000	-11 500	-11 500	-11 500	13 500
Mejeriet	8 000	46 000	24 000	0	0	70 000
Västra strand	0	14 000	0	0	0	14 000
Byarum Öster om Järnvägen	0	8 500	-900	-800	-900	5 900
Östra Strand	0	10 000	9 800	-1 200	8 800	27 400
Götärps hage	0	9 200	-1 200	-1 200	-1 200	5 600
Östermo	0	3 500	1 000	-200	0	4 300
Norr om Travbana	0	26 800	-3 200	-3 200	1 800	22 200
TOTALT EXPLOATERINGSBUDGET	86 100	166 000	23 500	-19 600	-3 000	166 900

Specifikation skattefinansierade investeringar

Kommunstyrelsen

Kommentar	Kommunstyrelse	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Mandatperiod 2019-2022
	Övergripande datainvestering	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
	Till KS förfogande	2 000	2 000	1 500	1 500	1 500	6 500
	"Påspengar" Digitalisering - processutveckling	0	2 000	0	0	0	2 000
	Wifi-Sörgården-Furugården	0	200	0	0	0	200
	Kök, köksutrustning m.m. (F-enheten)	3 000	0	0	0	0	0
	Solceller generell satsning	2 300	0	0	0	0	0
	Utemiljöer, solskydd (Statsbidrag ska sökas)	500	0	0	0	0	0
	Mejeriet – projektering och utv. mejeriområdet	2 500					0
	Mejeriet - vårdboende	8 000	43 000	8 000	0	0	51 000
	Mejeriet – övriga lokaler	5 500	17 000	4 000	0	0	21 000
Slutredovisas i KF	Nya Fsk Vaggeryd 6 avd. inkl. tillagningskök "Åviken"	25 000	0	0	0	0	0
Slutredovisas i KF	Nya Bullerbyns fsk 6 avd.	19 000	0	0	0	0	0
Slutredovisas i KF	Tillagningskök Bullerbyns fsk och Sörgårdsskolan	10 000	0	0	0	0	0
	Ny förskola Hok 4 avd.	15 500	0	0	0	0	0
	"Påspengar", renoveringsarbete förskolor och skolor enligt lokalplan BUN	0	2 000	5 000	5 000	5 000	17 000
Slutredovisas i KF	Hjortsjöskolan 7-9 ventilation m.m. (arb. miljö)	14 115	0	0	0	0	0
Slutredovisas i KF	Fågelsforsskolan 7-9 ventilation m.m. (arb. miljö)	8 330	0	0	0	0	0
	Hasseln 7 – Daglig verksamhet	1 800	0	0	0	0	0
	Ny skola Vaggeryd centralort	0	0	60 000	0	0	60 000
Slutredovisas i KF	Sörgårdsskolan F-6 Skillingaryd		25 000				25 000
	Träskolan (på Hjortsjöskolans område)	0	6 000	0	0	0	6 000
	Ny Hok Skola (förskolelokal till skola + tillagningskök)	0	0	10 700	0	0	10 700
	Hjortsjöskolan F-6 (upprustning ev. mindre utbyggnad), enligt lokalplan.	0	0	11 000	0	0	11 000
	Klevshult, enligt lokalplan BUN	0	0	2 100	0	0	2 100
	Åker, enligt lokalplan BUN	0	0	2 800	0	0	6 400
	Fågelsforsskolan F-6, enligt skolplan	0		7 075	0	0	7 075
	Inköp av mark						
	Markinköp	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	20 000
	Markförsäljning						
	Småhustomter	-3 000	-2 000	-2 000	-2 000	-3 000	-9 000
	Verksamhetstomter	-2 000	-3 000	-3 000	-3 000	-2 000	-11 000
	Summa kommunstyrelse	118 545	98 200	113 175	7 500	7 500	226 375

Teknisk nämnd

Kommentar	Fastigheter	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Mandatperiod 2019-2022
	Maskinutrustning till kök m.m. (Fastighetsenheten)	0	1 000	0	0	0	1 000
Slutred. i KF	Slättens förskola – 2 nya avd. + tillagningskök	0	11 400	0	0	0	11 400
	Bondstorps skola F-3, enligt lokalplan	0	0	100	0	0	100
	Fenix 1 – omdisp. förskola flyttar till andra lokaler	0	500	0	0	0	500
	Utemiljöer, solskydd (Statsbidrag ska sökas)	0	500	0	0	0	500
	Arbetsmiljöåtgärder - fastighetsenheten	0	1 000	0	0	0	1 000
	Summa - fastigheter	0	14 400	100	0	0	14 500

Gator och vägar	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Mandatperiod 2019-2022
Beläggningsarbeten, nya projekt	500	350	350	350	350	1 400
Beläggningsunderhåll, reinvestering	1 200	1 500	1 700	1 900	2 100	7 200
Kollektivtrafikförbättringar	0	300	300	300	300	1 200
Trafiksäkerhetsförbättringar	275	300	300	300	300	1 200
Tillgänglighetsförbättringar på offentliga platser	50	50	50	50	50	200
Centrumutveckling	1 000	2 000	2 000	0	0	4 000
Tätortsutveckling	0	0	0	500	500	1 000
Personalutrymme förrådet i Vaggeryd	300	0	0	0	0	0
Bro Kapellgatan Vaggeryd	1 000	500	0	0	0	500
Asfaltsbeläggning Travbanan Vaggeryd	0	500	0	0	0	500
Infrastrukturella åtgärder	800	800	800	800	800	3 200
Summa gator och vägar	5 125	6 300	5 500	4 200	4 400	20 400

GC-vägar	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Mandatperiod 2019-2022
Skillingaryd - Badplatsen Linneryd	500	0	0	0	0	0
Vaggeryd – Taglarpsvägen	1 000	0	0	0	0	0
Infrastrukturella åtgärder, GC-vägar	1 200	400	400	400	400	1 600
Hok GC-tunnel Rv. 30	0	0	500	4 000		0
Gång- och cykelbro över Hjortsjön					500	0
Summa GC-vägar	2 700	400	400	400	400	1 600
Belysning:						
*) Diverse projekt, belysning	150	150	150	150	150	600
Energisparåtgärder	2 000	2 000	2 000	2 000	0	6 000
Summa belysning	2 150	2 150	2 150	2 150	150	6 600
*) Prioritering Bondstorp						

PROGRAMBUDGET VAGGERYDS KOMMUN 2019

Parker och lekplatser:	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Mandatperiod 2019-2022
Påspengar, park	150	150	150	150	150	600
Utveckling av lekplatser till aktivitetsplatser	1 000	0	1 000	0	1 000	2 000
Synliggöra och tillgänglighetsförbättra vattendragen i Vaggeryds kommun	500	500	500	500	500	2 000
Summa parker och lekplatser	1 650	650	1 650	650	1 650	4 600

Exploatering (mindre insatser)	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Mandatperiod 2019-2022
Etablering nya verksamhets- och bostadsområden	2 000	4 000	4 000	1 000	1 000	10 000
Summa exploatering	2 000	4 000	4 000	1 000	1 000	10 000

Gårds- och vägbelysning	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Mandatperiod 2019-2022
Gårds och vägbelysning landsbygd	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
Summa Gårds- och vägbelysning	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000

Maskiner- och bilar	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Mandatperiod 2019-2022
Maskiner	500	600	600	600	600	2 400
Bilar inklusive eventuellt Elbilar	275	300	300	300	300	1 200
Summa maskiner- och bilar	775	900	900	900	900	3 600

Totalt teknisk verksamhet	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Mandatperiod 2019-2022
Summa teknisk verksamhet	15 400	54 800	15 700	10 300	9 500	90 300

Not: Budgetberedningen uppmanar tekniska utskottet att noggrant följa trafikverkets nationell och regionala planer där bidrag kan sökas kopplat till GC-vägar.

Kultur och fritidsnämnd

Kultur och fritidsverksamhet	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Mandat period 2019-2022
Anläggningar för utomhusidrott						
Movalla, Vaggeryds IP investeringar i byggnader och maskinell utrustning	400	800	400	400	400	2 000
Upprustning friidrottsanläggning Movalla	150	0	0	0	0	0
Summa anläggningar för utomhusidrott	550	800	400	400	400	2 000
Rörligt friluftsliv						
Vandring, cykel, kanot, ridning, motionsspår, skidbackar	200	200	200	200	200	800
Ny belysning elljusspår Skillingaryd	0	750	0	0	0	750
Aktivitetsplatser Skillingaryd och Vaggeryd	1 000	0	0	0	0	0
Summa rörligt friluftsliv	1 200	950	200	200	200	1 550
Friluftsbad och camping						
Kommunala badplatser, utrustning	0	100	100	0	0	200
Hjortsjöns camping, upprustning av servicebyggnad	2 000	500	0	0	0	500
Summa friluftsbad och camping	2 000	600	100	0	0	700
Konst & utställningsverksamhet						
Konstinköp	35	35	35	35	35	140
Summa konst- och utställningsverksamhet	35	35	35	35	35	140
Ungdomsverksamhet						
Nya lokaler för ungdomsverksamhet	0	Utredning	0	0	0	0
Summa ungdomsverksamhet	0	0	0	0	0	0
Biblioteksverksamhet						
Utrustning för teknikutveckling	150	150	150	150	150	600
Summa biblioteksverksamhet	150	150	150	150	150	600
Kulturmiljöer						
Ny lokal för Bissefällarsamlingen	0	0	0	0	0	0
Summa kulturmiljöer	0	0	0	0	0	0
Kultur och fritidsanläggningar						
Kulturskolan - Instrument och teknisk utrustning	0	700	0	0	0	700
Vaggeryds simhall, modernisering och renovering	0	0	0	0	15 000	15 000
Bowlinghall, nya bowlingmaskiner	500	0	0	0	0	0
Kultur och fritidsanläggningar	500	700	0	0	15 000	15 700
Totalt kultur- och fritidsnämnd	4 435	3 235	885	785	15 785	20 690

PROGRAMBUDGET VAGGERYDS KOMMUN 2019

Barn- och utbildningsnämnd	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Mandatperiod 2019-2022
Bun- lokaler/fastigheter:						
Inventarier ny förskoleavdelning	250	250	250	250	250	1 000
Inventarier till kök	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
Inventarier - generellt	2 000	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
Arbetsmiljöåtgärder/Inventarier	1 000	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
Totalt barn- och utbildningsnämnd	4 250	4 250	4 250	4 250	4 250	17 000

Socialnämnd	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Mandatperiod 2019-2022
Vård och omsorg						
Arbets tekniska hjälpmedel	84	84	0	0	0	84
Nytt verksamhetssystem anskaffning	0	2 500	0	0	0	2 500
Nytt verksamhetssystem implementering	0	1 750	0	0	0	1 750
Välfärdsteknik Soc (effektivitetshöjande)	1 000	1 000	0	0	0	1 000
lordningställande av lokaler HVB	0	0	1 000	0	0	1 000
lordningställande missbruksboende	0	1 000	0	0	0	1 000
Inventarier Soc	1 000	1 000	0	0	0	1 000
Totalt Socialnämnd	2 084	7 334	1 000	0	0	8 334

Räddningstjänst	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Mandatperiod 2019-2022
Släck-/räddningsfordon, Skillingaryd	0	0	0	0	4 100	4 100
Tankfordon	0	2 800	0	0	0	2 800
Efterfordon	40	0	80	40	0	120
Båt + släp	0	0	0	150	0	150
Båt + släp	0	0	0	150	0	150
Transportfordon	0	0	450	0	0	450
Besiktningfordon	0	0	0	450	0	450
Ledningsfordon	0	0	700	750	0	1 450
Utdarmeringsutrustning	0	0	0	350	0	350
Rakel	0	0	200	0	0	200
Totalt Räddningstjänst	40	2 800	1 430	1 890	4 100	10 220

Miljö och byggnadsnämnd	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Mandatperiod 2019-2022
Verksamhetssystem	1 000	0	0	0	0	0
Totalt Miljö och byggnadsnämnd	1 000	0	0	0	0	0

Självfinansierade investeringar	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Mandatperiod 2019-2022
Teknisk nämnd						
Energibesparande åtgärder	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	0	-6 000
<u>Maskiner- och bilar</u>						
Maskiner	-500	-600	-600	-600	-600	-2 400
Bilar	-275	-300	-300	-300	-300	-1 200
Socialförvaltningen						
lordningställande av lokaler HVB	0	-1 000	0	0	0	-1 000
lordningställande missbruksboende	0	-1 000	0	0	0	-1 000
Ombyggnad Hasseln 7 "salvan daglig verksamhet"	-1 800	0	0	0	0	0
Välfärdsteknik - Vård och omsorg (effektivitetshöjande)	-1 000	0	-1 000	0	0	-1 000
Kommunstyrelsen						
Solceller generell satsning (objekt bestäms senare)	-2 300	0	0	0	0	0
SUMMA SJÄLVFINANSIERADE OBJEKT	-7 875	-4 900	-3 900	-2 900	-900	-12 600

Affärsdrivande verksamhet

Specifikation affärsdrivande investeringar	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Mandatperiod 2019-2022
Va-anläggningar						
VA Etablering nya verksamhets- och bostadsområden	3 000	3 000	3 000	1 000	1 000	8 000
VA Utredningar utökade verksamhetsområden	100	100	100	100	100	400
VA Ledningsförnyelse i befintliga va-ledningsnät	3 500	4 000	5 000	6 000	7 000	22 000
VA Utökad verksamhetsområde Rastad, Åhult utmed Fengen och Sandsjön	300	0	0	0	0	0
VA Överföringsledning Hagafors - Svenarum - Hok	0	15 000	3 000	0	0	18 000
VA mindre Reinvesteringar VA-anläggningar (verken)	0	400	400	400	400	1 600
Energisparåtgärder	100	100	100	100	100	400
Enbart vatten						
*) Vattenverk i Vaggeryd med järn- och manganavskiljning	13 500	0	0	0	0	0
Förstärkning och ökad säkerhet av råvattentäkt	1 000	2 000	500	0	0	2 500
Förstärkning av befintliga vattenledningsnät för brandvattenkapacitet	0	0	1 000	0	1 000	2 000
Överföringsledning till vattentorn Vaggeryd	1 300	0	4 700	0	0	4 700
*) Beslut före ianspåktagande krävs från kommunstyrelsen						
Enbart avlopp						
Avloppspumpstationer förnyelse	600	0	700	0	700	1 400
Kapacitetsåtgärder och tillbyggnad avloppsreningsverk i Skillingaryd	6 000	0	8 000	0	0	8 000
Ny huvudpumpstation i Vaggeryd	0	0	0	3 000	0	3 000
Rivning av gamla avloppsreningsverket i Vaggeryd	0	0	0	0	1 500	1 500
Anläggningsavgifter	-2 200	-2 400	-2 400	-2 400	-2 400	-9 600
Summa Va-anläggningar	27 200	22 200	24 100	8 200	9 400	63 900
Totalt Teknisk nämnd	27 200	22 200	24 100	8 200	9 400	63 900

PROGRAMBUDGET VAGGERYDS KOMMUN 2019

Elverk (elnätet)						
Anläggningsarbeten:						
Samförläggning med fiberföreningen	0	13 000	12 000	0	0	25 000
Alt 1: Samarbeta med Industrin	0	40 000	40 000	0	0	80 000
Plan	11 000	7 000	7 000	7 000	7 000	28 000
Totalt Elverksstyrelse	11 000	60 000	59 000	7 000	7 000	133 000
SUMMA INVESTERINGAR AFFÄRSDRIVANDE VERKSAMHET	38 200	82 200	83 100	15 200	16 400	196 900

Specifikation exploateringsområde Båråmo	Budget 2011-2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Mandatperiod 2019-2022
Exploateringskostnader Båråmo industriområde etapp 2, söder vägbro				5 500			5 500
Tomtmark A+B terrassering (ca 27 ha)	11 000						
Spårbyggnad	5 900						
Gatubyggnad	6 200						
Dagvattensystem diken och trummor	5 500						
VA-anläggningar vatten+ spill	1 200						
Brandvatten	200						
Arkeologi	1 000						
Markinköp (ca 18 ha)	3 000						
Exploateringsinkomster, Båråmo industriområde söder vägbro							
Markförsäljning		-4 500					0
Anslutningsavgifter		-500			-1 500		-1 500
Mötesspår Trafikverket (norr om vägbro)	-5 900						
Smedjegatans förlängning, Skillingaryd, enligt detaljplan	1 930						
SUMMA EXPLOATERINGSOMRÅDE BÅRAMO	30 030	-5 000	0	5 500	-1 500	0	4 000

Exploatering Västra Strand	Budget 2011-2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Mandatperiod 2019-2022
Utgifter verksamhetsområden Västra strand		0	14 000	0	0	0	14 000
SUMMA VÄSTRA STRAND	0	0	14 000	0	0	0	14 000

Exploatering Mejeriet	Budget 2011-2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Mandatperiod 2019-2022
Mejeriet – trygghetsboende	0	8 000	38 000	20 000	0	0	58 000
Mejeriet – utemiljö, allmän platsmark	0	0	0	4 000	0	0	4 000
Mejeriet (parkering mm)	0	0	8 000	0	0	0	8 000
SUMMA MEJERIET	0	8 000	46 000	24 000	0	0	70 000

PROGRAMBUDGET VAGGERYDS KOMMUN 2019

Exploatering Logpoint, Stigamo	Budget 2007- 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Mandatperiod 2019-2022
Exploateringskostnad, industriområde LogPoint, Stigamo	5 000	100 000	60 000	0	0	0	60 000
Trafikplats Riksväg 30	16 000	0	0	0	0	0	0
Gator, gc-vägar, busshållplatser, naturmark mm.	20 000	0	0	0	0	0	0
Bredband inom industriområdet	1 000	0	0	0	0	0	0
Arkeologi	2 500	0	0	0	0	0	0
*) Dikessystem	20 000	0	0	0	0	0	0
Lastbilsparkering (40 platser inhägnad med toalettbyggnad)	0	0	0	0	0	0	0
Konstverk 3 stycken	2 000	0	0	0	0	0	0
VA-system inom området (inkl. dagvattendammar)	11 000	0	0	0	0	0	0
VA anslutningsavgift Jönköpings kommun	10 000	0	0	0	0	0	0
Brandvatten							0
Markinköp	30 000	0	0	0	0	0	0
							0
Exploateringsinkomster, industriområde LogPoint, Stigamo							0
Markförsäljning	0	-16 000	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000	-40 000
Skog	-3 500	0	-1 000	-500	-500	-500	-2 500
Anslutningsavgifter	0	-900	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000	-4 000
SUMMA EXPLOATERINGSOMRÅDE LOGPOINT, STIGAMO	114 000	83 100	48 000	-11 500	-11 500	-11 500	13 500

Exploatering Byarum Öster om järnvägen	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Mandatperiod 2019- 2022
Exploateringskostnader Byarum						
Tomtmark						0
Gatubyggnad	0	5 500	0	0	0	5 500
Vatten- och avlopp	0	3 000	0	0	0	3 000
Detaljplan						
Exploateringsinkomster Byarum						
Markförsäljning	0	0	-800	-800	-800	-2 400
Anslutningsavgifter	0	0	-100	0	-100	-200
SUMMA EXPLOATERINGSOMRÅDE, BYARUM	0	8 500	-900	-800	-900	5 900

Exploatering Östra strand	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Mandatperiod 2019- 2022
Exploateringskostnader bostadsområde Östra Strand	10 000	10 000	0	10 000	30 000
Tomtmark					
Gatubyggnad					
Vatten- och avlopp					
Detaljplan					
Exploateringsinkomster bostadsområde Östra Strand					
Markförsäljning	0	0	-1 000	-1 000	-2 000
Anslutningsavgifter	0	-200	-200	-200	-600
SUMMA EXPLOATERINGSOMRÅDE ÖSTRA STRAND	10 000	9 800	-1 200	8 800	27 400

Exploatering Götärps hage	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Mandatperiod 2019- 2022
Exploateringskostnader bostadsområde Götärps Hage						
Kommunal infrastruktur inkl. terrassering tomtmark, delområde 2	0	0	0	0	0	0
Anläggningskostnad vatten- och avlopp, delområde 2	0	0	0	0	0	0
Kommunal infrastruktur, östra området, delområde 1	0	0	0	0	0	0
Anläggningskostnad vatten- och avlopp, delområde 1	0	0	0	0	0	0
Tomtmark	0	5 900	0	0	0	5 900
Gatubyggnad	0	1 800	0	0	0	1 800
Vatten- och avlopp	0	2 000	0	0	0	2 000
Detaljplan						
Exploateringsinkomster bostadsområde Götärps Hage						
Markförsäljning	0	-500	-1 000	-1 000	-1 000	-3 500
Anslutningsavgifter	0	0	-200	-200	-200	-600
SUMMA EXPLOATERINGSOMRÅDE GÖTARPS HAGE	0	9 200	-1 200	-1 200	-1 200	5 600

Exploatering Östermo	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Mandatperiod 2019- 2022
Exploateringskostnader industriområde Östermo					
Tomtmark		1 000	0	0	1 000
Gatubyggnad	2 500	0	0	0	2 500
Vatten- och avlopp	1 000	0	0	0	1 000
Aktualisera detaljplanen					
Exploateringsinkomster industriområde Östermo					
Markförsäljning					
Anslutningsavgifter	0	0	-200	0	-200
SUMMA EXPLOATERINGSOMRÅDE ÖSTERMO	3 500	1 000	-200	0	4 300

Exploateringsområde norr om travbanan	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Mandatperiod 2019- 2022
Exploateringskostnader industriområde norr om travbanan, Vaggeryd					
Tomtmark	5 000	0	0	5 000	10 000
Gatubyggnad inkl. GC, vägdiken, belysning m.m.	11 000	0	0	0	11 000
Vatten- och avlopp	5 000	0	0	0	5 000
Detaljplan					
Brandvattenkostnader industriområde norr om travbanan, Vaggeryd					
Brandvatten	9 000	0	0	0	9 000
Exploateringsinkomster industriområde norr om travbanan, Vaggeryd					
Markförsäljning	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000	-12 000
Anslutningsavgifter	-200	-200	-200	-200	-800
SUMMA EXPLOATERINGSOMRÅDE NORR OM TRAVBANAN, VAGGERYD	26 800	-3 200	-3 200	1 800	22 200

Valnämnd

Ordförande:

Verkställande tjänsteman: Torbjörn Åkerblad

Antal årsarbetare: 0 årsarbetare

Valnämnden handhar alla uppgifter och organiserar genomförandet av de allmänna valen till riksdagen, landsting och kommunfullmäktige samt val till EU-parlamentet.

Verksamheten är lagreglerad och kan förutom ovanstående val, även omfatta till exempel lokala, regionala eller riksomfattande folkomröstningar.

Driftram 2019	Bokslut 2017	Budget 2018 (aktuell)	Budget 2019 (juni)	Budget 2019 (nov)
Driftram (nettokostnad)	15	375	300	300

Politisk kommentar till ekonomisk fördelning

Valnämnden aktiveras 2019 då det är val till EU-parlamentet.

Revisionsnämnd

Ordförande:

Verkställande tjänsteman: Torbjörn Lindberg

Antal årsarbetare: 0 årsarbetare

Kommunrevisionen är kommunfullmäktiges granskningsorgan och har till uppgift att granska nämndernas och styrelsernas verksamhet. Revisorerna ska bedöma om verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om nämndernas interna kontroll är tillräcklig. Kommunrevisionen skall enligt kommunallagen granska all kommunal verksamhet årligen. Detta ställer krav på revisionen att noggrant följa nämndernas styrning och ledning, verksamheternas effektivitet och interna kontroll. Revisorerna ska även granska beslutens lagenlighet.

Driftram 2019	Bokslut 2017	Budget 2018 (aktuell)	Budget 2019 (juni)	Budget 2019 (nov)
Driftram (nettokostnad)		750	700	700
Kompletteringsbudget				+50
Driftram (nettokostnad)	669	750	700	750

Resultatfond, tkr	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Bokslut 2017
Revisionsnämnd	0,1	0,1	0,2

Politisk kommentar till ekonomisk fördelning

Kommunrevisionens budgetram förstärktes i budget 2017 med 50 tkr till 750 tkr. I Strategisk plan och budget för 2019-2021 sänktes ramen till 700 tkr. Kommunfullmäktige har vid sammanträdet den 3 september 2018 förstärkt budgeten för kommunrevisionen 2019 med 50 tkr till 750 tkr.

Överförmyndarverksamhet

Oppositionsråd:

I varje kommun ska det enligt föräldrabalken finnas en överförmyndare eller nämnd. I Vaggeryds kommun gäller numera överförmyndare. Denna post innehas av oppositionsrådet. Verksamheten är obligatorisk och styrs av föräldrabalkens lagstiftning. Överförmyndaren utövar tillsyn över och granskar gode mäns, förvaltares och förmyndares verksamhet. Denna tillsyn avser att ge garanti mot rättsförluster. Det kan avse underåriga, personer som på grund av hög ålder, sjukdom, psykisk störning eller andra funktionshinder inte kan tillvarata sin rätt, förvalta sin egendom eller sörja för person. Överförmyndaren står i sin tur under länsstyrelsens tillsyn.

Driftram 2019	Bokslut 2017	Budget 2018 (aktuell)	Budget 2019 (juni)	Budget 2019 (nov)
Driftram (nettokostnad)	679	900	800	800

Politisk kommentar till ekonomisk fördelning

Överförmyndarverksamhetens budgettram förstärktes i budget 2017 med 100 tkr till 900 tkr. Verksamhetens omfattning, inte minst kopplat till det mottagande som Sverige gjorde av nyanlända under 2015 har inneburit att volymerna ökat och av det skälet motiverat en höjning med 100 tkr inför 2017. I framåtblicken beskrivs bland annat att antalet ensamkommande barn minskat kraftigt och att denna utveckling kommer fortsätta framöver.

Den 1/7 2017 ändrades statsbidragen för ensamkommande barn. Från att eftersöka kostnader från Migrationsverket för gode män till ett system med generella statsbidrag. Detta har inneburit att verksamheten utifrån förändringen fortsättningsvis får ett fast belopp för varje anvisad individ. Det innebär också att de anvisningar som skett innan 1/7 2017 inte längre berättigar till statsbidrag. Utifrån kommunens förutsättningar och den minskning av ärenden som pågått en längre period, avmattningen av ensamkommande barn har anslaget minskat med 100 tkr till 800 tkr år 2019. Kostnaden för verksamheten har dock ökat något jämfört med tidigare då vi fick riktade bidrag för EKB-verksamheten jämfört med det nuvarande systemet med pengar i påse. Kansliverksamheten är samordnad inom ramen för GGVV-kommunerna med säte i Värnamo. Förvaltningen i Värnamo har minskats sin verksamhet med en tjänst, vilket innebär att Vaggeryds kostnad sjunkit med 70 tkr från 610 tkr år 2018 till 540 tkr 2019. Prognosen för 2018 är emellertid högre än tilldelade medel. Verksamheten följs noggrant och det långsiktiga behovet kan behöva justeras 2020 i samband med vårens budgetarbete.

Framåtblick

Antalet nya godmanskap och även förvaltarskap har ökat under mandatperioden och ökningen kan fortsätta. Godmanskapens karaktär förändras också och andelen som inte tillhör den traditionella äldregruppen ökar. Detta gör att fler ärenden blir mer komplicerade och kräver särskild kompetens. Utmaningen är att få tag på personer som har denna kompetens. När det gäller gode män för ensamkommande så har antalet uppdrag börjat minska och prognoser tyder på att denna utveckling kommer fortsätta.

Kommunstyrelse

(Exklusive Räddningstjänst, Överförmyndare o Teknisk verksamhet)

Ordförande:

Förvaltningschef: Annika Hedvall

Antal årsarbetare: 73 årsarbetare

- Kommunstyrelsen ska som **ledningsfunktion** leda och samordna kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet, och över den verksamhet som bedrivs av kommunala företag, stiftelser och kommunalförbund.
- Kommunstyrelsens ska som **styrfunktion** utöva en samordnad styrning av kommunen och leda arbetet med att ta fram styrdokument inklusive mål, riktlinjer och ramar.
- Kommunstyrelsen ska som **uppföljningsfunktion** följa de frågor som kan inverka på kommunens utveckling och ekonomiska ställning och följa upp de fastställda målen.

Kommunstyrelsen ansvarar t.ex. för kommunens ekonomi, arbetsgivarpolitik, mark och bostadspolitik, strategiska fastighetsfrågor samt översiktsplanering och detaljplanering, miljömål, näringslivsfrågor, energi och klimatplanering och informationsverksamhet. Kommunstyrelsen har som **särskild uppgift** att vara Räddningsnämnd, Krisledningsnämnd, Arbetslöshetsnämnd samt Arkivmyndighet.

Kommunstyrelsen **fullgör kommunens uppgifter** enligt lagar och förordningar inom försörjningsstöd, flyktningmottagning och arbetsmarknadsåtgärder samt ansvarar för berörd driftverksamhet.

Kommunstyrelsen har ansvar för räddningstjänst och berörd driftverksamhet.

Driftram 2019	Bokslut 2017	Budget 2018 (aktuell)	Budget 2019 (juni)	Budget 2019 (nov)
Driftram (nettokostnad)		63 265	62 417	62 417
Lönerevision april – dec 2018		944		944
Lönerevision jan-april 2019				323
Kapitaltjänstkostnad april-19				0
Kompletteringsbudget				0
Rättelse - organisationsförändringar				3 955
Driftram (nettokostnad)	62 058	64 209	62 417	67 639

Not: Kompletteringsbudget avser eventuella generella statliga medel beslutade i regeringens höstbudget. Ovan rättelse om 3 995 tkr förklaras av omorganisering, där medel flyttas med till mottagande nämnd. I detta fall avses minus 215 politisk verksamhet tekniskt utskott till teknisk nämnd, plus 1 470 tkr omorganisering till central ekonomienhet, samt plus 2 700 tkr för flytt av administration kopplat till ekonomiskt bistånd (försörjningsstöd) som övergår från Socialnämnden till Kommunstyrelsen, Arbetsmarknadsenheten (AME).

Politisk kommentar till ekonomisk fördelning

Kommunstyrelsens utmaning handlar om att gå före i att visa på effektiviseringar främst kopplat till effektiva processer med stöd av exempelvis digitalisering. Vikten av uppföljning och omvärldsbevakning kopplat till extern finansiering behöver stärkas. Utifrån kommunens ekonomiska förutsättningar har verksamheten ett effektivitetskrav om 1,5 mnkr under 2019.

Resultatfond	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Bokslut 2017
Kommunstyrelse	14,8	20,6	22,5
Flyktningfond	0	8,3	8,3

Kommunstyrelsens prioriterade mål 2019

Kommunfullmäktiges mål 2015-2019 Prioritering Samt koppling till Agenda 2030	Kommunstyrelsens mål 2019
<p>KF mål 1a) Kommunen skall vara en god och attraktiv kommun att leva, bo och verka i. Det är viktigt att hela kommunen får möjlighet att utvecklas. b) Verksamheten på Skillingaryds skjutfält ska inte påverka bostadsutvecklingen utanför skjutfältets gränser</p> <p>KF mål 4. Miljöfrågorna ska vara en naturlig del i alla kommunens verksamheter bland annat genom minskade utsläpp av växthusgaser från energianvändning i byggnader och transporter ska den kommunala verksamheten bli klimatneutral</p> <p>Agenda2030 (ex. mål 11 Hållbara städer och samhällen, mål 7 Hållbar energi för alla – m.fl.)</p>	<p>Tillväxt, hållbarhet och fysisk planering:</p> <p>Mål 1. Hållbar tillväxt och utvecklad infrastruktur för de som bor, lever och verkar i Vaggeryds kommun</p> <p>(Boendeutvecklingsprogram, Miljöprogram, Marknadsplan, ÖP)</p>
<p>KF mål 1a) Kommunen skall vara en god och attraktiv kommun att leva, bo och verka i. Det är viktigt att hela kommunen får möjlighet att utvecklas.</p> <p>KF mål 3. Kommunen ska arbeta för att fler företag etablerar sig i kommunen, såväl traditionella industriföretag som tjänsteföretag</p> <p>KF mål 9. Vaggeryds kommun ska stärka sin position som en god kulturkommun och verka för ett rikt och varierat föreningsliv i hela kommunen</p> <p>Agenda2030 (ex. mål 8 anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt)</p>	<p>Arbete och fritid:</p> <p>Mål 2. Möjligheten till egen försörjning skall öka för alla målgrupper</p> <p>Mål 3. Ökad mångfald av nya företag och näringar</p> <p>Mål 4. Ökad samverkan med civilsamhället för en högre servicekvalitet</p>
<p>KF mål 7. Kommunens elever ska lämna skolan med godkända betyg</p> <p>Agenda2030 (ex. mål 3 Hälsa och välbefinnande, mål 4 God utbildning för alla)</p>	<p>Kunskap och hälsa:</p> <p>Mål 5. Vi skall bli en friskare kommun</p>
<p>KF mål 2. Kommunens verksamheter ska vara lättillgängliga och ha ett positivt problemlösande förhållningssätt. Jämställdhet och ett barn och ungdomsperspektiv beaktas i den kommunala planeringen</p> <p>Agenda2030 (ex. mål 16 fredliga och inkluderande samhällen)</p>	<p>Demokrati, delaktighet/ tillgänglighet och service:</p> <p>Mål 6. Ökat medborgarinflytande</p>
<p>KF mål 8. Kommunen ska vara en aktiv part i den regionala utvecklingen</p> <p>Agenda2030 Genomförande och globalt partnerskap</p>	<p>Samverkan regionalt/nationellt/internationellt</p> <p>Mål 7. Vi skall utveckla vår internationella omvärldsbevakning till ett lärande och en tydlig nytta för våra invånare</p>
<p>KF mål 5. Det ska vara ett gott förhållningssätt mellan personal, arbetsledning och politiken</p> <p>KF mål 6. Politiken ska präglas av ekonomisk styrka och budgetföljsamhet</p> <p>KF mål 10. Mångfalden i de kommunala verksamheterna kan utvecklas genom att alternativa driftsformer prövas</p> <p>Medarbetar och ledarskapsprogram, Strategisk plan och budget, Programbudget</p>	<p>Intern resursanvändning och styrning</p> <p>Mål 8. Vi skall bli en effektivare kommun i mål, medel och kvalitet</p>

Kommunfullmäktiges mål samt Agenda2030	Mått och målvärden följs upp med koppling till målgrupper genom:
Tillväxt, hållbarhet och fysisk planering	Mäts genom uppföljning av boendeutvecklingsprogram, miljöprogram och marknadsplan
Arbete och fritid:	Arbetsmarknadsstatistik, verksamhetsuppföljning AME, företagsetableringar
Kunskap och hälsa	Kunskapsnivå och hälsostatistik
Demokrati, delaktighet/ tillgänglighet och service:	KKIK, Servicemätning och öppna jämförelser
Samverkan regionalt/ nationellt/ internationellt	Kvalitativ bedömning år 1, indikatorer väljs ut för år 2
Intern resursanvändning och styrning	Medarbetarenkät, Budgetuppföljning

Planerade verksamhetsförändringar 2019 – 2021

Under hösten 2018 har hela administrationen kring ekonomiskt bistånd flyttats från socialnämnden till kommunstyrelsen, arbetsmarknadsenheten, med syftet att få en sammanhållen organisation för att ytterligare öka andelen i sysselsättning. Verksamheten kommer att utvecklas under 2019 då också möjligheten till att digitalisera vissa processer ska undersökas. Som resultat av ett politiskt uppdrag bildas från och med 2019 en central ekonomienhet som ska bidra till en ökat helhetssyn samt förstärka stödet till organisationens chefer. Kommunen har inrättat en tjänst som informationssäkerhetssamordnare för att möta ökade krav på säker informationsöverföring och upprätta ett ledningssystem för informationssäkerhet med rutiner inom området.

Ett resultat av den parlamentariska gruppens arbete är inrättande av en teknisk nämnd från årsskiftet, med ansvar också för fastighetsfrågor. Förvaltningen anpassar sin organisation efter den politiska och flyttar fastighetsenheten med fyra medarbetare till tekniska förvaltningen. De strategiska fastighetsfrågorna ska även fortsättningsvis hanteras av kommunstyrelsen.

Kommunledningskontoret har tillsammans med Veab fått i uppdrag att utreda en bolagisering av kommunens elverk, som idag drivs i förvaltningsform. Inriktningen i uppdraget är att bilda ett dotterbolag till Vaggeryds Energi AB.

Under 2019 kommer ett övergripande ledarskapsprogram, som omfattar alla kommunens chefer och ska sträcka sig över flera år, att påbörjas. Satsningen är viktig för att stärka organisationens chefer och ge ökade förutsättningar för ett hållbart ledarskap. Inom ramen för att vara en attraktiv arbetsplats ska en successiv implementering av heltidsprojektet genomföras.

Som ett resultat av genomförd PWC-rapport samt kommunkompassen pågår en utveckling av det tvärsektoriella arbetet för att öka medborgarnytta och effektstyrning. Utifrån medborgarperspektivet har fem tvärsektoriella grupper bildats. Arbetet med kommunens kvalitetsarbete med ständiga förbättringar med inspiration av Lean förs vidare i form av kommunens framtagna upplägg i form av Värdeverkstaden.

I hela organisationen pågår ett systematiskt arbete med att effektivisera processer och arbetsmoment genom automatisering och digitalisering. Detta arbete behöver intensifieras ytterligare. Ett område som särskilt ses över är kommunens samlade ärendehantering. Likaså pågår ett arbete med att utveckla e-handel.

På uppdrag av kommunstyrelsen tas en handlingsplan för ett kommande arbete med kommunens översiktsplan fram. Kommunen har då möjlighet att föra in Agenda 2030 i det långsiktiga perspektivet för hur kommunen ska utvecklas samtidigt som redan framtagna, tematiska tillägg kan infogas i den kommande planen. Kommunen ska också ta fram ett hållbarhetsprogram. Även boendeutvecklingsprogrammet ska följas upp med ett förnyat program för den kommande mandatperioden som ska harmoniera med en kommande översiktsplan.

Det strategiska miljöarbetet ska genomföras i enlighet med de mål och strategier i miljöprogrammet som tas fram för den kommande mandatperioden.

Utifrån att elektrifiering och nysträckning av järnvägen Värnamo-Jönköping/Nässjö finns med i regeringens nationella plan för det svenska transportsystemet har kommunen kommit överens med regionen och Jönköping och Värnamo kommuner om medfinansiering för att säkerställa ett så snart genomförande som möjligt där investeringen kan möta JLTs upphandling av nya fordon. På uppdrag av kommunstyrelsen har medel från Klimatklivet sökts och ytterligare medel för såväl reinvesteringar för Båramoterminalen som medfinansieringen kommer att sökas.

Programbudget 2019

Nr	Programbudget 2019 , tkr	Budget 2018	Budget 2019
100	Politisk verksamhet	7 039	6 824
104	Projekt och samverkan	2 177	2 177
131	Kommunledningskontoret	34 752	35 718
136	Arbetsmarknad	7 509	7 389
162	Näringslivsverksamhet	1 626	1 725
170	Samhällsutveckling	2 213	2 213
430	Turism	686	686
752	Ekonomiskt bistånd	8 200	10 900
758	Integration	8	8
	Totalt	64 209	67 639

Kommentar till programbudget

De flesta programområdena är oförändrade, eller justerade för lönekomensation och kapitaltjänst jämfört föregående år. I Strategisk plan och budget för 2019-2021 förstärktes programområde 131 med 700 tkr i syfte att anställa en informationssäkerhetssamordnare. Utöver detta har kommunstyrelsen inför 2019 ett effektiviseringskrav om 1,6 mnkr. Effektivitetskravet har initialt fördelats i sin helhet på programområde 131 kommunledningskontoret som i huvudsak består av kommunens stödfunktioner samt kommunledning.

Utöver ovan beslut i Strategisk plan och budget som beslutades vid kommunfullmäktiges sammanträde i juni, finns ett antal organisatoriska förändringar som medför att några av ovan programbudgetnivåer har inför 2019. Programområde 100 Politisk verksamhet har minskat med 215 tkr, budgetmedlen har flyttats till den nya tekniska nämndens politiska verksamhet. Den största förändringen i förvaltningen är att administrationen kring ekonomiskt bistånd flyttats från socialnämnden till kommunstyrelsen, arbetsmarknadsenheten, med syftet att få en sammanhållen organisation för att ytterligare öka andelen i sysselsättning. Förändringen medför en rättelse om 2,7 mnkr mellan socialnämnden och kommunstyrelsen. Medlen har fördelats till program 752 Ekonomiskt bistånd i ovan tabell. Likaså föreslås en central ekonomifunktion bildas på kommunledningskontoret och medel om 1 470 tkr för två tjänster justeras mellan Socialnämnden och Barn och utbildningsnämnden å ena sidan och om program 131 Kommunledningskontoret å andra sidan. Budgeten för näringslivsverksamheten har förstärkt med 100 tkr för att stämma bättre med kommunens bidrag till verksamheten.

Framåtblick

Vi befinner oss i en tillväxtfas som är positiv för kommunens utveckling, men som också innebär utmaningar, bland annat när det gäller stora investeringsbehov för kommunens verksamheter, bostadsförsörjning och att kunna erbjuda goda bostäder i hela kommunen, vilket i sin tur stimulerar en rörelse på bostadsmarknaden. Byggekonomi kommer att ha betydelse där kapacitet kan komma att behöva hanteras i relation till övriga investeringar. Det kommer också bli allt viktigare att planera i relation till konjunktur, d.v.s. ha rätt tempo i förhållande till konjunktrens förutsättningar.

När det gäller infrastruktur har Vaggeryds kommun varit drivande i att ta fram en gemensam målbild för att säkerställa att satsningarna på nysträckning och elektrifiering av järnvägen mellan Värnamo-Jönköping/Nässjö finns med i Trafikverkets nationella plan 2018-2029. Eventuellt behov av medfinansiering och formerna för detta har varit en del i förankringsarbetet tillsammans med regionen och berörda kommuner.

Arbetsmarknadens och näringslivets utveckling påverkar vår attraktivitet som etableringsort men även försörjningsgraden hos våra invånare. Det vi ser framåt är ett fortsatt starkt konjunkturläge, goda möjligheter för de som söker jobb, sysselsättningen ökar och arbetslösheten minskar. Vi ser också att arbetsgivarna har svårt att

hitta arbetskraft och kompetenskraven ökar. Arbetsmarknadsfrågorna och integrationsfrågorna hör tätt samman utifrån etableringen på arbetsmarknaden. Kommunstyrelsen har arbetat med mål för integrationsarbetet som handlar om att ta tillvara på potential utifrån fyra delmål, vilket kommer att öka förutsättningarna för samordning i dessa frågor, men även ställa krav på resultat.

Kompetensförsörjningen kommer kräva ett helhetsgrepp och där är kommunstyrelsen samordnande, vilket ökar kravet på fokus i dess frågor. I detta ingår att utvecklas som attraktiv arbetsgivare i syfte att försörja våra verksamheter med kompetent personal.

Det ställs allt större krav på effektivare, modernare och mer digital administration vilket kommer återspeglas i val av nya tekniska kommunikationslösningar vilket även kan användas ur ett e-hälsoperspektiv, kommunikations-plattformar och system de närmsta åren.

Ett utvecklingsområde för 2019 är en ökad dialog med invånarna och att göra det möjligt att på olika sätt ta del av verksamheternas resultat. I syfte att kunna kommunicera med invånare och medarbetare om mål och kvalitetsuppfyllelse, kommer arbetet intensifieras med kvalitetsmått genom bl.a. KKiK (Kommunens kvalitet i korthet) och ÖJ (Öppna jämförelser).

Intern kontrollplan 2019

Nedan anges de väsentligaste riskområdena och kontrollmomenten som nämnden avser genomföra kontrollmoment på under 2019. Fullständig intern kontrollplan dokumenteras i kommunens ärendesystem.

Kontrollmoment	Ansvarig chef
Anmälningar till arbetsmiljöverket, säkerställa strukturerat arbetssätt och rutiner - Antal anmälningar, KLK	Kanslichef
Hantering av personuppgifter i enlighet med dataskyddsförordningen, GDPR	Kanslichef
Posthantering och hantering av REK-brev - Antal anmälningar per förvaltning	Servicechef
Skapande av rutin kring intern och extern fakturering. Arbetsledare daterar, numrerar, och ID-sätter fakturaunderlaget - Antal uppföljningar av anmälan samt åtgärd	Arbetsmarknadschef
Elektronisk Handel , från beställning till faktura - Kontrollmoment finns både hos upphandlingsfunktionen och hos redovisningsfunktion	Ekonomichef
Kontroll av behörigheter mot avslutade anställningar	IT-chef
Årlig arbetsmiljörevision enligt rutin	Personalchef

Kommunstyrelse - Räddningstjänst

Ordförande:

Förvaltningschef: Fredrik Björnberg

Antal anställda, räddningstjänst deltid: 36

Antal årsarbetare adm: 4

Kommunen har ett ansvar att arbeta utifrån ett flertal lagstiftningar inom området trygghet och säkerhet bland annat "Lag om skydd mot olyckor", "Lag om brandfarliga och explosiva varor" samt "Lag om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap". I Vaggeryds kommun har räddningstjänsten ansvar för att samordna arbetet inom trygghets- och säkerhetsområdet.

Räddningstjänsten arbetar utifrån ovanstående med förebyggande verksamhet mot bränder och olyckor. En viktig del av denna verksamhet är utbildning och rådgivning till allmänheten och andra utanför räddningstjänstens organisation.

Räddningstjänsten ansvarar för att kommunen har en beredskap och förmåga för att ingripa vid olyckor. Räddningstjänsten i Vaggeryds kommun utgör också en del av länets samlade utryckningsorganisation via samarbetsorganet RäddSam F. På samma sätt ingår kommunen via räddningstjänsten som en del i FSamverkan vilket utgör länets samlade krishanteringssamverkan.

Räddningstjänsten utför bland annat hjärtstoppssassistans, restvärderäddning och lyfthjälp enligt tecknade avtal.

Området trygghet och säkerhet omfattar inte bara olyckor utan även till exempel lokalt brottsförebyggande arbete, kommunens interna säkerhetsarbete samt krishantering i ett vidare perspektiv inklusive planering för civilt försvar. Kommunens säkerhets- och beredskapssamordnarfunktion tillhör därför räddningstjänsten

Driftram 2019	Bokslut 2017	Budget 2018 (aktuell)	Budget 2019 (juni)	Budget 2019 (nov)
Driftram (nettokostnad)		11 356	11 246	11 246
Lönerevision april – dec 2018		181		181
Lönerevision jan-april 2019				74
Kapitaltjänstkostnad april-19				0
Kompletteringsbudget				0
Driftram (nettokostnad)	10 880	11 537	11 246	11 501

Not: Kompletteringsbudget avser eventuella generella statliga medel beslutade i regeringens höstbudget.

Politisk kommentar till ekonomisk fördelning

Vissa taxor anpassas ytterligare till marknaden som ett led i att balansera extern och skattefinansiering av verksamheten.

Resultatfonder	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Bokslut 2017
Räddningstjänst	0,3	0,1	0,2
Civilförsvarsfond	1,3	1,2	1,2

Räddningstjänstens prioriterade mål 2019

Kommunfullmäktiges mål 2015-2019 Prioritering	Räddningstjänstens mål 2019
1-Kommunen skall vara en god och attraktiv kommun att leva, bo och verka i. Det är viktigt att hela kommunen får möjlighet att utvecklas. Verksamheten på Skillingaryds skjutfält ska inte påverka bostadsutvecklingen utanför skjutfältets gränser.	1. Den enskildes egen förmåga att hantera kriser, olyckor och brott ska stärkas.
	2. Kommunen ska ha en god förmåga att hantera frekvent förekommande kriser, olyckor och brott såväl före som under och efter en inträffad händelse.
	3. Kommunen ska ha en väl genomtänkt krishanteringsorganisation som klarar av att anpassa sig till allt från vardagliga händelser till de som succesivt utvecklas till en stor påfrestning men även en hastigt uppkommen kris.
	4. Räddningstjänsten ska genom intern samordning skapa en effektiv helhetshantering och genom extern samverkan skapa uthållig livskraft och slagstyrka .

Mål	Mått och målvärden följs upp med koppling till effektmålen i Trygghet och säkerhet HP 2015-2018:
1. Enskildes egen förmåga	Ökad beredskap hos de boende och företag i kommunen <i>Mäts genom antal utbildningsinsatser</i>
2. Kommunens förmåga	En mer effektiv räddningstjänst <i>Mäts genom utvalda delar av SKL:s Öppna jämförelser Trygghet och Säkerhet samt tillsyn</i>
3. Genomtänkt krishanteringsorganisation	Kommunen har kontinuitetshantering som etablerat systematiskt arbetssätt i de kommunala samhällsviktiga verksamheterna. <i>Mäts genom intern kontroll</i>
4. Effektiv helhetshantering, uthållig livskraft och slagstyrka	En bättre förmåga att kommunicera mellan kommunens aktörer och mellan kommunen och länets övriga aktörer, såväl till vardags som vid samhällsstörningar. <i>Mäts genom kvalitativ utvärdering kopplat till väsentliga händelser som krävt lokala och regionala samarbeten</i>

Planerade verksamhetsförändringar 2018 – 2020

I samband med återbesättning av kommunens beredskaps- och säkerhetssamordnartjänst ser vi en justering av den tjänstens fokus. Den kommer i än högre omfattning hantera frågor avseende krisberedskap och civilt försvar och därmed kommer utrymmet för säkerhetssamordnande frågor att minska. Med anledning av ett tillsynsärende från Länsstyrelsen avseende kommunens tillsynsverksamhet beträffande brandskydd har räddningstjänsten erhållit ett utredningsuppdrag från kommunstyrelsen. Utredningen ska presentera förslag för att säkerställa att kommunen uppfyller lagens krav på omfattning av ovan nämnda tillsynsverksamhet samtidigt som också kommunens behov av säkerhetssamordning ska tillgodoses. Detta kan komma att kräva verksamhetsförändringar under perioden 2019-2020.

Programbudget 2019

Nr	Programbudget 2019, tkr	Budget 2018	Budget 2019
880	Räddningstjänst	11 524	11 501
893	Befolkningsskydd och krisberedskap	13	0
	Totalt	11 537	11 501

Kommentar till programbudget

Förändringar i programbudgeten mellan 2018 och 2019 utgörs av beslutad anpassning av budget med 110 tkr. Genom höjda taxor och justeringar i övrigt av intäkter i kombination med sänkt ambitionsnivå vad gäller övningstid (-10%) för utryckningspersonalen och sänkt budget för materielunderhåll hanteras denna anpassning. Utöver de beslutade budgetanpassningarna har försäkringskostnaderna för räddningstjänstens fordon ökat med nästan 90% till följd av ny försäkringsupphandling. Dessutom täcker inte tillförda lönekompositionsmedel fullt ut de kostnader räddningstjänsten har för löneökningar.

Att programmet Befolkningsskydd och krisberedskap budgeteras till 0 tkr beror på att detta program finansieras av statliga bidrag samt uttag ur civilförsvarsfond (sparade statliga medel).

Framåtblick

Räddningstjänsten står inför ett antal utmaningar de närmsta åren. Det ska under inledningen av den nya mandatperioden arbetas fram ett nytt handlingsprogram för trygghet och säkerhet för kommunen vilket räddningstjänsten ansvarar för men där alla förvaltningar behöver vara engagerade. Att kommunen växer genererar ett ökat behov av tillsyns- och olycksförebyggande verksamhet vilket är en utmaning med befintlig organisation. Direktiv från staten kring planeringen av ett nytt civilt försvar kommer även det kräva ökade resurser. Trots genomförda verksamhetsförändringar/neddragningar med avseende på kommunens säkerhetssamordning kvarstår behovet av att hantera dessa frågor. Den statliga utredningen "En effektivare kommunal räddningstjänst" föreslår ett antal lagstiftningsförändringar med ikraftträdande 2020 vilka föranleder krav på en förändrad verksamhet både med avseende på den skadeförebyggande och den skadeavhjälpande organisationen. Ovanstående gör att räddningstjänsten ser både ett akut och långsiktigt behov av en personell utökning.

Fortsatt så kommer även arbetet med att rekrytera samt behålla deltidspersonalen vara en av förvaltningens största utmaningar.

Intern kontrollplan 2019

Nedan anges de väsentligaste riskområdena och kontrollmomenten som nämnden avser genomföra kontrollmoment på under 2019. Fullständig intern kontrollplan dokumenteras i kommunens ärendesystem.

Kontrollmoment	Ansvarig chef
Körkortsbehörigheter personal	Räddningschef
Godkänd personal enligt AFS 2005:6 (Medicinska kontroller i arbetslivet) samt AFS 2007:7 (Rök och kemdykning)	Räddningschef

Teknisk nämnd

Ordförande:

Förvaltningschef: Magnus Ljunggren

Antal årsarbetare: 31

Teknisk nämnden ansvarar för

- Fastighetsförvaltning så som utförande av byggande, drift- och underhållsåtgärder enligt underhållsplan samt reinvesteringar av kommunens fastigheter och därtill hörande yttre miljö.
- Uthyrning av lokaler för kommunens verksamheter enligt kommunstyrelsens fastställda principer
- Vaghållning för kommunala gator, vägar, broar, gång- och cykelvägar, torg och andra allmänna platser
- Teknisk nämnd är trafiknämnd och ansvarar för trafikföreskrifter, parkeringsövervakning, sanktionsavgifter, trafikanordningsplaner, parkeringstillstånd för rörelsehindrade samt järnvägsinfrastrukturförvaltning.
- Förvaltning av allmänna lekplatser, parker, och grönområden.
- Förvaltning av kommunala naturreservat, kommunens skogar, naturområden och markreserv.
- Den kommunala vatten- och avloppsförsörjning och initiera verksamhetsområden samt skyddsområden.
- Vatten- och avloppsanläggningar, kommunala dricksvatten-, spillvatten- och dagvattenanläggningarna.
- Kommunal deponi och kommunala avfallsupplag.
- Bidragsgivning för enskilda vägar utifrån kommunfullmäktiges fastställda principer.
- Landsbygdsbelysning utifrån kommunfullmäktiges fastställda principer.
- Upplåtelse av allmän plats.
- Tillståndsgivning för entreprenader för grävande i allmän platsmark.
- Kommunala vattenfördämningar utifrån dammsäkerhetskrav fränsett dammarnas regleringar.

Driftram 2019	Bokslut 2017	Budget 2018 (aktuell)	Budget 2019 (juni)	Budget 2019 (nov)
Driftram (nettokostnad)		28 775	28 482	28 482
Lönerevision april – dec 2018		189		189
Lönerevision jan-april 2019				73
Kapitaltjänstkostnad april-19				0
Kompletteringsbudget				0
Rättelser - organisationsförändring				215
Driftram (nettokostnad)	27 472	28 964	28 482	28 959

Not: Kompletteringsbudget avser eventuella generella statliga medel beslutade i regeringens höstbudget. Rättelser – organisationsförändringar avser 215 tkr för TU som övergår från KS till egen teknisk nämnd.

Politisk kommentar till ekonomisk fördelning

Teknisk förvaltning har inför 2019 ett effektivitetskrav som motsvarar 293 tkr. Teknisk verksamhet har redovisat uppdrag kring resursfördelningsmodell och modellen behandlas inom ramen för nästa års budgetprocess.

Resultatfonder	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Bokslut 2017
Teknisk nämnd	7,1	6,4	7,1
Beläggingsunderhåll (asfaltkartell)	1,6	1,6	1,6
Vatten och avlopp (innan vattentjänstlagen)	0,7	0,5	0,5
Vatten och avlopp (utifrån vattentjänstlagen)	- 1,1	- 1,6	-1,5
Deponi renhållning	3,0	4,6	5,0

Tekniska nämndens prioriterade mål 2019

Kommunfullmäktiges mål 2015-2019 Prioritering	Tekniska nämndens mål 2019
1. Kommunen skall vara en god och attraktiv kommun att leva, bo och verka i. Det är viktigt att hela kommunen får möjlighet att utvecklas. Verksamheten på Skillingaryds skjutfält ska inte påverka bostadsutvecklingen utanför skjutfältets gränser.	1. Genomföra antagna utvecklingsplaner inom det tekniska verksamhetsområdet: a) Detaljplaner b) Grönplan c) Gång- och cykelvägsplan d) Miljöprogram e) Trafiksäkerhetsprogram f) Utvecklingsplan för allmänna kommunala aktivitetsplatser och lekplatser g) Utvecklingsprogram för vattennära mötesplatser h) VA-plan Vattenförsörjningsplan
2. Kommunens verksamheter ska vara lättillgängliga och ha ett positivt problemlösande förhållningssätt. Jämställdhet och ett barn- och ungdomsperspektiv beaktas i den kommunala planeringen.	2a) Öka servicegrad och kundnöjdhet. b) Beakta jämställdhetsfrågor samt ha ett barn- och ungdomsperspektiv i verksamhetsplaneringen.
5. Det ska vara ett gott förhållningssätt mellan personal, arbetsledning och politiken	3. Ha ett öppet förhållningssätt mellan personal, arbetsledning och politik där vi respekterar varandras roller.
6. Politiken ska präglas av ekonomisk styrka och budgetföljsamhet	4. Anpassa verksamheten utifrån fastställda ekonomiska ramar.

Mål	Exempel mått och metod för uppföljning
1. Genomföra utvecklingsplaner	Iordningställa exploateringsområden som genererar säljbar mark och uppföljning handlingsplaner.
2. Servicegrad och kundnöjdhet	Uppföljning genom olika mätningar, samt egen bedömning till exempel hur ofta pratar vi med ungdomsrådet eller andra remissinstanser med barn- och ungdomsperspektiv. <ul style="list-style-type: none"> • KKik:s Servicemätning kring servicegrad och bemötande. • Kolada Informationsindex webb – gator, vägar och miljö. • SCB:s NMI för tekniska nämndens verksamheter. • SCB:s NRI om infrastruktur. • Svensk näringslivs ranking infrastruktur. • Trafiksäkerhet, sjukhusrapporterade olyckor, antal/100 000 invånare (Kolada).
3. Öppet förhållningssätt	Uppföljning av medarbetarenkät (arbetar mot tydliga mål, respektfullt bemötande, delaktighet i beslut, tillgång till information), personalomsättning, sjukfrånvaro och politikernärvaro.
4. Anpassa efter ekonomiska ramar	Bokslut

Planerade verksamhetsförändringar 2019 – 2021

Tekniska utskottet upphör 31 december 2018 efter att ha utgjort ett arbetsutskott för de tekniska verksamheterna inom kommunstyrelsen. I stället bildas en teknisk nämnd 1 januari 2019 med ansvar för de verksamheterna. Fastighetsenheten infogas i den nybildade nämnden, verksamhetsövergången sker 2019-01-01. Att hålla ihop de traditionella verksamheterna inom en nämnd förväntas ge positiva synergieffekter. Tekniska kontorets verksamheter är närbesläktade med fastighetsenhetens kompetensområde. I ett första steg kommer verksamhetsövergången ske utan några större strukturella förändringar då fastighetsenheten kommer finnas som en enhet inom tekniska kontoret där sedan tidigare två enheter i form av gatu- och parkenheten samt VA-enheten finns.

I det dagliga arbetet förväntas ett aktivt förbättringsarbete innebära möjlighet till gemensam kvalitetsförbättring både i större och mindre processer inom nämndens verksamhetsområde.

Inom nämnden kommer den största volymen av kommunens investeringar att samlas. Nämndens investeringsvolym står i paritet till nämndens totala driftskostnad. Detta medför att investeringsverksamheten är en betydande andel av ansvarsområdet.

Angivna framtidsprognoser gällande driftbudgetutrymme medför att ambitionsnivåer inom nämndens ansvarsområde kommer att behövas omprövas för att uppnå budget i balans över tid.

Programbudget 2019

Nr	Programbudget 2019, tkr	Budget 2018	Budget 2019
100	Politisk verksamhet	215	215
120	Fastigheter	0	0
153	Ledning och administration	646	660
211	Allmän markreserv	3 865	3 750
310	Kommunala gator, vägar, torg och hållplatser	16 439	16 424
330	Samhällsservice landsbygd	4 152	4 060
341	Utförraresurs	-220	-200
411	Parker och lekplatser	4 082	4 050
540	Gemensamma kostnader VA	2 500	1 500
541	Dricksvatten	-8 000	-8 200
551	Avloppsvatten	5 500	6 700
	Totalt	28 963	28 959

Kommentar till programbudget

En större översyn av programområden har gjorts med syftet att minska antalet program och tydliggöra innehållet med namnen på programmen. Tidigare fanns det 30 programområden inom nämnden dessa har reducerats till 9 stycken genom sammanläggning av program. I strukturen under programmen finns fortfarande möjligheten att se samma detaljnivå som tidigare, varje program innehåller fler ID-nummer efter sammanläggning av program. Tillkommande program är politisk verksamhet och fastigheter som tidigare inte ingick. Totalt finns det 11 programområden inom nämnden.

Nämndens programbudget för driftverksamheten innehåller tre finansieringar, skatt, taxor och hyror dessa finansieringar och kostnader får inte blandas mellan programområdena utan utgör egna resultatenheter inom respektive finansiering.

Besparingskravet (293 tkr) inom skattefinansierad verksamhet behöver bearbetas mer i tekniska nämnden och kan få tidsförskjutning för att uppnå full effekt under året. Framlagd programbudget är budgeterad med en budget i balans. En stor andel av nettobudgeten utgör kapitaltjänst vilket innebär att nämndens möjlighet att påverka del av nettobudgeten är reducerad utifrån givna ramar. En stor andel av verksamheten styrs av lagar som också begränsar nämndens möjligheter att påverka.

Framåtblick

De tekniska verksamheterna är efterfrågade och storleken på volymökningen påverkas av konjunkturläget och av politiska beslut. Kommunens ambition i visions- och målarbetet visar att kommande mandatperioder kommer att ge en utbyggnad av gång- och cykelvägar, nya och växande industriområden samt bostadsområden. Ett ökat intresse med ett stort engagemang hos invånarna för offentliga miljöer såsom parker, torg och lekplatser, ställer krav på kommunen att genomföra förbättringsåtgärder. Dessa efterfrågade åtgärder har stor betydelse utifrån kommunens attraktivitet. Efterfrågan på bättre gång- och cykelvägsnät förväntas öka i och med el-cyklens nya möjligheter till snabbare och längre förflyttningar. Med ökad turtäthet och minskade restider för persontrafiken på järnvägen förväntas resenärerna öka markant. Detta medför ökat behov av funktionella intermodala lösningar när trafikanterna byter färdstätt. pendlarparkeringar, väderskydd m.m. behöver uppgraderas och fungera för större volym resande.

Reinvesteringar och underhåll får ofta stå tillbaka när en kommun expanderar och i besparingstider är detta en utmaning för alla kommuner. Det är väsentligt att kommunens gjorda investeringar inom infrastrukturen, fastigheter samt vatten- och avloppsanläggningar underhålls i motsvarande grad som förslitningarna. Annars tappar kommunens infrastruktur och fastigheter i värde. Om värdebortfall uppstår medför detta också försämrad service mot medborgare och hyresgäst.

Tekniska nämnden vill påbörja ett mer aktivt planerat fastighetsunderhåll denna vilja är gemensam med hyresgästerna som också ser samma behov. Eftersom nivån på hyresuttaget inte medger resurser för ett aktivt planerat underhåll som motsvarar behovet och efterfrågan idag vill nämnden uppnå denna balans över tid. Ekonomiredovisningen för att förenkla uppföljning av det planerade underhållet behöver förbättras. Hänsyn till den ekonomiska livslängden på fastigheten behöver fastställas. Hyresgästernas lokalplanering behöver ske med långt tidsperspektiv, mer än 5 år.

Intern kontrollplan 2019

Tekniska nämnden kommer att besluta om vilka kontrollmoment som avses göras under 2019 när nämnden har bildats. Fullständig internkontrollplan dokumenteras i kommunens ärendesystem.

Elverksstyrelse

Ordförande:

Förvaltningschef: Rikard Larsson

Antal årsarbetare: inga anställda

Elverket äger, driver och underhåller ledningsnät för eldistribution samt försäljer anslutningstjänster inom sitt distributionsområde. Distributionsområdet finns i huvudsak inom Vaggeryds kommun men också delvis i Gislaveds och Gnosjö kommuner. Elverkets verksamhet regleras i väsentliga delar av särskilda lagar, förordningar och myndighetsinstruktioner.

Genom lokal närvaro erbjuds kunderna hög kvalitet på elöverföringen och god service och bidrar på så sätt till kommunens målsättning om att vara en god och attraktiv kommun att leva, bo och verka i.

Driftram 2019	Bokslut 2017	Budget 2018 (aktuell)	Budget 2019 (juni)	Budget 2019 (nov)
Driftram (nettokostnad)	-4 465	-3 534	-2 000	-2 000

Politisk kommentar till ekonomisk fördelning

Elverkets utdelning om 1,5 mnkr för 2018 höjs med 0,5 mnkr till 2,0 mnkr år 2019. Investeringsvolymen ökar kraftigt kommande år för att bland annat möta utmaningar inom elförsörjning och fiberutbyggnad.

Resultatfonder	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Bokslut 2017
Elverkets resultatfond	21,0	21,9	24,8

Elverksstyrelsens prioriterade mål 2019

Kommunfullmäktiges mål 2015-2019 Prioritering	Elverksstyrelsen 2019
1. Kommunen skall vara en god och attraktiv kommun att leva, bo och verka i. Det är viktigt att hela kommunen får möjlighet att utvecklas. Verksamheten på Skillingaryds skjutfält ska inte påverka bostadsutvecklingen utanför skjutfältets gränser.	Ha de lägsta nätavgifterna i kommunen

Programbudget 2019

Nr	Programbudget 2019 , tkr	Budget 2018	Budget 2019
520	Elverket, resultat efter bokslutsdispositioner	-3 534	-7 431
520	Elverket, koncernbidrag	-2 000	-2 000
	Totalt		-5 531

Kommentar till programbudget

2019 är sista året för befintlig förhandsreglering av Elverkets intäkter och de förutsättningar som kommunicerats från regering och myndigheter för nästa reglerperiod (2020-2023) innebär en kraftig minskning i Elverkets intäktsmöjligheter. Regleringen har gått ifrån att vara generösa till att bli mycket restriktiva. Detta innebär är att elnätsföretag som inte höjt priserna i samma utsträckning som de tre stora aktörerna (Vattenfall, Enefit och Eon) även de långsiktigt får mycket svåra intäktsramar vilket kommer drabba Vaggeryds Elverk så som alla andra aktörer som distribuerar el i Sverige. Sannolikt kommer ett scenario med rättstvister bli konsekvensen av den

föreslagna regleringen vilket i sin tur för med dig en osäkerhet kring vilka ekonomiska ramar elnätsföretag har att förhålla sig till under kommande fyra år. Hur regleringen kommer slå mot Vaggeryds elverk kommer simuleras under november månad, före det arbetet är genomfört vit vi endast att framtida intäktsmöjligheter kommer bli kraftigt begränsade jämfört med idag.

För att kompensera för det intäktsstapp som bortkopplingen av Vaggeryd Cell medför kommer elverket höja elnätspriset under 2019. Att detta sker under 2019 är fört att kunna utnyttja befintlig intäktsreglering samt för att inte ha en underfinansierad verksamhet när Vaggeryds Cells bortkoppling sker i slutet av 2019 eller i början av 2020. Elverket kommer därför under 2019 göra ett högt resultat. Detta är dock en temporär effekt och resultaten kommer efter 2019 återgå till normala nivåer. Det temporära resultatet kommer användas till att finansiera investeringar i elnätet.

Framåtblick

Elverket kommer under året utreda vidare hur framtagna investeringsplaner går att hantera inom ramen för den framtida intäktsregleringen. Elverkets absoluta förhoppning är att planer på att investera tillsammans med ortens industriella aktörer för att på så sätt bygga ett framtidssäkrat och effektivt elnät inte går i stöpet pga myndigheternas nya reglermetod. Tidplan och teknisk lösning för kommande investering är i dagsläget något oklar då denna måste anpassas både efter industrins slutliga tekniska lösning, kommande koncessionsansökningar och myndigheternas framtida intäktsreglering.

I och med att både västra och östra fiberföreningarna har beviljats bidrag för fiberutbyggnad i Vaggeryds kommun så uppstår möjlighet till det omvända förhållandet jämfört med normalt, d.v.s. att Elverket har möjlighet att samförlägga där föreningarna gräver ned fiberkabel. Detta kan påverka innevarande budget för 2018 och framöver både avseende omfattning (tidigareläggning av investeringar) och prioriteringsordning.

Tillströmningen av nya Solelanläggningar är stor inom Vaggeryds Elverks koncessionsområde. Antalet anläggningar har ökat från 18st vid 2017 års utgång till 33st 2018-10-24 en ökning med 83 %. Detta ställer krav på oss som nätägare att ha resurser för tillgodose kundernas krav samt även att tekniskt kunna ansluta kundernas nya produktionsanläggningar. Då detta är en utveckling som kommer öka över tid så behöver elverket jobba vidare med metoder för att kunna fjärrstyra och automatisera elnätet.

Intern kontrollplan 2019

Nedan anges de väsentligaste kontrollmomenten som styrelse avser genomföra under 2019.

Kontrollmoment	Ansvarig chef
Uppföljning av prestation och kvalitet gentemot Vaggeryds Elverkskunder skall genomföras 2018 i form av en kundnöjdhetsundersökning	Förvaltningschef
Resultat av planerade åtgärder enligt energi- och klimatstrategi redovisas årligen	Förvaltningschef, Entreprenadchef
Typkunds kostnad för elöverföring redovisas i samband med årlig rapport, Nils Holgerssonsutredningen	Förvaltningschef
Prisjämförelse med nätbolag i Jönköpings län redovisas årligen	Förvaltningschef
Ekonomisk rapport lämnas för respektive tertial, d.v.s. per sista april, sista augusti samt vid årsbokslut	Förvaltningschef, Ekonomichef
Uppföljning av intäkter i relation till av EI beslutad intäktsram redovisas årligen	Förvaltningschef
Mer än tio dagar förfallna fordringar överstigande 3 000 kr redovisas vid varje styrelsemöte	Ekonomichef
Attestinstruktion och attesträtter beslutas en gång årligen	Förvaltningschef
Leveranssäkerhet (avbrottsstatistik) redovisas en gång årligen	Driftchef
Andel luftledning redovisas en gång årligen	Driftchef
Arbetsordning för styrelse samt instruktion till förvaltningschef beslutas en gång årligen	Styrelse

Miljö- och byggnämnd

Ordförande:

Förvaltningschef: Anna Jönsson

Antal årsarbetare: 12

Nämnden har kommunfullmäktiges uppdrag att svara för tillsyn, bevilja lov, ge tillstånd med villkor samt meddela råd och anvisningar enligt bl a miljöbalken, plan- och bygglagen, livsmedelslagen etc.

Nämnden har kommunfullmäktiges uppdrag att ansvara för kalkning av sjöar och vattendrag och är ansvarig nämnd för naturvård samt svara för provtagning som ålagts kommunen med anledning av miljö kvalitetsnormer för luft. Nämnden ska också bedriva sin verksamhet så att kommunens miljömål uppfylls.

Nämndens arbetsuppgifter omfattar prövning av bygglov, anmälan, samråd, startbesked, rivningslov, marklov och förhandsbesked samt obligatorisk ventilationskontroll.

Nämnden ska uppmärksamt följa den allmänna utvecklingen inom sitt ansvarsområde samt ta initiativ och vidta de åtgärder som den finner lämpliga.

I enlighet med artikel 5 i Romfördraget är nämnden liksom alla myndigheter och domstolar inom Europeiska Unionen skyldig att tillse att EG-rätten följs.

Nämnden ska handlägga och besluta med saklighet och opartiskhet i sin myndighetsutövning (1 kap 9 § regeringsformen). I sin myndighetsutövning är nämnden helt fristående från fullmäktige, övriga kommunala styrelser och nämnder (11 kap 7 § regeringsformen).

Driftram 2019	Bokslut 2017	Budget 2018 (aktuell)	Budget 2019 (juni)	Budget 2019 (nov)
Driftram (nettokostnad)	6 677	5 714	5 607	5 607
Lönerevision april – dec 2018		192		192
Lönerevision jan-april 2019				64
Kapitaltjänstkostnad april-19				
Kompletteringsbudget				
Driftram (nettokostnad)	6 677	5 906	5 607	5 863

Not: Kompletteringsbudget avser eventuella generella statliga medel beslutade i regeringens höstbudget.

Politisk kommentar till ekonomisk fördelning

Effektivitetskravet kvarstår och hanteras genom en översyn av intäkterna.

Resultatfond	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Bokslut 2017
Miljö och byggnadsnämnd	6,4	7,5	8,5
Kalkning	0,2	0,3	0,4

Miljö- och byggnämndens prioriterade mål 2019

Kommunfullmäktiges mål 2015-201 Prioritering	Miljö-och byggnämndens mål 2019
1. Kommunen skall vara en god och attraktiv kommun att leva, bo och verka i. Det är viktigt att hela kommunen får möjlighet att utvecklas. Verksamheten på Skillingaryds skjutfält ska inte påverka bostadsutvecklingen Utanför skjutfältets gränser.	1. Att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. En sådan utveckling bygger på insikten att naturen har ett skyddsvärde och att människans rätt att förändra och bruka naturen är förenad med ett ansvar för att förvalta naturen väl.
	2. Att i enlighet med miljöbalken förebygga och undanröja olägenheter för människors hälsa och miljön.
	3. Att livsmedel som släpps ut på marknaden är säkra, det vill säga att ingen konsument ska bli sjuk, lurad eller vilseledd.
2. Kommunens verksamheter ska vara lättillgängliga och ha ett positivt problemlösande förhållningssätt.	4. Alla ärenden ska handläggas skyndsamt med ett positivt bemötande
	5. Öka användningen av "Mitt bygge" för att skapa en effektivare handlägningsprocess och öka kundnöjdheten
	6. Arbeta för att miljöavdelningens arbetssätt digitaliseras för att skapa en effektivare handlägningsprocess och öka kundnöjdheten
4. Miljöfrågorna ska vara en naturlig del i alla kommunens verksamheter. Bl a genom minskade utsläpp av växthusgaser från energianvändning i byggnader och transporter ska den kommunala verksamheten bli klimatneutral.	7. Miljö- och byggnadsnämnden ska minska sina egna utsläpp av växthusgaser
	8. Att informera mera.
5. Det ska vara ett gott förhållningssätt mellan personal, arbetsledning och politiken.	9. Att alla arbetar för ett gott förhållningssätt.
8. Kommunen ska vara en aktiv part i den regionala utvecklingen	10. Medverka i regional samverkan inom nämndensmyndighetsområden

Mål	Mått och metod för uppföljning
MBN mål 1	Jämföra resultaten från tidigare års verksamhetsplans uppföljningar och bedöma om någon förbättring skett
MBN mål 2	Jämföra resultaten från tidigare års verksamhetsplans uppföljningar och bedöma om någon förbättring skett
MBN mål 3	Jämföra resultaten från tidigare års verksamhetsplans uppföljningar och bedöma om någon förbättring skett
MBN mål 4	1. Tidmätning av ärendehandläggning 2. Enkät till "kunder" som ger svar på hur de blivit bemötta.
MBN mål 5	Antal bygglov som sökts via "Mitt bygge"
MBN mål 6	Utreda vilka E-tjänster man kan tillhandahålla 2019.
MBN mål 7	Följ upp kostnader för bränsle och kilometerersättning och jämför med 2018
MBN mål 8	Vilka informationsinsatser har utförts: - Webben - Inspektioner - Övriga
MBN mål 9	Medarbetarenkäten
MBN mål 10	Vilka samverkansformer har man deltagit i?

Planerade verksamhetsförändringar 2019 – 2021

Med nytt ärendehanteringssystem på miljöavdelningen, uppdateringar och fler digitala flöden på byggavdelningen, kommer vi att se över och utveckla de processer vi har idag. Vårt arbetssätt kommer att utvecklas både till nytta för medborgare och medarbetare.

Ytterligare medarbetare inom miljöskydd har rekryterats och kommer att börja sin anställning 2019. Tack vare det hoppas vi kunna öka tillsynen och satsa mer på enskilda avlopp.

Nu när det finns mer resurser på byggavdelningen kommer vi att kunna öka tillsynen även här. OVK-tillsynen kommer att vara första prioriteringen. I korttidsarkivet finns många ärenden som behöver avslutas, detta ska också prioriteras.

Det planeras också för att se över arkivet för att kunna frigöra utrymme öka kvalitén. Om det blir nödvändigt kommer förvaltningen att begära ut pengar ur resultatfonden för att finansiera en tillfällig administratörstjänst.

Programbudget 2019

Nr	Programbudget 2019, tkr	Budget 2018	Budget 2019
170	Samhällsutveckling	1 927	1 927
285	Bostadsanpassningsbidrag	0	0
810	Miljö- och byggnämnd	532	532
811	Miljö- och hälsoskydd	2 816	2 758
822	Naturvård	440	441
	Totalt	5 715	5 658

Kommentar till programbudget

Totalt sett minskar nämndens budget med 57 000 kr. Prognosen på Samhällsbyggnad visar på stort överskott 2018, men vi tror att nybyggnationerna kommer att mattas av och därför är budgeten oförändrad. Nämnden har visat negativt resultat i flera år, men under 2019 kommer nämndens ledamöter att minska, därför får den budgeten ligga oförändrad. Miljö- och hälsoskydd minskas med 50 000 kronor, men med ökade resurser räknar vi med att klara den minskningen genom ökade intäkter.

Framåtblick

Utmaningen är ett samarbete där nämndens olika ansvarsområden är integrerade i varandra till nytta för kommunens företag och invånare. Avgörande för att nå framgång är en motiverad personal och resurser att klara de krav som finns idag. Fokus kommer också att ligga på samarbeten över kommungränsen, för att minska sårbarheten i förvaltningen och ett bättre samarbete mellan förvaltningarna. Regeringens mål att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter kommer att ha en hög prioritet.

Intern kontrollplan 2019

Nedan anges de väsentligaste riskområdena och kontrollmomenten som nämnden avser genomföra kontrollmoment på under 2018.

Kontrollmoment	Ansvarig chef
Tydlighet. Stickprov på 5 rutiner	Anna Jönsson
Säkerställa handläggning enligt rutiner. Stickprov på 5 rutiner.	Anna Jönsson

Barn- och utbildningsnämnd

Ordförande:

Förvaltningschef: Per-Erik Lorentzon

Antal årsarbetare: 546

Nämnden har myndighetsansvar för barn- och skolbarnsomsorg, kommunalt drivna förskoleklasser och obligatoriska skolan, särskolan och de frivilliga skolformerna. Nämnden ger bidrag till och utövar tillsyn av fristående förskolor och fritidshem med enskild huvudman. Bidrag ges för elever i friskola inklusive förskoleklass.

Vid Fenix Kultur och Kunskapscentrum bedrivs förutom gymnasieutbildning, vuxenutbildning för grundläggande och gymnasial nivå, yrkesutbildning, uppdragsutbildning, utbildning i svenska för invandrare (SFI), yrkeshögskola samt särskild utbildning för vuxna (Lärvux). Skolformerna styrs av skollag och förordningar samt av de i regeringen beslutade läroplanerna och allmänna råden. Enheternas arbete styrs av upprättade utvecklingsplaner som utgår från det systematiska kvalitetsarbetet. Nämnden har från 2018 endast ansvar för den egna kostverksamheten.

Driftram 2019	Bokslut 2017	Budget 2018 (aktuell)	Budget 2019 (juni)	Budget 2019 (nov)
Driftram (nettokostnad)		369 472	373 561	373 561
Lönerevision april – dec 2018 exkl. lärarna		2 106		2 106
Lönerevision april – dec 2018 lärarna		4 387		4 387
Lönerevision jan-april 2019 exkl. lärarna				553
Lönerevision jan-april 2019 lärarna				1 471
Kapitaltjänstkostnad april-19				0
Kompletteringsbudget				0
Rättelse - organisationsförändring				-770
Driftram (nettokostnad)	359 655	375 965	373 561	381 308

Not: Kompletteringsbudget avser eventuella generella statliga medel beslutade i regeringens höstbudget.

Ingående resultatfond	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Bokslut 2017
Resultatfond	0,3	11,7	11,9

Politisk kommentar till ekonomisk fördelning

Resursfördelningsmodellen är justerad inför 2019 och tillför verksamheten 7,5 mnkr. Därutöver har statsbidrag omfördelats från "Påsen" till nämnden med 260 tkr. Dessa statsbidrag är Skolstart vid 6 års ålder 100 tkr, Nyanlända elever i grundskolan 50 tkr, Skolkostnadsutredningen 10 tkr, Prao i årskurs 8 och 9 är 30 tkr, Läsa-skriva-räkna garanti 55 tkr, betygsättning i moderna språk 15 tkr. Alla dessa poster framgår i Strategisk plan och budget 2019 som beslutades vid sammanträdet i kommunfullmäktige den 25 juni.

Justeringar av budgetramen i samband med höstprocessen framgår ovan. Bland annat fördelning efter lönerevision från central lönepott till nämnden enligt ovan. Kapitaltjänstkostnader har justerats för 2018. För 2019 justeras nivån efter årsskiftet 2018/2019. Ovan framgår att rättelse om 770 tkr genomförs utifrån att en omorganisering av ekonomer till central ekonomienhet på KLK genomförs från och med 2019.

Barn och utbildning fick i Strategisk plan och budget för 2018 i uppdrag att revidera tidigare lokalplan. Inom ramen för budgetprocessen har denna plan presenterats för politiken. Flera investeringsprojekt ska genomföras under 2018 och framåt med koppling till både förskola och skola. Under investeringsavsnittet, skattefinansierade investeringar och under Teknisk nämnd framgår investeringar i verksamhetslokaler. Nya insatser har varit viktiga att prioritera redan under 2018, vilket inneburit omdisponering av medel från tidigare

investeringsprojekt till nya insatser främst kopplat till verksamhetslokaler. Ett fast anslag i investeringsbudgeten för inventarier respektive arbetsmiljörelaterade åtgärder finns också i investeringsbudgeten.

Barn och utbildningsnämndens prioriterade mål 2019

Kommunfullmäktiges mål 2015-2019 prioritering samt kopplade statliga mål				Barn och utbildningsnämndens mål 2019
KF mål 1. a. Kommunen skall vara en god och attraktiv kommun att leva, bo och verka i. Det är viktigt att hela kommunen får möjlighet att utvecklas KF mål 2a. Kommunens verksamheter ska vara lättillgängliga och ha ett positivt problemlösande förhållningssätt. b. Jämställdhet och ett barn och ungdomsperspektiv beaktas i den kommunala planeringen. Samt statliga mål:				1. Våra barn och elever mår bra och utvecklas som individer samt tillsammans med andra
F1, F2, F3, F7	GR1, GR2, GR7, GR8	GY1, GY2, GY3, GY5, GY6	VI, V2, V3, V4	
KF mål 7. Kommunens elever ska lämna skolan med godkända betyg KF mål 1. a. Kommunen skall vara en god och attraktiv kommun att leva, bo och verka i. Det är viktigt att hela kommunen får möjlighet att utvecklas.				2. Våra barn och elever har hög måluppfyllelse
F1, F2, F3, F6, F7	GR1, GR2, GR3, GR4, GR5, GR6, GR7, GR8	GY2, GY5, GY6	VI, V3, V4	
7. Kommunens elever ska lämna skolan med godkända betyg				3. Våra barn och elever får ta del av ett dynamiskt lärande
F2, F3, F5, F6, F7	GR1, GR2, GR3, GR4, GR5, GR6, GR7, GR8	GY2, GY3, GY6	VI, V4	
KF mål 1. a. Kommunen skall vara en god och attraktiv kommun att leva, bo och verka i. Det är viktigt att hela kommunen får möjlighet att utvecklas. KF mål 3. Kommunen ska arbeta för att fler företag etablerar sig i kommunen, såväl traditionella industriföretag som tjänsteföretag KF mål 5. Det ska vara ett gott förhållningssätt mellan personal, arbetsledning och politiken. KF mål 7. Kommunens elever ska lämna skolan med godkända betyg. KF mål 8 Kommunen ska vara en aktiv part i den regionala utvecklingen. KF mål 9 Vaggeryds kommun ska stärka sin position som en god kulturkommun och verka för ett rikt och varierat föreningsliv i hela kommunen				4. I alla våra verksamheter finns inspirerande och hållbara lärmiljöer
F1, F2, F3, F7	GR2, GR3, GR8, GY2	GY6	VI, V4	
KF mål 1. a. Kommunen skall vara en god och attraktiv kommun att leva, bo och verka i. Det är viktigt att hela kommunen får möjlighet att utvecklas. KF mål 4. Miljöfrågorna ska vara en naturlig del i alla kommunens verksamheter bland annat genom minskade utsläpp av växthusgaser från energianvändning i byggnader och transporter ska den kommunala verksamheten bli klimatneutral KF mål 3. Kommunen ska arbeta för att fler företag etablerar sig i kommunen, såväl traditionella industriföretag som tjänsteföretag KF mål 7. Kommunens elever ska lämna skolan med godkända betyg.				5. Alla våra verksamheter samverkar med omvärlden
F1, F4, F5, F7	GR1, GR2, GR4, GR6, GR8	GY1, GY2, GY4, GY6	VI, V2, V4	
KF mål 1. a. Kommunen skall vara en god och attraktiv kommun att leva, bo och verka i. Det är viktigt att hela kommunen får möjlighet att utvecklas KF mål 7. Kommunens elever ska lämna skolan med godkända betyg				6. I alla våra verksamheter arbetar vi för att utveckla goda kost- och hälsovanor hos våra barn och elever
F2	GR2, GR8	GY2, GY6		

Kommunfullmäktiges mål 2015-2019 prioritering samt kopplade statliga mål				Barn och utbildningsnämndens mål 2019 forts.
<p>KF mål 1. a. Kommunen skall vara en god och attraktiv kommun att leva, bo och verka i. Det är viktigt att hela kommunen får möjlighet att utvecklas KF5 KF mål 5. Det ska vara ett gott förhållningssätt mellan personal, arbets-ledning och politiken. KF mål 7. Kommunens elever ska lämna skolan med godkända betyg. <i>Samt statliga mål:</i></p>				7. I alla våra verksamheter finns kompetent och engagerad personal med ett professionellt förhållningssätt
F6, F7	GR8	GY6	V4	
<p>KF mål 1. a. Kommunen skall vara en god och attraktiv kommun att leva, bo och verka i. Det är viktigt att hela kommunen får möjlighet att utvecklas KF5 KF mål 5. Det ska vara ett gott förhållningssätt mellan personal, arbets-ledning och politiken.</p>				8. Vi har en likvärdig och rättssäker verksamhet
F6, F7	GR8	GY6	V4	
<p>KF mål 2a. Kommunens verksamheter ska vara lättillgängliga och ha ett positivt problemlösande förhållningssätt. b. Jämställdhet och ett barn och ungdomsperspektiv beaktas i den kommunala planeringen. KF mål 4. Miljöfrågorna ska vara en naturlig del i alla kommunens verksamheter bland annat genom minskade utsläpp av växthusgaser från energianvändning i byggnader och transporter ska den kommunala verksamheten bli klimatneutral. KF mål 5. Det ska vara ett gott förhållningssätt mellan personal, arbets-ledning och politiken. KF mål 6. Politiken ska präglas av ekonomisk styrka och budgetföljsamhet KF mål 8 Kommunen ska vara en aktiv part i den regionala utvecklingen KF mål 10. Mångfalden i de kommunala verksamheterna kan utvecklas genom att alternativa driftsformer prövas</p>				9. Vi har en serviceinriktad och effektiv organisation
F6, F7	GR8	GY6	V4	
<p>KF mål 1. a. Kommunen skall vara en god och attraktiv kommun att leva, bo och verka i. Det är viktigt att hela kommunen får möjlighet att utvecklas. KF mål 3. Kommunen ska arbeta för att fler företag etablerar sig i kommunen, såväl traditionella industriföretag som tjänsteföretag KF mål 7. Kommunens elever ska lämna skolan med godkända betyg</p>				10. Våra utvecklingsinsatser bygger på vårt systematiska kvalitetsarbete
F5, F6, F7	GR8	GY6	V4	

Mål	Exempel på mått och metod för uppföljning
1. Barn och elever	Uppföljning av ex. antal kränkingsärenden, disciplinära åtgärder, elevenkät, personalenkät
2. Måluppfyllelse	Uppföljning av ex. Betygsstatistik, nationella prov, närvaro, läroplansmål (fsk), antal elever med åtgärdsprogram
3. Dynamiskt lärande	Uppföljning av ex. elevenkät, personalenkät
4. Lärmiljöer:	Uppföljning av ex. elevenkät, rektors egenkontroll - ute och inomhusmiljöer, antal datorer/iPads per elev, elevenkät, Enkät till vårdnadshavare
5. Omvärld	Uppföljning av ex. rektors egenkontroll - internationellt perspektiv, APL/praktik samt nyttjande av Remida/Makerspace och samverkan med lokala samhället. Uppföljning - SYV-plan
6. Kost och hälsa	Uppföljning av ex. elevenkät, antal idrottstimmar/elev och vecka, rektors egenkontroll - förebyggande och hälsofrämjande arbete
7. Personal	Uppföljning av ex. andel behörig personal (med pedagogisk examen), Nöjd medarbetar index, kompetens-utvecklingsinsatser, lärartäthet, enkät personal
8. Likvärdighet och rättssäkerhet	Uppföljning ex av antal anmälningar till skolinspektionen samt områden, antal förelägganden samt områden, personalenkät
9. Organisation	Uppföljning av ex. kostnad totalt per elev, ekonomiska nyckeltal
10. Kvalitetsarbete	Uppföljning av ex. enkät rektorer, personalenkät

Planerade verksamhetsförändringar 2019 – 2021

- Utökning förskolan med två avdelningar
- Satsning på ökad digitalisering
- Utökad gymnasieverksamhet med fler yrkesutbildningar
- Utvecklad vuxenutbildning
- Utvecklad kostverksamhet med bl a två nya tillagningskök

Programbudget 2019

Nr	Programbudget 2019 , tkr	Budget 2018	Budget 2019
100	Politisk verksamhet	1 235	1 166
600	Gemensam administration	14 660	11 224
621	Kost	26 374	29 033
624	Skolskjutsar	11 800	11 744
641	Grundskola	133 933	137 454
659	Gymnasieskola	49 717	51 284
661	Vuxenutbildning	11 800	9 053
671	Särskola	10 461	10 890
723	Förskoleklass	9 460	8 881
724	Förskola	88 070	91 083
725	Fritidshem	18 438	19 496
	Totalt	375 965	381 308

Not: Barn och utbildning har minskat sina programområden inför 2019.

Kommentar till programbudget

Barn och utbildningsnämnden har gjort om sina programområden inför 2019. Vidare har nämnden tagit beslut om att kosten skall redovisa en kostnadsbudget istället för en nettobudget för att bättre kunna följa och styra kostverksamheten genom olika politiska beslut. Kolumnen ”budget 2018” har därför beräknats för att motsvara poster som återfinns i budget 2019 för att möjliggöra jämförelse mellan de olika budgetåren.

600 Gemensam administration: Det statliga bidraget, likvärdighet och kunskapsutveckling 6500 tkr, läggs i sin helhet på det gemensamma programmet. Det statliga bidraget kommer användas till att jobba med kvalitetsarbete, fortbildningar, digitalisering samt skolledarstöd vad gäller uppföljning och analys. Satsningen på digitalisering görs via ökade datorinköp samt personalförstärkningar. Från och med hösten 2019 kommer samtliga elever på högstadiet ha en egen dator.

621 Kost: Satsningar görs genom en förstärkt organisation och mer pengar för råvaruinköp. Vår fortsatta ambition är att 40% av våra inköp är ekologiskt och närodlade råvaror samt att det kött vi använder är 100% svenskt kött. Vi kommer under året att starta ytterligare två tillagningskök, Åvikens förskola samt Bullerbyn/Sörgårdsskolan.

641 Grundskola: Grundskolan har under tidigare år inte kunnat hålla sin budget varför en förstärkning görs i princip motsvarande det prognosticerade underskottet för 2018. En utökning av vaktmästare görs utifrån det

behov som uppkommer nu när vårt lokalprogram börjar verkställas. Kostnad för vaktmästare fördelas på samtliga programområden.

659 Gymnasieskola: Vi har ökat antal gymnasieelever i Vaggeryds kommun varför vi får ökade kostnader inom framförallt IKE kommande budgetår. Vi har också fått en ökad andel av eleverna på yrkesprogram vilket genererar något högre kostnader per elev. Den ökande andelen av yrkeselever är en mycket positiv utveckling som vi hoppas kan hålla i sig för att klara kompetensförsörjning i kommunens arbetsliv.

661 Vuxenutbildning: Vuxenutbildningen har under flera år haft stora överskott vilket beror på icke budgeterade statsbidrag som erhålls för olika yrkesutbildningar. Vi har nu kunnat lyfta in dessa i budgeten som nu bättre visar den faktiska kommunala finansieringen av vuxenutbildningen.

671 Särskola: Här sker en mindre uppräknig mest på grund av elevsammansättningen och dess behov.

723 förskoleklass: Har ett något lägre anslag beroende på något färre barn jämfört med föregående år samt en förändrad organisation.

724 Förskola: Får i budget 2019 ett ökat anslag beroende på att vi öppnar två nya avdelningar vilket genererar utökning av sju tjänster, varav en specialpedagog.

725 Fritidshem: Anslagen ökar något på grund av fler barn i verksamheten samt en mindre ökad kostnad i samband med vår, tillsammans med kultur och fritids, gemensamma satsning på fritidsklubbar.

Framåtblick

Inom de närmaste åren kommer barn och utbildningsverksamheten i Vaggeryds kommun att öka kraftigt. En av nämndens största utmaningar blir därför att rekrytera, behålla och utveckla behörig och kompetent personal. För att lyckas med vårt mål att rekrytera och behålla behörig personal behöver vi arbeta efter en strategisk plan för kompetensförsörjning samt förbättra arbetsmiljön. Vår lokalförsörjningsplan är en förutsättning för vår växande verksamhet med syfte att via goda lärmiljöer ge en ökad måluppfyllelse. Parallellt med lokalplanen utformas en framtidsinriktad utvecklingsplan för att nå vår ambition om att leverera utbildning i framkant där alla barn, elever, studerande och personal ges de bästa förutsättningar att lyckas nu och i framtiden.

Goda skolresultat förutsätter en ständig utveckling av pedagogiska arbetsformer och en väl fungerande elevhälsa. Det är viktigt för nämnden att säkerställa förutsättningarna för skolledare och pedagoger att leda och utveckla detta arbete. En likvärdig skola är såväl ett nationellt som kommunalt uppdrag. För att nå en ökad likvärdighet och öka våra resultat behöver vi fortsätta att arbeta fram och implementera gemensamma handlingsplaner. En långsiktig insats för ökad måluppfyllelse skall också nås genom att arbeta med tidiga insatser för de yngre barnen och en utvecklad kostverksamhet.

Vårt nylanserade och uppdaterade systematiska kvalitetsarbete, skola i framkant, är grunden i att leda våra barn, unga och vuxna från förskolan till varaktiga jobb och aktiva samhällsmedborgare. På så vis bidrar nämnden till vår gemensamma vision, en plats att göra skillnad.

Intern kontrollplan 2019

Nedan anges de väsentligaste riskområdena och kontrollmomenten som nämnden avser genomföra kontrollmoment på under 2019. Fullständig intern kontrollplan dokumenteras i kommunens ärendesystem.

Kontrollmoment	Ansvarig chef
Antal barn/elever i verksamheten	Förvaltningschef
Närvaro (barn/elever/studerande)	Verksamhetschef
Betygsprognoser	Verksamhetschef
Nöjdhet (elever, föräldrar, medarbetare)	Förvaltningschef
Frisknärvaro (personalen)	Verksamhetschef
Personalomsättning	Verksamhetschef
Incidenter (arbetsmiljö, kränkningar)	Verksamhetschef

Kultur- och fritidsnämnd

Ordförande:

Förvaltningschef: Göran Svensson

Antal årsarbetare: 30

Nämndens uppdrag är att ta hand om kommunens kultur- och fritidsverksamhet samt ansvara för verksamheter som bibliotek, kulturskola, sim- och sporthallar, ungdomscafé. Vidare har nämnden ansvar för bidragsgivning till föreningar och studieförbund, samt att främja den allmän-kulturella verksamheten.

Barn och ungdomsverksamheten skall särskilt uppmärksammas.

Driftram 2019	Bokslut 2017	Budget 2018 (aktuell)	Budget 2019 (juni)	Budget 2019 (nov)
Driftram (nettokostnad)		30 487	30 306	30 306
Lönerevision april – dec 2018		366		366
Lönerevision jan-april 2019				135
Kapitaltjänstkostnad april-19				0
Kompletteringsbudget				0
Driftram (nettokostnad)	30 340	30 853	30 306	30 807

Not: Kompletteringsbudget avser eventuella generella statliga medel beslutade i regeringens höstbudget.

Politisk kommentar till ekonomisk fördelning

Kultur och fritidsnämnden tilldelas 100 tkr för att förstärka idrottsplatserna i kommunen. Handlingsplan för anpassning till budgetram 2019 uppgår till 302 tkr. Idrottsplatserna har också tillskjutits 800 tkr i investeringsmedel under 2019 och därefter 400 tkr årligen under mandatperioden.

I uppdraget till Kultur och fritidsnämnden tydliggörs synen på Hjortsjöns Camping. Fokus ska ligga på bad och friluftsliv.

Ingående resultatfond	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Bokslut 2017
Resultatfond	5,5	6,1	6,4

Kultur- och fritidsnämndens prioriterade mål 2019

Kommunfullmäktiges mål 2015-2019 Prioritering	Kultur- och fritidsnämndens mål 2019
1. Kommunen skall vara en god och attraktiv kommun att leva, bo och verka i. Det är viktigt att hela kommunen får möjlighet att utvecklas.	1. Utvecklat utbud av aktivitetsplatser och friluftsliv.
2a. Kommunens verksamheter ska vara lättillgängliga och ha ett positivt problemlösande förhållningssätt. 2.b Jämställdhet och ett barn- och ungdomsperspektiv beaktas i den kommunala planeringen.	2. En ny lokal ska prioriteras för UC i Vaggeryd 3. Ökad tillgänglighet av information till kommuninvånarna om kultur- och fritidsverksamhet. 4. Kultur- och fritid ska vara en förebild i hur man kan stödja kring jämställdhet och tillgänglighet.
5. Det ska vara ett gott förhållningssätt mellan personal, arbetsledning och politiken	5. Kultur och fritidsförvaltningen ska vara en förebild som en bra arbetsplats med god kommunikation och delaktighet.
9. Vaggeryds kommun ska stärka sin position som en god kulturkommun och verka för ett rikt och varierat föreningsliv i hela kommunen.	6. Tydliggöra den lokala ambitionen kring kulturen i kommunen. 7. Tillgängliggöra och skapa mervärde kring Bissefallarsamlingen. 8. Ökad dialog och samarbete med föreningslivet.

Mål	Exempel på mått och metod för uppföljning
1. Utvecklat utbud friluftsliv	Uppföljning av ex. kundnöjdhet och utbud
2. Ny lokal UC Vaggeryd	Uppföljning av nya lokaler för UC i Vaggeryd
3. Ökad tillgänglighet av information	Uppföljning av SCB medborgarundersökning 2018 samt antal besökare web
4. Stöd kring jämställdhet och tillgänglighet	Uppföljning av föreningarnas arbete med jämställdhet och tillgänglighet, bl.a. genom föreningsbidragsuppföljning
5. Bra arbetsplats	Uppföljning av intern medarbetarenkät
6. Lokal ambition kultur	Uppföljning av bl.a. SCB medborgarundersökning samt utvärdering vid ex. kulturting
7. Tillgängliggöra Bissefallarsamlingen	Uppföljning av nivå av tillgänglighet och mervärde för samlingen
8. Ökad dialog med föreningslivet	Framtaget och beslutat föreningspolitiskt program

Planerade verksamhetsförändringar 2019 – 2021

Verksamhetsförändringar kan innebära budgetanpassningar till både en lägre ekonomisk nivå och en högre. Vid anpassning till en lägre nivå kommer barn- ungdomsverksamheten om möjligt att undantas.

Vad gäller behov av verksamhetsutökningar så är det i första hand stödet till föreningsverksamhet som är prioriterat. Om fullmäktiges mål att stärka positionen som kulturkommun skall kunna uppnås fordras resurstillskott för att möjliggöra en satsning/utveckling av kulturverksamheten.

Utifrån de ekonomiska förutsättningar som framgått av PFÖ för åren 2019- 2021 så fordras en beredskap för fortsatta effektiviseringar. Effektiviseringar som sannolikt innebär att det måste finnas beredskap för att genomföra verksamhetsmässiga förändringar som innebär att hela eller delar av verksamheter måste avvecklas. Inför år 2019 har budgetanpassningen kunnat göras genom riktade åtgärder och generella budgetminskningar utan att hela eller delar av verksamheter upphör.

Programbudget 2019

Nr	Programbudget 2018, tkr	Budget 2018	Budget 2019
420	Gemensam administration	2 271	2 261
421	Anläggningar för utomhusidrott	5 962	6 053
422	Sim- och sportverksamhet	6 166	6 174
425	Friluftsbad	296	295
427	Bowlinghall	111	110
443	Fritidsverksamhet för skolelever	2 745	2 744
450	Anslag till utomstående inrättningar	1 875	1 865
461	Biblioteksverksamhet	5 687	5 684
463	Kulturminnesvård	99	99
464	Museiverksamhet	876	877
465	Konstnärlig utsmyckning	39	39
467	Teaterverksamhet	84	84
468	Övrig kulturverksamhet	346	306
481	Stöd till kulturföreningar	385	385
484	Studieorganisation	431	328
691	Kulturskola	3 501	3 503
	Totalt	30 874	30 807

Kommentar till programbudget

Kommunfullmäktige har fastställt att nämndens budgetram för år 2019 uppgår till 30 807 tkr. I denna ram ingår ett effektiviseringskrav på 302 tkr samt ett tillskott på 100 tkr till idrottsplatserna.

Effektiviseringskravet på 302 tkr uppnås genom riktade åtgärder på sammanlagt 198 tkr och återstoden 104 tkr genom en generell budgetminskning på merparten av nämndens olika verksamheter.

De riktade åtgärderna innebär lägre bidrag till studieförbunden, höjda deltagaravgifter i kulturskolans verksamhet, avgiftshöjningar i sporthallarna för barn- och ungdomsverksamhet, minskade anslag till regionprojektet Kultur- under rehabilitering (KUR) och slutligen minskade anslag till marknadsföring av nämndens verksamhetsområde.

Framåtblick

Kultur- och fritidsnämnden ska framöver jobba för att även ungdomsverksamheten i Vaggeryd får ändamålsenliga lokaler. Barn- och unga är av högsta prioritet för nämnden där också jämställdhets-, förenings- och miljöfrågor står högt på listan. Båda könen ska ha samma tillgång till och möjlighet att utöva allsidiga kultur- och fritidsaktiviteter. Det är också av största vikt att våra verksamheter och föreningar använder sig av förnybar energi och giftfria tillsatser så långt det är möjligt. Dialogen med föreningarna ska utvecklas än mer och representanter för de olika typerna av föreningar är och ska även i fortsättningen vara delaktiga i revidering av de lokala föreningsbidragen. Den digitala och interaktiva föreningsplattformen ska implementeras på kommunens hemsida.

I långtidsplanen för nämndens arbete finns en angelägen investering i den ålderstigna Vaggeryds simhall, där det finns ett stort behov av restaurering och ombyggnation. Andra betydelsefulla verksamheter är: våra föreningsdrivna idrottsplatser, Bissefällansamlingen (flytt till nya lokaler), kulturskolans fortsatta utveckling, vår expansiva ridverksamhet, det rörliga friluftslivet med våra tätortsnära friluftsgårdar Bäckalyckan, Grönelund och friluftsgården Vaggeryd samt skidbacken i Kyllås som exempel, aktivitetsplatser centralt i Vaggeryd och Skillingaryd (tillkomst närmaste åren), utveckling av Hjortsjöns camping, ökad tillgänglighet i Skillingehus med en öppnare teaterfoajé tillsammans med biblioteket i ett samarbete med KS, utlåning av fritidsutrustning för de som saknar medel och möjlighet att köpa samt en satsning på tillgänglighet för personer med fysisk och/eller neurologisk funktionsvariation.

Intern kontrollplan 2019

Nedan anges de väsentligaste riskområdena och kontrollmomenten som nämnden avser genomföra kontrollmoment på under 2019. Fullständig intern kontrollplan dokumenteras i kommunens ärendesystem.

Kontrollmoment	Ansvarig chef
Bibliotek – Hantering av betalkort och rutiner för kvitton	Bibliotekschef
Kulturskolan – Elevavgifter, uppföljning av att fastställda deltagaravgifter tillämpas	Förvaltningschef
Sporthallar – Hyror, uppföljning av att fastställda hyresavgifter följs	Förvaltningschef
Föreningsbidrag – uppföljning av att utbetalda bidrag stämmer med gällande bidragsnormer	Förvaltningschef

Socialnämnd

Ordförande:

Förvaltningschef: Lotta Damberg

Antal årsarbetare: 474

Socialnämndens övergripande mål är att på demokratins och solidaritetens grund främja människors ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och aktiva deltagande i samhällslivet. Varje kommun svarar för social- tjänsten inom sitt område och har det yttersta ansvaret för att de som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp de behöver. Socialnämnden svarar för individ- och familjeomsorg, äldre- och funktionshinderomsorg.

Till socialnämndens uppgifter hör att göra sig väl förtrogen med levnadsförhållanden i kommunen, att medverka i samhällsplaneringen och att i samarbete med andra samhällsorgan, organisationer, föreningar och enskilda främja goda miljöer i kommunen. Vidare ska socialtjänsten svara för uppsökande verksamhet, service, upplysningar, råd, stöd och vård till de som behöver detta.

Driftram 2019	Bokslut 2017	Budget 2018 (aktuell)	Budget 2019 (juni)	Budget 2019 (nov)
Driftram (nettokostnad)		242 326	241 704	241 704
Lönerevision april – dec 2018		3 328		3 328
Lönerevision jan-april 2019				1 382
Kapitaltjänstkostnad april-19				0
Kompletteringsbudget				0
Rättelse - organisationsförändringar				-3 400
Driftram (nettokostnad)	241 179	245 654	241 704	243 014

Not: Kompletteringsbudget avser eventuella generella statliga medel beslutade i regeringens höstbudget. Rättelser – organisationsförändringar består dels i överlämnande av ansvar och arbetsuppgifter kopplat till handläggning av ekonomiskt bistånd (försörjningsstöd) till arbetsmarknadsenheten (AME) organiserat under Kommunstyrelsens nämnd (KS) och dels överlämnande av ekonom till central ekonomienhet likaså under KS.

Politisk kommentar till ekonomisk fördelning

Kommunen har beslutat om stora investeringar i nytt trygghets och äldreboende i Skillingaryd. Dessutom prioriteras iordningsställande både för missbruk och HVB-verksamhet i syfte att höja både kvalitet och effektivitet på hemmaplan. Digitalisering medför möjligheter för verksamheten att möta medborgarnas behov på ett effektivare sätt, av det skälet har medel tillskjutits i investeringsplanen kommande år.

Resultatfonder	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Bokslut 2017
Socialnämnden		-49,6	-49,2
Ensamkommande barn		6,6	9,7

Socialnämndens prioriterade mål 2019

Kommunfullmäktiges mål 2015-2019 Prioritering	Socialnämndens mål 2019
1a) Kommunen skall vara en god och attraktiv kommun att leva, bo och verka i. Det är viktigt att hela kommunen får möjlighet att utvecklas. b) Verksamheten på Skillingaryds skjutfält ska inte påverka bostadsutvecklingen utanför skjutfältets gränser.	1. Verksamheten ska möta medborgares behov och bedrivas utifrån gällande lagstiftning med god kvalitet.
2a. Kommunens verksamheter ska vara lättillgängliga och ha ett positivt problemlösande förhållningssätt. b.) Jämställdhet och ett barn- och ungdomsperspektiv beaktas i den kommunala planeringen.	2. Medborgares delaktighet och självständighets ska uppmuntras genom öppen dialog.
5. Det ska vara ett gott förhållningssätt mellan personal, arbetsledning och politiken.	5. Roll och ansvarsfördelning mellan politik, förvaltning och medarbetare ska vara tydlig och logisk

Mål	Exempel på mått och metod för uppföljning:
1a) Kommunen skall vara en god och attraktiv kommun att leva, bo och verka i. Det är viktigt att hela kommunen får möjlighet att utvecklas	Mäts genom uppföljning av KKiK och ÖJ: Väntetider för inflyttning särskilt boende, beslut om ekonomiskt bistånd och från ansökan till LSS-insats. Mäts även genom uppföljning av utredningstider barn och unga 0-20 år samt missbruksproblem.
2a. Kommunens verksamheter ska vara lättillgängliga och ha ett positivt problemlösande förhållningssätt	Mäts genom uppföljning av brukarbedömning helhetssyn hemtjänst, särskilt boende (samt om möjligt funktionshinderomsorg) och kvalitetsaspekt LSS bostad med särskilt boende
5. Det ska vara ett gott förhållningssätt mellan personal, arbetsledning och politiken	Mäts genom uppföljning av medarbetarenkät: Arbetar mot tydliga mål, Vi samarbetar med andra arbetsplatser och på min arbetsplats arbetar man aktivt med hälsa och friskvård.

Planerade verksamhetsförändringar 2019 – 2021

Åtgärder för hälsofrämjande arbetsplats för att öka medarbetares frisknärvaro vid arbetsrelaterad sjukfrånvaro.

Möjlighet till heltidsarbete

Inrikta socialnämndens uppdrag på förebyggande, tidiga och främjande insatser.

Kvalitetssäkra myndighetsutövningar för att säkerställa den kommunala uppdraget genom att ge rätt insats till den som behöver, när den behöver, där den behöver.

Byggnation av vård och omsorgsboende, Mejeriet.

Ny äldreomsorgsplan 2021

Upphandling LSS- personlig assistans löper ut

Införande av nytt verksamhetssystem för handläggning och dokumentation 2019-2020

Programbudget 2019

Nr	Programbudget 2019, tkr	Budget 2018	Budget 2019
285	Bostadsanpassningsbidrag	1 100	1 100
700	Socialnämnd	1 100	1 100
750	Verkställighet IFO	7 470	8 970
751	Familjerådgivning	120	120
753	Ensamkommande barn	0	0
754	Myndighet barn och unga	14 386	15 386
755	Myndighet vuxna	12 100	9 400
756	Social omsorg	7 788	6 788
770	Socialförvaltning administration	32 080	31 480
771	Särskilt boende	53 245	50 245
773	Demensvård	16 398	13 398
774	Sjukvårdsinsatser	22 199	22 699
776	Hemtjänst och övrig service	31 160	32 560
781	LSS-insatser	15 613	17 313
782	Övriga insatser	10 717	9 967
785	Bostad med särskild service (BmSS)	21 488	22 488
	Totalt	245 654	243 014

Kommentar till programbudget

Effektivitetskrav på 1 procent resulterar i en budgetminskning av den totala budgeten för socialnämnden på 2,4 mkr. Budgetförändringar är ombudgetering mellan delprogram.

Delprogrammet Verkställighet IFO har inom socialnämndens budgetram fått en ökat budget med 1,5. Utökningen ska bidra till att öka stödet för barn-unga och deras familjer i hemmet samt minska placeringar.

Myndighet barn och unga får en ökad budget om 1mkr. Myndighet vuxnas ram minskar med 2,7 mkr i och med verksamhetsövergång till AME. Berörda är del av enhet som arbetat med ekonomiskt bistånd, dödsboanmälan, sociala kontrakt samt hyresgarantier.

Inom delprogram Särskilt boende resulterar den nedlagda avdelningen på Sörgården i en budgetminskning. För att kunna uppnå totalt effektivitetskrav påverkas även Furugårdens särskilda boende samt kostverksamheten som ligger inom delprogrammet. Inom delprogram Demensvård minskar budget med 3 mkr genom 3 stängda rum som varit utöver behov, omfördelning av korttidsplatser/ växelvårdsplatser samt effektivare demensverksamhet.

Utökad budgetram tilldelas delprogram sjukvårdsinsatser om 500 tkr, delprogram Hemtjänst och övrig service om 1,4 mkr, LSS-insatser 1,7 mkr och bostad med särskild service 1 mkr. Omfördelningar syftar till att bibehålla eller höja till en god kvalitet inom socialnämndernas verksamheter.

Framåtblick

Verksamhet stab

Digital utveckling och välfärdsteknologi

Den Nationella e-hälsostategin som är antagen av kommunen, är vägledande inom kommunens IT utveckling. Socialnämnden har om resurser tillförsäkras att ta fram en strategisk plan för utveckling och genomförande av digitalisering bl.a. för att möta framtidens bemanningssvårigheter.

Nytt verksamhetssystem

2018 påbörjas införandet av nytt verksamhetssystem för handläggning och dokumentation. Införandet planeras pågå även under 2019 arbetet kommer att kräva en projektanställd administratör för att organisera införandet.

Kvalitetsarbete

Socialförvaltningens kvalitetsarbete s.k. förbättringsresan framöver kommer att fokusera på chefernas förutsättningar för att bedriva kvalitets och utvecklingsarbete under 2019.

Verksamhet Myndighet

Trygg och säker utskrivning

1 januari 2018 trädde Lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård i kraft. Lagen innefattar såväl barn som äldre och som är behov av samverkan mellan region och kommun. Under 2019 kommer arbetet inriktas på att säkerställa att beslutade processer efterföljs.

Barn och unga

Socialnämndens inriktning är att arbeta med förebyggande, tidiga och främjande insatser för målgruppen barn och unga. Inriktningen är viktig för att bryta trenden av senare års utveckling av myndighetens utövning av tvångslagstiftning och allt fler institutionsplaceringar inom området.

Missbruk och beroende

Socialnämnden behöver verka för att finna bostadslösningar för målgruppen och genom detta öka möjligheten till behandling på hemmaplan samt minska institutionsplaceringar.

Funktionshinderomsorg

Inriktning är att säkerställa goda levnadsvillkor utifrån gällande lagstiftning. Socialnämnden har att under året kvalitetssäkra processer och optimera riktlinjer och rutiner. Driftform för personlig assistans beslutas under höst 2019.

Verksamhet Äldreomsorg och Hälso- och sjukvård

Äldreomsorg

Byggnation av kommunens nya vård och omsorgsboende och trygghetsboende Mejeriet är planerat att stå färdigt under våren 2020. Sociala träffpunkter behöver i större utsträckning riktas in på att genomföras i samverkan med aktörer i samhället.

Verksamhet individ och familjeomsorg/ Funktionshinderomsorg

Öppenvård Barn och unga

Utvecklande av stöd till barn-unga och familj i linje med förebyggande tidiga och främjande insatser.

Funktionshinderomsorg

Genomlysning av behov och planering av bostadsutveckling inom LSS-Området.

Fortsatt utveckling av insats daglig sysselsättning.

Ensamkommande barn

Ett fåtal barn anländer som ensamkommande barn och fortsatt avveckling av verksamheter för målgruppen är att vänta under 2019.

Intern kontrollplan 2019

Nedan anges de väsentligaste riskområdena och kontrollmomenten som nämnden avser genomföra kontrollmoment på under 2019. Fullständig intern kontrollplan dokumenteras i kommunens ärendesystem.

Kontrollmoment	Ansvarig chef
Mål för patientsäkerhet	Stabschef
Anmälningar till Inspektionen för vård och omsorg(IVO)	Stabschef
Analys och verksamhetsplanering utifrån inlämnad statistik	Stabschef

PLATS FÖR ATT GÖRA SKILLNAD

**VAGGERYDS
KOMMUN**